

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska som andraspråk, 4kp

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Innehåll

1. Inledning	8
2. Hjälpmedel.....	9
2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen	10
2.2 Hjälpmedel för att studera svenska.....	10
2.2.1 Uppgift: Fråga AI hur den kan hjälpa dig att bli bättre på svenska 	12
2.2.2 Uppgift: Använd SAOL för att hitta rätt svar 	12
3. Jag och andra	13
3.1 Amandas familj (presens, frågeord).....	14
3.1.1 Målsättningar för undervisningssekvensen.....	14
3.1.2 Text: Amandas familj (A1)	15
3.1.3 Text: Amandas familj (A2)	16
3.1.4 Text: Amandas familj (B1)	16
3.1.5 Grammatik, presens (nutid).....	16
3.1.6 Grammatik, frågeord.....	17
3.1.7 Uppgift: läsförståelse 	17
3.1.8 Uppgift: Diskussionsövning – Tema: Familj 	18
3.1.9 Uppgift: Formulera frågor med frågeord och svara på frågor i textform 	19
3.1.10 Uppgift: Skriv en kort text om din familj och era dagliga rutiner 	19
3.2 Alex flyttar till sin nya lägenhet (genitiv, personliga pronomen).....	19
3.2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen.....	19
3.2.2 Text: Alex flyttar till sin nya lägenhet (A1).....	21
3.2.3 Text: Alex flyttar till sin nya lägenhet (A2).....	21
3.2.4 Text: Alex flyttar till sin nya lägenhet (B1).....	21
3.2.5 Uppgift: Läsförståelse: Alex flyttar till sin nya lägenhet 	22
3.2.6 Grammatik, genitiv (ägende).....	23
3.2.7 Uppgift: Genitiv (ägende) 	24
3.2.8 Grammatik, personliga pronomen.....	24
3.2.9 Uppgift: Byt ut substantiv mot personliga pronomen 	25
3.2.10 Uppgift: Öva personliga pronomen med AI 	26
3.2.11 Uppgift: Skriv en text om en flytt eller en familjesituation 	26
3.2.12 Uppgift: Skriv en text där du byter ut substantiv mot personliga pronomen 	26
3.3 Västernytt: Stort brand i ett hus -ingen skadad (preteritum).....	27

3.3.1	Målsättningar för undervisningssekvensen.....	27
3.3.2	Text: Stor brand i ett hus – ingen skadad (A1).....	28
3.3.3	Text: Stor brand i ett hus – ingen skadad (A2).....	29
3.3.4	Text: Stor brand i ett hus – ingen skadad (B1).....	29
3.3.5	Uppgift: Läsförståelse: Stor brand i ett hus – ingen skada 	30
3.3.6	Uppgift: Diskutera. Efter branden 	31
3.3.7	Uppgift: Skriv en sammanfattning av texten "Stor brand i ett hus" 	32
3.3.8	Grammatik, verb, preteritum	33
3.3.9	Grammatik, verbgrupper	33
3.3.10	Grammatik: Verbgrupp 1	33
3.3.11	Uppgift: Träna preteritum i verbgrupp 1 	34
3.3.12	Grammatik: Verbgrupp 2a och 2b	34
3.3.13	Uppgift: Böj verb i grupp 2 	35
3.3.14	Grammatik: Verbgrupp 3	35
3.3.15	Uppgift: Böj verben i grupp 3 i preteritum 	36
3.3.16	Grammatik: Verbgrupp 4	36
3.3.17	Uppgift: Fyll i rätt form av verben i meningarna (grupp 4) 	37
3.4	Nadja fyller år (substantiv, genus)	37
3.4.1	Målsättningar för undervisningssekvensen.....	37
3.4.2	Text: Nadja fyller år (A1).....	38
3.4.3	Text: Nadja fyller år (A2).....	39
3.4.4	Text: Nadja fyller år (B1).....	39
3.4.5	Uppgift: Läsförståelse. Nadjas födelsedag 	40
3.4.6	Grammatik, genus	41
3.4.7	Ordlista, de vanligaste ett-orden.....	42
3.4.8	Uppgift: Sagan om Anna (genus) 	43
3.4.9	Uppgift: Diskussion. Prata om födelsedagar och familjefiranden 	43
3.4.10	Uppgift: Skriv om en dag i parken 	44
4.	Samhället och jag	45
4.1	Nyheter i undervisningen.....	45
4.1.1	Uppgift: Läs en nyhetsartikel 	45
4.2	På café (verb, perfekt).....	46
4.2.1	Målsättningar för undervisningssekvensen.....	46
4.2.2	Text: På café (A1)	47
4.2.3	Text: På café (A2).....	48

4.2.4	Text: På café (B1)	48
4.2.5	Uppgift: Högläsningsovning – På café 	49
4.2.6	Grammatik: Verb, perfekt	49
4.2.7	Grammatik: Verbgrupp 1	50
4.2.8	Uppgift: Träna perfekt i verbgrupp 1 	50
4.2.9	Grammatik: Verbgrupp 2a och 2b	50
4.2.10	Uppgift: Böj verb i grupp 2a och 2b i perfekt 	51
4.2.11	Grammatik: Verbgrupp 3	51
4.2.12	Uppgift: Böj verb i grupp 3 i perfekt 	52
4.2.13	Grammatik: Verbgrupp 4 (starka verb)	52
4.2.14	Uppgift: Fyll i rätt form av verben i perfekt (grupp 4) 	52
4.2.15	Uppgift: En trevlig kväll på restaurang 	53
4.2.16	Uppgift, del 1: Öva med AI 	53
4.2.17	Uppgift, del 2: Diskutera vad ni har gjort 	54
4.3	Annette besöker läkaren (ordföljd)	54
4.3.1	Målsättningar för undervisningssekvensen	55
4.3.2	Text: Annette besöker läkaren (A1)	56
4.3.3	Text: Annette besöker läkaren (A2)	56
4.3.4	Text: Annette besöker läkaren (B1)	56
4.3.5	Vanlig sjukvårdsvokabulär	57
4.3.6	Uppgift: Läsförståelse, "Annette besöker läkaren" 	57
4.3.7	Grammatik: Ordföljd	58
4.3.8	Uppgift: Öva på omvänd ordföljd 	60
4.3.9	Uppgift: Rollspel 	61
4.3.10	Bingo!	63
4.3.11	Uppgift: Läkarbesök hos AI 	63
4.4	Lukas äger allt! (possessiva pronomen)	64
4.4.1	Målsättningar för undervisningssekvensen	64
4.4.2	Text: Lukas äger allt! (A1)	65
4.4.3	Text: Lukas äger allt! (A2)	65
4.4.4	Text: Lukas äger allt! (B1)	66
4.4.5	Uppgift: Läsförståelse – Lukas äger allt!	66
4.4.6	Grammatik: Possessiva pronomen	67
4.4.7	Uppgift: Fyll i rätt possessivt pronomen	68
4.4.8	Grammatik: Reflexivt possessivt pronomen	69
4.4.9	Uppgift: Fyll i rätt possessivt pronomen	69

4.5 Butiksbesök – Clara och Joel shoppar kläder (adjektiv).....	71
4.5.1 Målsättningar för undervisningssekvensen.....	71
4.5.2 Text: Clara och Joel shoppar kläder (A1).....	72
4.5.3 Text: Clara och Joel shoppar kläder (A2).....	73
4.5.4 Text: Clara och Joel shoppar kläder (B1).....	73
4.5.5 Uppgift: Läsförståelse, "Clara och Joel shoppar kläder" 	75
4.5.6 Uppgift: hitta adjektiven och översätt dem 	75
4.5.7 Grammatik: Adjektiv	76
4.5.8 Grammatik: Adjektiv i obestämmd form.....	77
4.5.9 Uppgift: Skriv adjektiven i rätt obestämmd form 	78
4.5.10 Grammatik: Adjektiv i bestämd form.....	78
4.5.11 Uppgift: Skriv adjektiven i rätt bestämd form 	79
4.5.12 Uppgift: Fyll i rätt form av adjektivet. Obestämmd eller bestämd form. 	79
4.6 Michelles blogg: Min första handbollsmatch (prepositioner)	80
4.6.1 Målsättningar för undervisningssekvensen.....	80
4.6.2 Text: Michelles blogg: Min första handbollsmatch (A1).....	81
4.6.3 Text: Michelles blogg: Min första handbollsmatch (A2).....	82
4.6.4 Text: Michelles blogg: Min första handbollsmatch (B1)	82
4.6.5 Uppgift: Hörförståelse, "Michelles blogg: Min första handbollsmatch"	82
4.6.6 Grammatik: Prepositioner.....	83
4.6.7 Uppgift: Plats (på, i, under, framför, bredvid) 	86
4.6.8 Uppgift: Tid (på, i, under, sedan) 	86
4.6.9 Uppgift: Riktning (till, från, mot) 	86
4.6.10 Uppgift: Alla kategorier 	87
4.6.11 Uppgift: Träna på prepositioner och prepositionsfraser 	87
4.6.12 Uppgift: Diskutera 	88
4.6.13 Uppgift: Skrivövning, Min första handbollsmatch 	88
4.7 Leo flyttar till stan (adjektivets komparation)	89
4.7.1 Målsättningar för undervisningssekvensen.....	89
4.7.2 Text: Leo flyttar till stan (A1).....	90
4.7.3 Text: Leo flyttar till stan (A2).....	91
4.7.4 Text: Leo flyttar till stan (B1).....	92
4.7.5 Uppgift: hörförståelse. Leo flyttar till stan 	92
4.7.6 Grammatik: Adjektivets komparation	93
4.7.7 Ordlista: Vanliga oregelbundna adjektiv och hur de kompareras.....	96

4.7.8 Uppgift: Fyll i rätt form av adjektiven (regelbundna)	AI	97
4.7.9 Uppgift: Oregelbundna adjektiv 1	AI	97
4.7.10 Uppgift: Oregelbundna adjektiv 2	AI	98
4.7.11 Uppgift: komparera adjektiv i rätt form	AI	99
4.7.12 Uppgift: Berättelser med adjektiv	AI	100
4.7.13 Uppgift: Beskriv din omgivning	AI	100
4.7.14 Ordlista: Motsatsord		101
4.7.15 Uppgift: Välj rätt motsatsord		102
4.8 Vad tycker du? Om att säga vad man tycker och känner		103
4.8.1 Målsättningar för undervisningssekvensen		103
4.8.2 Teori: Om att säga sin åsikt		104
4.8.3 Vanliga fraser för att uttrycka sin åsikt		105
4.8.4 Uppgift: diskussion. Stad eller landsbygd	AI	106
4.8.5 Uppgift: Rollspel – Välj var ni vill bo	AI	107
4.8.6 Uppgift: Vad tycker du? Skrivövning	AI	108
4.8.7 Uppgift: Att uttrycka känslor	AI	108
4.8.8 Ordlista: Känslord på svenska		109
5. Min skola		111
5.1 Amanda söker praktikplats (formellt språk)		111
5.1.1 Målsättningar för undervisningssekvensen		111
5.1.2 Text: Amanda söker praktikplats (A1)		112
5.1.3 Text: Amanda söker praktikplats (A2)		112
5.1.4 Text: Amanda söker praktikplats (B1)		112
5.1.5 Teori: Formellt språk		113
5.1.6 Teori: Att skriva formella mejl		113
5.1.7 Uppgift: Skriv en ansökan till praktik	AI	114
5.1.8 Teori: Formell betyder inte opersonlig		115
5.1.9 Uppgift: Gör din ansökan personlig och intressant	AI	116
5.2 Att ta anteckningar		116
5.2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen		117
5.2.2 Text: Att göra anteckningar (A1)		118
5.2.3 Text: Att göra anteckningar (A2)		119
5.2.4 Text: Att göra anteckningar (B1)		120
5.2.5 Uppgift: läsförståelse: Att göra anteckningar	AI	122

5.2.6	Uppgift: Se på en video och anteckna 	123
5.2.7	Uppgift: Diskutera: Vad har du lärt dig i dina yrkesstudier hittills? 	123
5.2.8	Uppgift: Vad jag kan! (tankekarta) 	124
5.3	Källkritik	125
5.3.1	Målsättningar för undervisningssekvensen	126
5.3.2	Uppgift: anteckna under presentationen om falska nyheter 	129
5.3.1	Text: Vad kan vi tro på? (A1)	129
5.3.1	Text: Vad kan vi tro på? (A2)	130
5.3.2	Text: Vad kan vi tro på? (B1)	130
5.3.3	Uppgift: Textförståelse: Vad kan vi tro på? 	130
5.3.4	Falska nyheter	131
5.3.5	Uppvärmningsuppgift: Diskussion om falska nyheter 	131
5.3.6	Uppgift: Spela Bad News Game 	132
5.4	Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (hörförståelse, muntlig kommunikation)	133
5.4.1	Text: Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (A1)	133
5.4.1	Text: Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (A2)	134
5.4.2	Text: Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (B1)	134
5.4.3	Uppgift: hörförståelse. Tanja studerar till merkonom 	135
5.5	Irina berättar om sin skola i Ukraina (jämförande uttryck)	136
5.5.1	Målsättningar för undervisningssekvensen	136
5.5.2	Text: Min skola i Ukraina (A1):	137
5.5.3	Text: Min skola i Ukraina (A2):	137
5.5.4	Text: Min skola i Ukraina (B1)	138
5.5.5	Uppgift: läsförståelse 	139
5.5.6	Ordlista (skola)	140
5.5.7	Ordlista (jämförelseuttryck)	140
5.5.8	Uppgift: intervju - Jämför skolsystemen 	140
5.6	Skolsystemet i Finland	141
5.6.1	Text: Utbildningssystemet i Finland – En översikt för nyinflyttade (A1)	141
5.6.1	Text: Utbildningssystemet i Finland – En översikt för nyinflyttade (A2)	142
5.6.2	Text: Utbildningssystemet i Finland – En översikt för nyinflyttade (B1)	143
5.6.1	Uppgift: Sammanfatta texten 	144
6.	Mitt arbete	145
6.1	Sammansatta ord	145

6.1.1 Teori: Sammansatta ord i svenska språket	145
6.1.2 Uppgift: Skriv meningar med sammansatta och särskrivna ord	146
6.1.3 Uppgift: Para ihop rätt ord 	147
6.1.4 Uppgift: Identifiera sammansatta ord i arbetsmiljön 	147
6.2 Hjälpmedel (synonymer, finlandismer, skrivregler)	148
6.3 Matilda är missnöjd (reklamation).....	150
6.3.1 Målsättningar för undervisningssekvensen.....	150
6.3.2 Text: Matilda är missnöjd (A1)	151
6.3.3 Text: Matilda är missnöjd (A2)	151
6.3.4 Text: Matilda är missnöjd (B1)	152
6.3.5 Teori: Om att göra en reklamation.....	152
6.3.6 Uppgift 1, Skriv en reklamation 	153
6.3.7 Teori: Hur man svarar på en reklamation.....	154
6.3.8 Uppgift: Välj det bästa svaret på kundens reklamation 	155
6.3.9 Uppgift: Läs och öva på ord och uttryck 	156
6.3.10 Uppgift: Skriv ett svar på reklamationen 	157
6.3.11 Uppgift: Dialogövning – Reklamation 	158
6.4 Min arbetsdag.....	159
6.4.1 Uppgift: Ordlista för nya kollegor 	159
6.4.2 Uppgift: Min arbetsdag 	160
6.4.3 Uppgift: Instruktioner för min vikarie	160
6.5 Min arbetsplats.....	161
6.5.1 Uppgift: Regler och arbetsmiljö på min arbetsplats	161
6.6 Min framtid	162
6.6.1 Grammatik: Futurum i svenskan	162
6.6.2 Uppgift: Min yrkesroll i framtiden.....	163
Källförteckning	165

1. Inledning

Detta undervisningsmaterial är utvecklat för undervisning i svenska som andraspråk vid svenskspråkiga yrkesinstitut i Finland och omfattar fyra kompetenspoäng. Materialet har i sin helhet laddats upp till aoe.fi.

Materialet är strukturerat i fyra kategorier baserade på i vilken kontext kommunikationen sker:

1. Personlig domän (Jag och andra)

Inkluderar bland annat hemmet, familjen, vänner och bekanta, inredning, husdjur, fester, semestrar, måltider, vardagliga rutiner samt personliga brev.

2. Samhällsdomän (Samhället och jag)

Inkluderar bland annat platser och tjänster i samhället såsom gator, torg, parker, kollektivtrafik, butiker, sjukhus, teatrar, biografier, restauranger, samt yrken och roller inom samhällsservice som servitörer, läkare, butikspersonal. Vidare omfattas även situationer som olyckor, sjukdomar, samt specifika händelser som bröllop, begravningar och resor.

3. Utbildningsdomän (Min skola)

Inkluderar bland annat områden som yrkesutbildning, ämnesområden, lärarkontakter, klasskamrater, samt resurser som datorer, verktyg, skolåret, lektioner, handledning och övningsmaterial.

4. Yrkesdomän (Mitt arbete)

Omfattar bland annat arbetsrelaterade kontexter såsom kontor, varuhus, tjänsteföretag, kollegor, klienter och kunder. Här ingår även möten, intervjuer, konferenser samt formella kommunikationsformer som meddelanden, rapporter och arbetsbeskrivningar.

Mål för kunnande

Materialet är vidare markerat utifrån följande mål för kunnande enligt examensgrunderna för kommunikation och interaktion på svenska som andraspråk:

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

Materialet är utformat för studerande med grundläggande kunskaper i svenska och språklig kompetens motsvarande A1 till B1 enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk (CEFR).

Läraren kan anpassa materialet utifrån studerandenas förkunskaper och branschtillhörighet. För att tydliggöra i vilken utsträckning AI kan användas, har vi inkluderat en trafikljusmodell:

innebär fri användning av AI

innebär användning av AI enligt instruktioner

innebär att AI-användning ej är tillåten

För att identifiera varje enskild studerandes språkliga kompetens rekommenderas en inledande kartläggning. Om er institution redan använder kartläggningsverktyg, kan det vara fördelaktigt att använda dessa befintliga resurser och de data som redan samlats in. Kartläggningen ger en värdefull utgångspunkt som hjälper läraren att anpassa undervisningen efter deltagarnas individuella språkliga kompetens.

Materialet är strukturerat i sekvenser, där varje sekvens för det mesta fokuserar på ett specifikt tema samt en relevant grammatisk aspekt. Några sekvenser är kortare och saknar specifik grammatik. Målsättningarna för varje sekvens presenteras inledningsvis, vilket ger läraren en överblick över det språkliga innehållet och de pedagogiska målen. Vid behov kan dessa målsättningar även diskuteras med studerande, för att skapa en gemensam förståelse för sekvensens mål. Materialet innehåller 24 sekvenser, vilket delat på 32 undervisningspass å 1,5t i medeltal ger två lektioner per sekvens.

Varje sekvens inkluderar minst en längre text, tillgänglig i tre språkliga nivåer: A1, A2 och B1. Det rekommenderas att studerande själva väljer textnivå utifrån sin språkliga förmåga. Läraren kan dock vid behov gå igenom texterna gemensamt i klassen och lyfta fram nya ord, uttryck och grammatiska strukturer. En annan möjlighet är att dela in klassen i grupper baserat på den textnivå studerandena har valt och låta dem arbeta igenom texterna tillsammans.

Grammatiken i varje sekvens är anpassad till nivå A2. Om undervisningsgruppen befinner sig på A1-nivå, kan läraren behöva justera och förenkla innehållet för att möta gruppens språkliga behov.

Sekvenserna innehåller även övningar som syftar till att stärka både den grammatiska förståelsen samt de muntliga och skriftliga färdigheterna hos studerande.

Grammatikdelarna är skrivna med studerande i åtanke och därför kan de verka aningen onyanserade. Läraren får med fördel komplettera, bearbeta och naturligtvis korrigera eventuella fel i materialet.

Detta dokument kan även fungera som en sekvensplan men läraren kan med fördel själv skapa en egen plan utgående från detta material och undervisningsgruppens nivå och behov.

En del av materialet har skapats med hjälp av ChatGPT. All text har körts genom AI för att försäkra att materialet håller en jämn stilistik nivå.

2. Hjälpmedel

2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att använda olika digitala och språkliga hjälpmedel som stöder dina studier i svenska. Du kommer att kunna söka efter ord, kontrollera stavning, använda AI-verktyg och läsa lättlästa texter för att förbättra din språkförståelse. Genom att använda hjälpmedel som SAOL, AI och lättlästa nyheter kommer du att bli bättre på att förstå, skriva och tala svenska.

1. Grammatikmål:

- **Att använda stavningskontroll och SAOL korrekt** Målet är att studerande ska förstå hur stavningskontroll och SAOL kan användas för att skriva och använda svenska ord korrekt.
 - **Delmål:**
 - Förstå och använda stavningskontroll för att upptäcka och rätta stavfel i texter.
 - Lära sig att använda SAOL för att hitta böjningar och stavning av svenska ord, t.ex. *cyklar, boken, glad*.
 - Veta hur man hittar betydelsen av ett ord i SAOL och känna till ordklasser som substantiv och adjektiv.

2. Skriftliga mål:

- **Att producera texter med hjälp av digitala hjälpmedel** Målet är att studerande ska kunna skriva enkla texter och använda hjälpmedel för att förbättra kvaliteten på sina texter.
 - **Delmål:**
 - Använda stavningskontroll för att rätta sin text och säkerställa korrekt stavning, t.ex. kontrollera att *jobba, skriva, prata* är rättstavade.
 - Be en AI-tjänst om hjälp att rätta en kort text och följa tipsen för att förbättra texten.
 - Producera en kort sammanfattning av vad en AI föreslagit för språklig förbättring och reflektera över nyttan av tipsen.

3. Språkutveckling:

- **Utveckla ordförråd och förståelse för språkhjälpmedel** Målet är att studerande ska utöka sitt ordförråd och lära sig hur man använder hjälpmedel för att förbättra språkförståelsen och kommunikationen.
 - **Delmål:**
 - Utöka sitt ordförråd genom att slå upp och använda vanliga ord i SAOL och lättlästa texter, t.ex. *ordbok, översätta, rätta, läsa*.
 - Bli bekant med vanliga termer och begrepp inom språkinläring och verktyg, såsom *substantiv, böjning, adjektiv, sammansatt ord*.
 - Bli säkrare på att använda och kombinera olika hjälpmedel för att förbättra både skriftliga och muntliga färdigheter i svenska.

2.2 Hjälpmedel för att studera svenska

När du lär dig svenska finns det många hjälpmedel som kan stötta dig. Här är några viktiga verktyg som kan göra dina studier både lättare och mer effektiva:

1. Stavningskontroll

Stavningskontroll är ett enkelt men användbart verktyg. Använd det när du skriver för att rätta stavfel och se till att din text blir korrekt. Många textredigeringsprogram har inbyggd stavningskontroll.

2. Artificiell intelligens (AI)

Verktyg som **Chat GPT** och **Copilot** kan hjälpa dig att öva på att skriva. Du kan använda AI för att:

- **Översätta ord eller meningar:** Om du stöter på ord du inte förstår, kan AI hjälpa dig att översätta dem.
- **Öva på att skriva:** Låt AI rätta dina texter och ge dig feedback. Det är ett bra sätt att bli bättre på att uttrycka dig.
- **Diskutera:** Du kan också öva på att föra konversationer och diskutera olika ämnen med AI.

3. Svenska Akademiens ordlista (SAOL)

SAOL är en pålitlig källa för att kontrollera:

- **Stavning**
- **Böjning av ord**
- **Vad ord betyder**

Du kan hitta SAOL på svenska.se.

Så här hittar du böjningsformerna i SAOL på svenska.se:

1. **Gå till webbplatsen:**
Öppna din webbläsare och gå till svenska.se. Du kan skriva adressen direkt i webbläsaren eller klicka på [den här länken](#).
2. **Välj SAOL:**
När du kommer till startsidan ser du ett sökfält. Du söker samtidigt i tre olika ordböcker.
3. **Sök efter ditt ord:**
I sökfältet skriver du det ord du vill hitta böjningsformerna för (t.ex. *springa*, *läsa*, *hund*). Tryck på **Enter** eller klicka på **Sök**-knappen.
4. **Klicka på "Visa mer":**
När du ser ordet i sökresultatet finns bara lite information. Klicka på **"Visa mer"** under ordet för att se vad ordet betyder och hur det böjs.

4. Lättlästa nyheter och texter

Om du vill läsa och lyssna på nyheter på lätt svenska finns det flera bra webbsidor:

- **8 Sidor** (8sidor.se): Nyheter från Sverige på lätt svenska.
- **Lätta bladet** (lattabladet.fi): En lättläst webbtidning med nyheter från Finland.
- **Yle Nyheter på lätt svenska** (arenan.fi/poddar/1-50362086): Upplästa nyheter från Finland på Yle Arenan.

2.2.1 Uppgift: Fråga AI hur den kan hjälpa dig att bli bättre på svenska

Instruktioner:

1. Använd en AI-tjänst

Använd en AI som till exempel ChatGPT eller Copilot. Om du inte har AI just nu kan du använda exempel eller prata med en klasskamrat.

2. Fråga AI om hjälp:

Skriv en fråga till AI där du ber om råd för att bli bättre på svenska. Här är några exempel på frågor:

- Hur kan jag lära mig fler svenska ord?
- Kan du hjälpa mig att öva på grammatik?
- Hur blir jag bättre på att skriva på svenska?

3. Sammanfatta:

När AI har svarat, skriv ner svaret med dina egna ord. Försök att förklara vad AI sa.

4. Reflektera:

Fundera på om svaret var bra. Lärde du dig något nytt? Hur kan du använda tipsen för att bli bättre på svenska?

5. Bonusuppgift:

Be AI att rätta en kort text du har skrivit på svenska. Låt AI ge dig tips om hur du kan förbättra texten. Hur kan du använda AI för att bli bättre på svenska?

2.2.2 Uppgift: Använd SAOL för att hitta rätt svar

Instruktioner: Använd Svenska Akademiens ordlista (SAOL) för att slå upp orden och välj det rätta alternativet. Markera det alternativ du tror är rätt och kolla i SAOL för att bekräfta.

Frågor:

1. Vilket ord är ett **substantiv**?
 - a) springa
 - b) cyklar
 - c) glad
 - d) springer
2. Vad betyder ordet "**viktig**" enligt SAOL?
 - a) snabb
 - b) stor betydelse
 - c) trött
 - d) glad
3. Vilket ord är ett **adjektiv**?
 - a) hopp
 - b) glad
 - c) sprang
 - d) spring
4. Vad betyder ordet "**tyst**"?
 - a) högljudd
 - b) utan ljud

- c) snabb
- d) rädd
- 5. Vilket ord är i **singularform**?
 - a) bilar
 - b) bok
 - c) trädgårdar
 - d) stolar
- 6. Vilket av följande ord är ett **verb** i grundform?
 - a) läsa
 - b) läsare
 - c) läsning
 - d) läser
- 7. Vilket ord betyder "**att vara upptagen med något**"?
 - a) vila
 - b) arbete
 - c) syssla
 - d) fri
- 8. Vilket ord är ett **sammansatt ord**?
 - a) bok
 - b) skrivbord
 - c) läs
 - d) stol
- 9. Vilken är rätt **bestämd form singular** av ordet "**bok**"?
 - a) böckerna
 - b) bokar
 - c) boken
 - d) boks
- 10. Vilket ord betyder "**något som inte är sant**"?
 - a) sanning
 - b) lögn
 - c) påstående
 - d) tro

Svar

- 1. b) cyklar
- 2. b) stor betydelse
- 3. b) glad
- 4. b) utan ljud
- 5. b) bok
- 6. a) läsa
- 7. c) syssla
- 8. b) skrivbord
- 9. c) boken
- 10. b) lögn

3. Jag och andra

3.1 Amandas familj (presens, frågeord)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika texter

3.1.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du att utveckla din förmåga att uttrycka dig i både tal och skrift genom att öva på presens och frågeord. Du kommer att lära dig att beskriva dina dagliga rutiner, ställa frågor och delta i samtal om familjeliv. Genom olika övningar får du möjlighet att utöka ditt ordförråd och förstå hur man använder verb i presens och frågeord på rätt sätt. Du kommer också att reflektera över hur familjer fungerar i olika kulturer och jämföra dina egna erfarenheter med andras.

1. Grammatikmål:

- **Presens**

Målet är att eleverna ska kunna använda presens för att beskriva vanor och rutiner, både muntligt och skriftligt. De ska förstå hur presens böjs i både regelbundna och oregelbundna verb.

- **Delmål:**

- Känna igen och använda regelbundna verb i presens (t.ex. *bo* → *bor*, *läsa* → *läser*).
 - Använda oregelbundna verb i presens (t.ex. *vara* → *är*, *göra* → *gör*).
 - Förstå och använda presens för att uttrycka framtida händelser genom att lägga till tidsspecifika ord (t.ex. *Jag åker till stan imorgon*).

- **Frågeord**

Målet är att eleverna ska kunna använda vanliga frågeord för att ställa frågor och förstå när frågeorden används korrekt.

- **Delmål:**

- Använda frågeord som *vad*, *vem*, *var*, *när*, *varför*, *hur*, *vilken/vilket/vilka* för att ställa frågor.
 - Kunna svara på frågor i fullständiga meningar och med korrekt användning av presens.

2. Skriftliga mål:

- **Att producera olika texter**

Målet är att eleverna ska kunna skriva enkla texter i presens där de beskriver sin familj, sina rutiner och sina fritidsaktiviteter. De ska kunna använda frågeord för att formulera frågor i text.

- **Delmål:**

- Skriva en kort text om sin egen familj och deras dagliga rutiner, med fokus på korrekt användning av presens.
 - Formulera enkla frågor med frågeord och svara på frågor i textform.

3. Samtalsmål:

- **Att uttrycka sig muntligt**

Målet är att eleverna ska kunna samtala om sina familjer, ställa frågor och ge svar om sina rutiner och fritidsaktiviteter, och delta i diskussioner med hjälp av frågeord och presens.

- **Delmål:**

- Beskriva sin egen familj och sina vardagliga aktiviteter i presens.
 - Öva på att ställa och besvara frågor med hjälp av frågeorden i ett samtal.
 - Delta i en diskussion om familjeliv, jämföra egna erfarenheter och lyssna aktivt på andras svar.

4. Interkulturella mål:

- **Att förstå kulturella skillnader i familjeliv**

Målet är att eleverna ska reflektera över och diskutera skillnader mellan familjestrukturer och familjeliv i olika länder, med särskilt fokus på Finland och deras egna hemländer.

- **Delmål:**

- Jämföra hur familjer lever och vad de gör tillsammans i Finland och i deras egna hemländer.
 - Diskutera vikten av familjetid och reflektera över eventuella skillnader i synen på familjeliv.

5. Språkutveckling:

- **Ordförråd och språklig variation**

Målet är att eleverna ska utöka sitt ordförråd genom att lära sig ord och fraser relaterade till familj, arbete och fritidsaktiviteter, samt genom att använda frågeord och presens på ett naturligt sätt.

- **Delmål:**

- Utöka sitt ordförråd kring ämnen som familj, jobb, skola och fritid.
 - Använda rätt verb böjningar i presens och korrekt placering av frågeord i frågor.

3.1.2 Text: Amandas familj (A1)

Amanda är 16 år och bor med sin familj i en liten stad. I hennes familj finns hennes mamma, pappa och lillebror. Hennes mamma är läkare och jobbar på ett sjukhus. Hennes pappa jobbar som ingenjör. Amandas lillebror heter Erik och är 10 år. Han går i grundskolan.

Amanda studerar till merkonom på en skola. Hon börjar skolan på morgonen och slutar på eftermiddagen. När hon kommer hem gör hon sina läxor. Ibland hjälper hon till med att laga mat. På kvällen äter hon middag med sin familj. Då pratar de om vad som har hänt i skolan eller på jobbet.

På helgerna gör Amanda och hennes familj olika saker tillsammans. Ibland går de på bio eller tar en promenad. Ibland hälsar de på släktingar som bor nära. Amanda tycker om att vara med sin familj, men hon träffar också sina vänner på fritiden.

3.1.3 Text: Amandas familj (A2)

Amanda är 16 år och bor med sin familj i en liten stad. Hennes familj består av hennes mamma, pappa och lillebror. Amandas mamma arbetar som läkare på ett sjukhus och hennes pappa jobbar som ingenjör. Hennes lillebror, som heter Erik, är 10 år och går i grundskolan.

Amanda studerar till merkonom på en yrkesskola. Hon börjar skolan på morgonen och slutar på eftermiddagen. När hon kommer hem gör hon sina läxor och ibland hjälper hon till med matlagningen. På kvällarna äter familjen middag tillsammans. Då berättar de om sin dag och pratar om vad som händer i skolan eller på jobbet.

På helgerna brukar Amanda och hennes familj göra olika aktiviteter tillsammans. Ibland går de på bio eller tar en promenad i parken. Ibland åker de och hälsar på släktingar som bor i närheten. Amanda tycker om att vara med sin familj, men hon träffar också gärna sina vänner på fritiden.

3.1.4 Text: Amandas familj (B1)

Amanda är 16 år och bor med sin familj i en liten stad. Familjen består av hennes mamma, pappa och lillebror. Amandas mamma arbetar som läkare på ett sjukhus, medan hennes pappa jobbar som ingenjör. Hennes lillebror Erik är 10 år och går i grundskolan.

Amanda studerar till merkonom på en yrkesskola. Hon börjar skolan tidigt på morgonen och slutar på eftermiddagen. Efter skolan brukar hon göra sina läxor, och ibland hjälper hon till med att laga middag. På kvällarna samlas hela familjen för att äta middag tillsammans. De brukar prata om vad som har hänt under dagen, både i skolan och på jobbet.

På helgerna brukar Amanda och hennes familj ägna sig åt olika aktiviteter tillsammans. Ibland går de på bio eller tar en promenad i parken, och ibland besöker de släktingar som bor i närheten. Amanda trivs med att spendera tid med sin familj, men hon tycker också om att umgås med sina vänner på fritiden.

3.1.5 Grammatik, presens (nutid)

Presens används för att beskriva något som händer nu eller som sker regelbundet. I svenska bildas presens genom att lägga till en ändelse till verbets stam. Stam får man genom att ta bort "-a" på verbets infinitivform (att-verb).

Exempel:

- Infinitiv: **att bo** → Presens: **bor**
- Infinitiv: **att arbeta** → Presens: **arbetar**
- Infinitiv: **att gå** → Presens: **går**

Regelbundna verb: De flesta verb följer ett mönster där man lägger till **-r** eller **-er** i presens.

- bo → bor
- arbeta → arbetar
- läsa → läser

Oregelbundna verb: Vissa verb är oregelbundna och byter form i presens.

- vara → är

- göra → gör
- gå → går

Presens används också för att uttrycka framtid, till exempel genom att lägga till ett tidsspecifikt ord:

- "Jag **åker** till Stockholm **imorgon**."

3.1.6 Grammatik, frågeord

Frågeord används för att ställa frågor. Här är några vanliga frågeord på svenska:

- **Vad** – används för att fråga om saker, handlingar eller personer.
 - Exempel: **Vad** studerar Amanda?
- **Vem** – används för att fråga om personer.
 - Exempel: **Vem** är Amandas lillebror?
- **Var** – används för att fråga om platser.
 - Exempel: **Var** bor Amanda?
- **När** – används för att fråga om tid.
 - Exempel: **När** äter Amanda middag?
- **Varför** – används för att fråga om orsaker eller anledningar.
 - Exempel: **Varför** hjälper Amanda till hemma?
- **Hur** – används för att fråga om sättet något görs eller tillstånd.
 - Exempel: **Hur** kommer Amanda hem från skolan?
- **Vilken/Vilket/Vilka** – används för att fråga om val bland olika alternativ.
 - Exempel: **Vilken** film såg Amanda på bio?

3.1.7 Uppgift: läsförståelse

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

1. **Vad gör Amandas mamma?**
 - a) Hon arbetar som lärare.
 - b) Hon arbetar som läkare.
 - c) Hon arbetar som ingenjör.
2. **Vem arbetar som ingenjör?**
 - a) Amandas pappa.
 - b) Amandas lillebror.
 - c) Amandas mamma.
3. **När går Amanda i skolan?**
 - a) På kvällen.
 - b) På förmiddagen och eftermiddagen.
 - c) På helgerna.
4. **Var bor Amanda och hennes familj?**
 - a) I en storstad.
 - b) På landet.
 - c) I en liten stad.

5. Hur brukar familjen spendera helgen?
- De gör olika aktiviteter tillsammans.
 - De arbetar hela helgen.
 - De stannar hemma hela tiden.

Svar:

- b) Hon arbetar som läkare.
- c) Amandas pappa.
- b) På förmiddagen och eftermiddagen.
- c) I en liten stad.
- a) De gör olika aktiviteter tillsammans.

3.1.8 Uppgift: Diskussionsövning – Tema: Familj

Instruktioner till läraren:

- Dela in deltagarna i små grupper eller par. Varje grupp får diskutera frågorna nedan. Målet är att alla ska få möjlighet att uttrycka sig och öva på att använda svenska i ett samtal. Uppmuntra eleverna att använda **presens** och **frågeord** i sina svar.
- Syfte: Öva **presens** genom att prata om rutiner och vanor. Använda **frågeord** för att ställa frågor till varandra och svara på ett naturligt sätt. Främja **samtalsfärdighet** och förmågan att diskutera ett ämne i grupp.
- Deltagarna får använda AI för att förbereda sig

Frågor för diskussion:

- Hur ser din familj ut?
 - Berätta om vilka personer som finns i din familj. Har du syskon? Bor ni tillsammans?
- Vad gör ni i din familj på vardagarna?
 - Vad arbetar dina föräldrar med, och vad gör du eller dina syskon under en vanlig dag? Hur ser era rutiner ut?
- Hur spenderar du och din familj helgerna?
 - Gör ni aktiviteter tillsammans som att åka på utflykt, gå på bio, eller något annat?
- Vad tycker du om att göra med din familj?
 - Vad gör du helst när ni är tillsammans? Finns det något särskilt du gillar att göra med dina föräldrar eller syskon?
- Hur är det att bo tillsammans med sin familj?
 - Är det något du tycker är bra eller svårt med att bo tillsammans med familjen? Vill du bo på något annat sätt i framtiden?
- Vad gör du och din familj när ni har ledig tid?
 - Gillar ni att göra samma saker, eller gör ni olika saker när ni är lediga? Berätta om era fritidsaktiviteter.

Extra frågor för fördjupning:

- Hur är familjer i Finland jämfört med familjer i ditt hemland? Finns det några skillnader i hur man bor eller vad man gör tillsammans?
- Tycker du att det är viktigt att spendera mycket tid med familjen? Varför eller varför inte?

3.1.9 Uppgift: Formulera frågor med frågeord och svara på frågor i textform

Använd **frågeord** för att skriva fem frågor som du skulle vilja ställa till någon om deras familj och rutiner. Välj frågeord som **vad, vem, var, när, varför, hur**.

Exempel:

- *Vad gör din familj på morgonen?*
- *Vem lagar mat hemma hos dig?*
- *Hur ofta gör du dina läxor?*

3.1.10 Uppgift: Skriv en kort text om din familj och era dagliga rutiner

Instruktioner:

Skriv en kort text där du berättar om din familj och vad ni brukar göra under vardagarna.

Exempel:

- *Jag bor med min mamma, pappa och lillebror. Vi går upp klockan sju varje morgon. Mamma gör frukost, och vi äter tillsammans. Efter frukosten åker jag och min lillebror till skolan. På eftermiddagen brukar jag göra mina läxor, och ibland hjälper jag till med att laga mat. På kvällen tittar vi på tv eller går en promenad.*

Skriv din text:

1. Berätta vilka som ingår i din familj.
2. Beskriv vad ni gör under en vanlig dag. Använd presens för att beskriva rutiner.
3. Skriv cirka 5-7 meningar.

3.2 Alex flyttar till sin nya lägenhet (genitiv, personliga pronomen)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika texter

3.2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du att lära dig hur man använder genitiv för att uttrycka ägande och personliga pronomen för att göra språket mer varierat. Du kommer att få öva på att prata om hem och ägodelar, skriva texter om flytt och tillhörighet, och delta i samtal där du kan använda rätt pronomen och genitiv. Genom att förstå och använda dessa grammatiska strukturer kommer du att bli bättre på att uttrycka dig klart och naturligt i både tal och skrift.

1. Grammatikmål:

- **Genitiv (ägande)**
Målet är att de studerande ska kunna använda genitiv för att uttrycka ägande och

tillhörighet. De ska förstå hur man bildar genitiv genom att lägga till "-s" och känna till undantagen för namn och substantiv som slutar på s-ljud.

- **Delmål:**

- Använda genitiv korrekt för att uttrycka ägande, till exempel *Peters cykel* eller *Evas bok*.
- Förstå undantagen för genitiv vid namn eller substantiv som slutar på s-ljud, till exempel *Anders mobil*.
- Kunna använda genitiv i både tal och skrift för att beskriva tillhörighet, exempelvis i meningar om vardagliga objekt eller personliga ägodelar.

- **Personliga pronomen**

Målet är att de studerande ska kunna använda personliga pronomen i både subjektsform och objektsform för att ersätta substantiv och göra språket mer varierat och flytande.

- **Delmål:**

- Använda rätt personliga pronomen i subjektsform (t.ex. *jag, du, han, hon, vi, de*) i meningar för att uttrycka vem som utför en handling.
- Använda rätt personliga pronomen i objektsform (t.ex. *mig, dig, honom, henne, dem*) för att uttrycka vem som påverkas av handlingen.
- Kunna använda könsneutrala pronomen som *hen* där det passar, och förstå kontexten där det används.

3. Skriftliga mål:

- **Att producera olika texter**

Målet är att de studerande ska kunna skriva enkla texter där de använder genitiv och personliga pronomen korrekt. De ska kunna beskriva situationer som involverar ägande och familj eller vänner, samt använda pronomen på rätt sätt.

- **Delmål:**

- Skriva en text om ett flyttscenario, en familjesituation eller annan vardaglig händelse, och använda genitiv för att uttrycka tillhörighet.
- Skriva en kort text där personliga pronomen ersätter substantiv för att göra texten mer varierad och lättläst.

4. Samtalsmål:

- **Att uttrycka sig muntligt**

Målet är att eleverna ska kunna samtala om hem och ägodelar, använda rätt genitiv och personliga pronomen i muntliga konversationer, och kunna ersätta substantiv med pronomen på ett naturligt sätt.

- **Delmål:**

- Beskriva Alex flytt eller en egen erfarenhet av att flytta, och använda genitiv för att uttrycka vad som tillhör vem.
- Använda personliga pronomen i samtal för att undvika upprepningar och förbättra språkets flyt, t.ex. *han, henne, dem*.

5. Språkutveckling:

- **Ordförråd och språklig variation**

Målet är att eleverna ska utöka sitt ordförråd kring ämnen som hem, flytt och ägodelar. De ska förstå hur man använder genitiv och personliga pronomen för att göra språket mer varierat och flytande.

- **Delmål:**

- Utveckla ordförrådet med ord som beskriver hem och ägodelar, t.ex. *säng, soffa, bord, flytt*.
- Använda rätt personliga pronomen och genitiv-s för att uttrycka ägande och tillhörighet, vilket hjälper till att skapa ett mer flytande och varierat språk.

3.2.2 Text: Alex flyttar till sin nya lägenhet (A1)

Alex flyttar till sin nya lägenhet idag. Hans vänner hjälper honom att flytta. Lägenheten är liten, men Alex tycker att den är bra. Hans föräldrar har köpt en ny säng till honom. Hans vänner bär in sängen i sovrummet.

I vardagsrummet ställer de in hans soffa. Soffan är grå och passar med den vita mattan. Mattan tillhör hans syster, men hon lånar ut den till honom. Hans vänner tycker att vardagsrummet ser fint ut.

I köket ställer de bordet och stolarna. Bordet är litet, men bra för två personer. Hans bästa vän har köpt fina tavlor. Tavlorna hänger de på väggen. Bilderna i tavlorna är från deras resa till Italien.

Efter flytten går Alex och hans vänner runt och tittar på lägenheten. Alla tycker att den ser bra ut. Alex säger: "Tack för hjälpen! Jag hade inte klarat det utan er."

3.2.3 Text: Alex flyttar till sin nya lägenhet (A2)

Alex flyttar till sin nya lägenhet idag. Hans kompisar hjälper till med flytten. Lägenheten är liten, men den är perfekt för honom. Hans föräldrar har köpt en ny säng till honom, och Alex kompisar bär in den i sovrummet.

I vardagsrummet ställer de in hans soffa. Soffan är grå och passar bra med hans vita matta. Mattan tillhör egentligen hans syster, men hon lånar ut den till honom. Alex vänner tycker att vardagsrummet ser mysigt ut.

I köket ställer de hans bord och stolar på plats. Bordet är litet, men det passar perfekt för två personer. Hans bästa vän har också köpt några fina tavlor som de hänger på väggarna. Bilderna i tavlorna är från deras gemensamma resa till Italien.

Efter flytten går Alex och hans vänner runt och tittar på lägenheten. De är nöjda med hur den ser ut. Alex säger: "Tack för all hjälp! Jag hade aldrig klarat det här utan er."

3.2.4 Text: Alex flyttar till sin nya lägenhet (B1)

Idag flyttar Alex till sin nya lägenhet, och hans vänner hjälper honom med flytten. Lägenheten är visserligen liten, men den passar honom perfekt. Hans föräldrar har köpt en ny säng åt honom, och vännerna bär in den i sovrummet.

I vardagsrummet placerar de hans soffa, som är grå och passar bra ihop med den vita mattan. Mattan tillhör egentligen hans syster, men hon lånar gärna ut den till honom. Alex vänner tycker att vardagsrummet ser riktigt mysigt och hemtrevligt ut.

I köket ställer de på plats hans lilla bord och stolar. Trots att bordet är litet, är det perfekt för två personer. Hans bästa vän har också köpt några vackra tavlor som de hänger upp på väggarna. Motiven i tavlorna är från deras gemensamma resa till Italien.

Efter att ha fått allt på plats går Alex och hans vänner runt i lägenheten och tittar på resultatet. De är nöjda med hur allt ser ut. Alex säger: "Tack så mycket för all er hjälp! Jag hade aldrig klarat flytten utan er."

3.2.5 Uppgift: Läsförståelse: Alex flyttar till sin nya lägenhet

AI

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

Frågor:

1. Vad gör Alex idag?
 - a) Han besöker sina föräldrar.
 - b) Han flyttar till sin nya lägenhet.
 - c) Han går till skolan.
2. Vem hjälper Alex med flytten?
 - a) Hans familj.
 - b) Hans kompisar.
 - c) Grannarna.
3. Hur beskrivs lägenheten?
 - a) Den är stor och lyxig.
 - b) Den är liten men perfekt för Alex.
 - c) Den är gammal och sliten.
4. Vem har köpt en ny säng till Alex?
 - a) Hans kompisar.
 - b) Hans föräldrar.
 - c) Hans syster.
5. Vilken färg har Alex soffa?
 - a) Vit.
 - b) Grå.
 - c) Blå.
6. Vem äger mattan som ligger i vardagsrummet?
 - a) Alex.
 - b) Hans mamma.
 - c) Hans syster.
7. Vad gör Alexs bästa vän?
 - a) Han städar lägenheten.

- b) Han köper fina tavlor.
c) Han lagar mat.
8. Vad är bilderna i tavlorna från?
a) Alexs födelsedag.
b) Deras gemensamma resa till Italien.
c) En semester i Sverige.
9. Hur känner Alex och hans vänner efter flytten?
a) De är besvikna.
b) De är nöjda med lägenheten.
c) De vill flytta tillbaka.
10. Vad säger Alex till sina vänner?
a) "Jag klarar mig själv."
b) "Tack för all hjälp!"
c) "Ni är inte till någon hjälp."

Svar:

1. b)
2. b)
3. b)
4. b)
5. b)
6. c)
7. b)
8. b)
9. b)
10. b)

3.2.6 Grammatik, genitiv (ägende)

Genitiv används för att visa ägande eller tillhörighet. I svenskan bildar vi genitiv genom att lägga till ett **-s** i slutet av substantivet.

Exempel:

- **Peters cykel** – Cykeln tillhör Peter.
- **Kattens mat** – Maten tillhör katten.
- **Evas bok** – Boken tillhör Eva.

Regler:

1. För namn eller substantiv som slutar på en s-ljud, som **Anders**, lägger vi inte till **-s**:
Anders mobil (Mobilen tillhör Anders).
2. Vid sammansatta substantiv lägger vi genitiv-s på det sista ordet:
Kung Carl Gustafs tal – Talet tillhör Kung Carl Gustaf.

3.2.7 Uppgift: Genitiv (ägande)

Fyll i de tomma fälten med rätt genitivform av namnen eller substantiven i parentes.

1. Det här är ____ (Anna) bok.
2. Jag gillar ____ (Johan) nya cykel.
3. Vi besökte ____ (Sara) föräldrar i helgen.
4. Kan du ge mig ____ (David) nummer?
5. Jag såg ____ (Sofia) vänner på kaféet.
6. Jag har glömt ____ (Eva) adress.

Svar

1. Annas
2. Johans
3. Saras
4. Davids
5. Sofias
6. Evas

3.2.8 Grammatik, personliga pronomen

Personliga pronomen används för att ersätta substantiv och gör språket mer varierat och lättflytande. De används för att referera till personer, saker eller djur och anpassas efter den som talar, den som blir tilltalad eller den/det man pratar om. Det finns två huvudtyper: **subjektsform** och **objektsform**.

1. Subjektsform

Dessa pronomen används som subjekt i en mening, alltså den som gör något.

Singular	Plural
Jag	Vi
Du	Ni
Han	De
Hon	
Hen	
Den/Det	

Exempel:

- **Jag** äter frukost.
- **Du** studerar svenska.
- **Hon** springer varje morgon.
- **De** åker till Finland.

2. Objektsform

Dessa pronomen används som objekt i en mening, alltså den som blir påverkad av en handling.

Singular	Plural
Mig	Oss
Dig	Er
Honom	Dem
Henne	
Hen	
Den/Det	

Exempel:

- Läraren hjälper **mig**.
- Vi ser **dig** på lektionen.
- Jag pratade med **henne** igår.
- Eleverna väntade på **dem**.

Hen är ett könsneutralt pronomen som används i svenska för att referera till en person utan att ange kön. Det kan användas i två huvudsakliga sammanhang:

1. När könet inte är relevant eller okänt.
 - Exempel: "Om någon ringer, be **hen** att lämna ett meddelande."
2. När personen inte identifierar sig som man eller kvinna.
 - Exempel: "Alex är icke-binär, så **hen** föredrar det pronomenet."

Det infördes för att skapa mer inkluderande och jämställt språk och saknas i många andra språk som bara har pronomen för man eller kvinna.

3.2.9 Uppgift: Byt ut substantiv mot personliga pronomen

Byt ut de understrukna orden i meningarna mot rätt personliga pronomen (subjektsform eller objektsform).

1. Min bror och jag städar huset varje lördag.
2. Jag såg soffan på rean, och jag vill verkligen köpa soffan.
3. Pappa lagar middag åt mig och min syster varje kväll.
4. Lampan i vardagsrummet fungerar inte, vi måste byta ut lampan.
5. Vi saknar två stolar. Kan du hämta stolarna från förrådet?
6. Jag ska prata med mamma och pappa om semestern.
7. Farfar vill gärna komma på besök till oss i sommar.
8. Kan du ställa koppen och glaset i diskmaskinen?
9. Mina föräldrar har köpt en ny säng till mig.
10. Jag har bjudit in min kusin på middag ikväll.

Svar:

1. **Vi**
2. **den, den**
3. **Han, oss**
4. **den**
5. **dem**

6. dem
7. Han
8. dem
9. De, mig
10. henne/honom/hen

3.2.10 Uppgift: Öva personliga pronomen med AI

Kopiera in den här texten i prompten: ” Hej! Jag vill öva på att använda personliga pronomen i svenska. Kan du ge mig meningar där jag får byta ut substantiv mot rätt pronomen? Jag vill att övningarna handlar om hem, familj och hushåll. Efter att jag svarar, kan du rätta mina svar och förklara om jag gör något fel?”

3.2.11 Uppgift: Skriv en text om en flytt eller en familjesituation

Instruktioner:

Skriv en kort text där du beskriver en flytt, en familjesituation eller en annan vardaglig händelse. Använd **genitiv** för att visa vem som äger eller tillhör olika saker. Tänk på att använda genitiv korrekt genom att lägga till **-s** på slutet av substantiv för att visa ägande.

Exempel på situationer:

1. Att flytta:

Du eller någon du känner flyttar till en ny lägenhet eller ett hus. Beskriv vilka saker som flyttas och vem som äger vad.

Exempel:

- *Saras familj flyttar in i ett nytt hus. Hennes föräldrar köper nya möbler till vardagsrummet, och Saras syster får en ny säng.*

2. Familjesituation:

Beskriv en vanlig dag i din familj eller en speciell händelse, och använd genitiv för att visa tillhörighet mellan personer och deras ägodelar.

Exempel:

- *Jonas föräldrar har bjudit in hela familjen på middag. Hans mamma har lagat mat, och Jonas syster har bakat en tårta.*

Skriv din text:

1. Välj en situation: flytt, familj eller en annan vardaglig händelse.
2. Använd minst 5 genitivformer för att beskriva vem som äger olika saker.
3. Skriv cirka 5-7 meningar.

3.2.12 Uppgift: Skriv en text där du byter ut substantiv mot personliga pronomen

Instruktioner:

Skriv en kort text där du använder **personliga pronomen** för att ersätta substantiv. Detta gör din text mer varierad och lättläst. Du kan beskriva en vardaglig situation, en händelse med

din familj eller dina vänner, och använda både **subjektsform** och **objektsform** av personliga pronomen.

Exempel på situationer:

1. **En dag med dina vänner:**

Berätta vad du och dina vänner gjorde under en dag tillsammans. Använd personliga pronomen (t.ex. *han, hon, dem*) för att ersätta namn och substantiv.

Exempel:

- *Jag träffade min vän Maria och vi gick på bio. Hon valde en film som vi båda tyckte om. Efter filmen följde jag henne hem.*

2. **Familjemiddag:**

Berätta om en familjemiddag eller annan aktivitet med din familj och använd pronomen för att undvika att upprepa samma namn eller substantiv.

Exempel:

- *Min pappa lagade middag och min syster hjälpte honom. Efter maten diskade jag och mamma medan de andra tittade på tv.*

Skriv din text:

1. Beskriv en kort händelse med dina vänner eller familj.
2. Använd minst 5 personliga pronomen för att ersätta substantiv.
3. Skriv cirka 5-7 meningar.

3.3 Västernytt: Stort brand i ett hus -ingen skadad (preteritum)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika texter

3.3.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att använda **preteritum** för att beskriva händelser som redan har hänt. Du kommer att öva på att delta i samtal och rollspel om olyckor, samt skriva berättelser om tidigare händelser. Du kommer också att arbeta med att förstå och böja verb korrekt i olika verbgrupper.

1. Grammatikmål:

- **Preteritum**

Målet är att de studerande ska kunna använda preteritum för att beskriva händelser som ägt rum i det förflutna. Fokus ligger på att förstå skillnaden mellan olika verbgrupper och hur preteritum används i kontexten av berättande.

- **Delmål:**

- Använda preteritum för att beskriva vad som hände under en brand eller annan olycka (t.ex. *det brann, räddningstjänsten arbetade*).
- Känna igen och korrekt böja verb i **verbgrupp 1**, **verbgrupp 2**, **verbgrupp 3** och **verbgrupp 4** i preteritum.
- Kunna skriva och berätta om tidigare händelser, till exempel genom att beskriva vad som hände under en viss dag eller situation.

3. Skriftliga mål:

- **Att producera olika texter i preteritum**

Målet är att de studerande ska kunna skriva korta berättelser eller rapporter i preteritum om vad som hände under en viss händelse, till exempel en brand eller olycka. De ska också kunna böja verb korrekt i olika verbgrupper.

- **Delmål:**

- Skriva en sammanfattning av en händelse i preteritum, t.ex. *Det brann i ett hus och räddningstjänsten jobbade i flera timmar.*
- Korrekt böja och använda verb från **verbgrupp 1, 2, 3 och 4** i sina egna texter.
- Skriva om en personlig upplevelse med hjälp av preteritum, till exempel vad de gjorde under en dag eller en specifik händelse.

4. Samtalsmål:

- **Att uttrycka sig muntligt i diskussioner**

Målet är att de studerande ska kunna beskriva vad som hände under en brand eller annan händelse och använda preteritum för att berätta vad som gjordes. De ska kunna använda rätt grammatiska strukturer och uttrycka sina känslor och tankar om händelsen.

- **Delmål:**

- Använda personliga pronomen och rätt böjning av verb för att beskriva vad olika personer gjorde under händelsen, t.ex. *Han hjälpte till, de evakuerades.*
- Uttrycka empati och stöd med hjälp av fraser som *Jag är ledsen för vad som hände, om du behöver hjälp finns jag här.*

5. Ordförråd och språklig variation:

- **Genus och ordförråd kopplat till händelser**

Målet är att de studerande ska kunna utöka sitt ordförråd inom temat olyckor och krissituationer.

- **Delmål:**

- Lära sig ord som relaterar till olyckor och säkerhet, t.ex. *brand, räddningstjänst, evakuera, katastrof, säkerhet.*
- Använda rätt genus för substantiv och kunna böja dem korrekt i olika sammanhang, t.ex. *en brand, branden.*

3.3.2 Text: Stor brand i ett hus – ingen skadad (A1)

Idag brann det i ett hus i ett villaområde. Flera hus nära branden fick evakueras. Brandmännen arbetade länge för att släcka elden. Huset blev förstört i branden.

En familj med två barn bodde i huset, men ingen var hemma när branden började. Grannarna hörde ett högt ljud när ett träd föll, och många tror att det startade branden.

"Det är hemskt för familjen, men som tur är blev ingen skadad," säger en granne. Det har varit problem med elledningarna i området, och det kan ha orsakat branden.

Det fanns flera djur i trädgården, som en hund och en katt. Brandmännen hittade djuren oskadda. "Det känns bra att både människorna och djuren är i säkerhet," säger en brandman.

Kommunen ska nu träffa familjen för att prata om vad som ska hända. Ett förslag är att bygga ett nytt hus. De undersöker också möjligheten att sätta in ett system som varnar för bränder i området.

Många i området är oroliga och vill ha bättre säkerhet. Det kommer att vara ett viktigt ämne på nästa möte med kommunen.

Familjen har fått hjälp från sina grannar och lokala organisationer efter branden. Ett företag hjälper till att bygga upp huset igen. Polisen undersöker fortfarande vad som orsakade branden.

3.3.3 Text: Stor brand i ett hus – ingen skadad (A2)

Idag brann det i ett hus i ett villaområde. Flera hus i närheten fick evakueras, och brandkåren jobbade i flera timmar för att släcka elden. Huset blev helt förstört i branden.

En familj med två barn bodde i huset, men ingen var hemma när branden startade. Flera grannar hörde ett högt ljud när ett träd föll, och de tror att det kan ha orsakat branden. "Det är en stor olycka för familjen, men det är tur att ingen blev skadad," säger en granne. Det har tidigare varit problem med elledningarna i området, och det kan ha varit en av orsakerna till branden.

Flera djur fanns i trädgården, bland annat en hund och en katt. Brandmännen hittade djuren och de var oskadda. "Det är en stor lättnad att både människor och djuren är säkra," säger en brandman.

Kommunen planerar att träffa familjen och diskutera vad som ska göras. Ett förslag är att bygga ett nytt hus på samma plats. Man undersöker också möjligheten att införa ett system som varnar om bränder i området.

Flera personer i området är oroliga och vill ha bättre säkerhet. Det kommer att tas upp på nästa möte med kommunen.

Familjen fick hjälp av sina grannar och av lokala organisationer efter branden. Ett lokalt företag kommer att hjälpa till med att bygga upp huset igen. Polisen fortsätter att undersöka vad som orsakade branden, och vi väntar fortfarande på resultatet.

3.3.4 Text: Stor brand i ett hus – ingen skadad (B1)

Idag började det brinna i ett hus i ett villaområde. Flera hus i närheten evakuerades, och räddningstjänsten arbetade i flera timmar för att släcka elden. Huset blev helt förstört i branden.

En familj med två barn bodde i huset, men ingen var hemma när det började brinna. Flera grannar hörde ett stort ljud när ett träd föll, och många tror att det kan ha startat branden.

"Det är en stor katastrof för familjen, men det är tur att ingen skadades," säger en granne som har bott i området i flera år. Det var problem med elledningarna i området tidigare, så det kan vara en orsak till olyckan.

Flera djur fanns i trädgården, bland annat en hund och en katt. Räddningstjänsten hittade senare djuren oskadda. "Det är en lättnad att både människor och djuren är i säkerhet," säger en brandman.

Kommunen planerar nu ett möte med familjen för att diskutera vad som ska göras. Ett förslag är att bygga ett nytt hus åt dem på samma plats. Man undersöker också möjligheten att införa ett nytt system för att varna om bränder i området.

Många som bor i området är oroliga och vill ha bättre säkerhet. Detta kommer att vara ett viktigt ämne på nästa stormöte med kommunen.

Familjen fick hjälp av grannar och lokala organisationer efter branden. Ett lokalt företag hjälper till med att bygga upp huset igen. Polisen undersöker fortfarande vad som orsakade branden, och vi väntar på resultatet.

3.3.5 Uppgift: Läsförståelse: Stor brand i ett hus – ingen skada

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

Frågor:

Var händer branden?

- a) På en skola.
- b) I ett villaområde.
- c) I en lägenhet.

Vad händer med huset?

- a) Huset blir lite skadat.
- b) Huset förstörs helt.
- c) Huset räddas.

Är familjen hemma när det börjar brinna?

- a) Ja, men de springer ut.
- b) Nej, de är inte hemma.
- c) Ja, men bara barnen är hemma.

Vad tror grannarna orsakar branden?

- a) Problem med elledningarna.
- b) Ett fallande träd.

c) En gasflaska exploderar.

Vad händer med djuren i trädgården?

- a) De blir skadade.
- b) De försvinner.
- c) De hittas oskadda.

Vad vill kommunen prata om med familjen?

- a) Att de ska flytta.
- b) Att bygga ett nytt hus åt dem.
- c) Att sälja huset.

Vad är ett förslag för att göra området säkrare?

- a) Ett nytt varningssystem för bränder.
- b) Ta bort alla träd.
- c) Förbjuda bilar i området.

Vad gör polisen nu?

- a) De undersöker orsaken till branden.
- b) De hjälper familjen att bygga ett nytt hus.
- c) De evakuerar fler hus.

Svar:

- b) I ett villaområde.
- b) Huset förstörs helt.
- b) Nej, de är inte hemma.
- a) Problem med elledningarna.
- c) De hittas oskadda.
- b) Att bygga ett nytt hus åt dem.
- a) Ett nytt varningssystem för bränder.
- a) De undersöker orsaken till branden.

3.3.6 Uppgift: Diskutera. Efter branden

Rollspel:

Dela in er i par där en person spelar **grannen** och den andra spelar **husägaren**. Följande scen ska spelas upp: Grannen möter husägaren på gatan efter att huset har brunnit ner. Grannen frågar hur husägaren mår och de pratar om vad som har hänt, hur familjen mår och vad som händer nu. Du kan använda AI för att förbereda dig.

Exempel på samtalsstart:

Grannen: Hej! Jag hörde att det brann i ert hus. Hur mår du och din familj?

Husägaren: Tack för att du frågar. Vi mår bra, men är jobbigt.

Grannen: Jag förstår. Vet ni hur branden startade?

Husägaren: Vi vet inte helt säkert än, men ett träd föll och kanske startade elden.

Grannen: Det låter hemskt! Vad ska ni göra nu?

Husägaren: Vi bor hos släktingar nu. Kommunen har sagt att de ska hjälpa oss att bygga ett nytt hus.

Granne: Här är exempel på ord och fraser som grannen kan använda för att uttrycka empati:

"Jag är så ledsen för vad som har hänt."

"Det måste vara väldigt jobbigt för dig och din familj."

"Jag kan inte förstå hur svårt det måste vara."

"Om du behöver hjälp med något, säg till."

"Du är inte ensam, vi finns här för dig."

"Det är hemskt att detta hände, jag tänker på er."

"Jag hoppas att allt blir bra snart."

"Om du vill prata eller behöver något, hör av dig."

"Jag förstår om det känns svårt nu, men vi finns här för att hjälpa."

Husägare: Här är en lista på fraser som husägaren kan använda för att beskriva situationen:

"Det började brinna snabbt och vi vet inte hur."

"Vi var inte hemma när branden startade, så ingen skadades."

"Ett träd föll och vi tror att det orsakade elden."

"Huset är helt förstört och vi kan inte bo där längre."

"Just nu bor vi hos släktingar eftersom vi inte har något hem."

"Det är jobbigt för oss alla."

"Vi förlorade nästan allt vi ägde i branden."

"Kommunen har sagt att de kanske kan hjälpa oss att bygga ett nytt hus."

"Vi väntar på att polisen ska undersöka vad som hände."

"Det känns som om hela livet har blivit upp och ner."

3.3.7 Uppgift: Skriv en sammanfattning av texten "Stor brand i ett hus"

Instruktioner:

Skriv en kort sammanfattning av texten "Stor brand i ett hus". Använd **preteritum** för att berätta vad som hände under branden och hur det löstes. Fokusera på de viktigaste händelserna och skriv med dina egna ord.

Tips för sammanfattningen:

- Beskriv **vad som hände** med huset och hur **människorna reagerade**.
- Använd **5-6 enkla meningar** för att få med de viktigaste delarna av texten.
- Använd preteritum för att berätta om händelser som har hänt, t.ex. *brann, evakuerade, hittade*.

Exempel på början av sammanfattningen:

Det brann i ett hus i ett villaområde. Räddningstjänsten arbetade länge för att släcka elden, och huset blev helt förstört. Ingen var hemma när det började brinna, så ingen blev skadad.

Frågor att tänka på när du skriver:

- Vad hände med huset?
- Hur reagerade brandmännen och grannarna?

- Vad gjorde kommunen efter branden?

När du har skrivit din sammanfattning, kontrollera att du har använt preteritum och att sammanfattningen innehåller de viktigaste händelserna från texten.

Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta ord och uttryck.

3.3.8 Grammatik, verb, preteritum

Preteritum

Preteritum används för att prata om något som hände i **dåtid**. Det används när vi berättar om något som är avslutat.

- *Jag talade* (jag gjorde det igår eller tidigare).
- *De hoppade* (de gjorde det tidigare).

Repetition:

- **Stam:** Grunden för verbet, t.ex. "läs-" eller "spring-".
- **Presens:** Något som händer nu eller ofta, t.ex. "läser", "springer".
- **Preteritum:** Något som hände i dåtid, t.ex. "läste", "sprang".

3.3.9 Grammatik, verbgrupper

Man brukar dela in verben i 4 huvudgrupper, beroende på hur de böjs.

Verbets former bildas från verbets stam. Stammen får du genom att ta bort -r eller -er från presensformen.

3.3.10 Grammatik: Verbgrupp 1

Den vanligaste verbgruppen i svenska är **verbgrupp 1**. Om man måste gissa vilket verb som tillhör vilken grupp, är det oftast säkert att gissa på verbgrupp 1. Verb i grupp 1 är regelbundna och följer ett enkelt och konsekvent böjningsmönster.

I verbgrupp 1 slutar stammen på **-a** i alla former

hoppa → **hoppa** (= stam)

hoppa + de → hoppade (preteritum)

Vanliga verb i grupp 1

att arbeta – arbetar, arbetade

att baka – bakar, bakade

att bada – badar, badade

att börja – börjar, började

att dansa – dansar, dansade

att gilla – gillar, gillade

att hälsa – hälsar, hälsade

att lyssna – lyssnar, lyssnade

att prata – pratar, pratade

att sluta – slutar, slutade

att städa – städar, städade

att titta – tittar, tittade

att vänta – väntar, väntade

att öva – övar, övade

3.3.11 Uppgift: Träna preteritum i verbgrupp 1

Fyll i rätt form av verbet i preteritum. Alla verb tillhör verbgrupp 1, där preteritum slutar på -de. Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta nya ord.

Uppgift 1: Fyll i rätt form av verben i meningarna.

1. Igår _____ (arbeta) jag hela dagen.
2. Vi _____ (baka) en tårta till festen förra helgen.
3. Hon _____ (bada) i havet i somras.
4. Kursen _____ (börja) för två veckor sedan.
5. De _____ (dansa) hela natten på bröllopet.
6. Jag _____ (gilla) verkligen den filmen!
7. Han _____ (hälsa) på oss i lördags.
8. I morse _____ (lyssna) jag på radio.
9. Vi _____ (prata) om semesterplaner igår.
10. Skolan _____ (sluta) klockan tre.
11. Jag _____ (städa) rummet innan gästerna kom.
12. Hon _____ (titta) på TV innan hon gick och lade sig.
13. De _____ (vänta) på bussen i tio minuter.
14. Vi _____ (öva) på våra verb i förra lektionen.

Svar på uppgiften:

1. arbetade
2. bakade
3. badade
4. började
5. dansade
6. gillade
7. hälsade
8. lyssnade
9. pratade
10. slutade
11. städade
12. tittade
13. väntade
14. övade

3.3.12 Grammatik: Verbgrupp 2a och 2b

Verbgrupp 2 är indelad i två grupper, eftersom preteritum får ändelsen -te, när stammen slutar på vissa bokstäver (s,p,k,t,x).

2 a)

hänger → häng (=stam) häng + de → hängde (preteritum)

häng + t → hängt (perfekt och pluskvamperfekt)

2 b)

reser → res (=stam) res + te → reste (preteritum)

res + t → rest (perfekt och pluskvamperfekt)

Vanliga verb i grupp 2

att hänga – hänger, hängde

att läsa – läser, läste

att köpa – köper, köpte

att stänga – stänger, stängde

att bygga – bygger, byggde

att använda – använder, använde

att följa – följer, följde

att hända – händer, hände

att leva – lever, levde

att ställa – ställer, ställde

att ringa – ringer, ringde

att söka – söker, sökte

att växa – växer, växte

3.3.13 Uppgift: Böj verb i grupp 2

Steg 1: Kompletta böjning Dela upp eleverna i par eller små grupper. Ge varje grupp ett verb från listan nedan. Elevernas uppgift är att böja verbet i infinitiv, presens och preteritum.

Exempel:

Verb: läsa

Böjning: att läsa, läser, läste

Steg 2: Meningar med olika tidsformer När de har böjt verbet i alla former, ska varje elev skriva fyra meningar, en för varje form av verbet, enligt detta mönster:

Infinitiv: Jag gillar att ____.

Presens: Jag ____ varje dag.

Preteritum: Igår ____ jag.

Exempel med verbet "läsa":

Infinitiv: Jag gillar att läsa böcker.

Presens: Jag läser varje dag.

Preteritum: Igår läste jag en artikel.

Steg 3: Byt meningar med en annan grupp Varje person byter sina skrivna meningar med en annan person. Den nya gruppen får i uppgift att kontrollera om verbformerna och meningarna är korrekta. Om de hittar något fel, rättar de och förklarar varför.

3.3.14 Grammatik: Verbgrupp 3

Verb i verbgrupp 3 är vanligtvis **korta verb** med en eller två stavelser, och de slutar oftast på en annan vokal än "a" i infinitiv.

bor → bo (=stam) bo + dde → bodde (preteritum)

bo + tt → bott (perfekt och pluskvamperfekt)

Vanliga verb i grupp 3:

att bo, bor, bodde

att tro, tror, trodde

att nå, når, nådde

att sy, syr, sydde

3.3.15 Uppgift: Böj verben i grupp 3 i preteritum

Fyll i rätt form av verbet i preteritum. Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta nya ord och uttryck.

1. Förra året _____ (bo) vi i en liten lägenhet.
2. Jag _____ (tro) att vi skulle hinna i tid, men vi blev sena.
3. Han _____ (nå) toppen av berget efter många timmar.
4. Mormor _____ (sy) en fin klänning till mig när jag var liten.
5. Vi _____ (klä) oss varmt innan vi gick ut i kylan.
6. Hon _____ (fly) till ett annat land när kriget började.
7. Jag _____ (gro) växterna hela sommaren i trädgården.

Svar:

1. bodde
2. trodde
3. nådde
4. sydde
5. klädde
6. flydde
7. grodde

3.3.16 Grammatik: Verbgrupp 4

Verb i verbgrupp 4 kallas **starka verb** och är oregelbundna. De kännetecknas av att de får en **vokalväxling** i preteritum, vilket innebär att vokalen i stammen ändras. Dessa verb har också oregelbundna supinumformer (i perfekt och pluskvamperfekt), och många av dem är mycket vanliga i språket.

Infinitiv: Slutar oftast på **-a** (t.ex. *dricka, skriva, äta*).

Presens: Slutar på **-er** eller **-r** (t.ex. *dricker, skriver, äter*).

Preteritum: Får en vokalväxling (t.ex. *drack, skrev, åt*).

Supinum (perfekt, pluskvamperfekt): Slutar vanligtvis på **-it** eller **-tt** (t.ex. *druckit, skrivit, ätit*).

Exempel på verb i verbgrupp 4:

- **att dricka** – dricker, drack
- **att skriva** – skriver, skrev

- **att äta** – äter, åt
- **att komma** – kommer, kom
- **att bli** – blir, blev
- **att sitta** – sitter, satt
- **att skriva** – skriver, skrev
- **att springa** – springer, sprang

3.3.17 Uppgift: Fyll i rätt form av verben i meningarna (grupp 4)

Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta nya ord och uttryck.

1. Igår _____ (dricka) jag tre koppar kaffe.
2. Hon _____ (skriva) ett långt brev till sin vän.
3. Vi _____ (äta) middag tillsammans på restaurangen igår kväll.
4. De _____ (komma) hem sent på kvällen.
5. Han _____ (bli) mycket glad när han fick nyheterna.
6. Vi _____ (sitta) på bänken och pratade i flera timmar.
7. Jag _____ (springa) hela vägen till bussen i morse.

Svar:

1. drack
2. skrev
3. åt
4. kom
5. blev
6. satt
7. sprang

3.4 Nadja fyller år (substantiv, genus)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika texter

3.4.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att använda och böja **substantiv** korrekt i både **en-ord** och **ett-ord (genus)**. Du kommer att kunna beskriva födelsedagar och familjeaktiviteter genom att använda rätt genus och böjning av substantiv, både i tal och skrift. Genom att öva på substantivböjningar kommer du att stärka din förmåga att uttrycka dig korrekt i olika vardagliga situationer.

1. Grammatikmål:

- **Genus (substantiv)**

Målet är att studerande ska förstå och korrekt använda substantiv med rätt genus (en-ord och ett-ord) och böja dem i bestämd form.

- **Delmål:**

- Lära sig att känna igen och korrekt använda en-ord och ett-ord i tal och skrift, t.ex. *en tårta, ett paket*.
- Känna till att en-ord får bestämd form med ändelsen **-en** och att ett-ord får bestämd form med ändelsen **-et**.
- Använda substantiv i både obestämd och bestämd form korrekt i sammanhang som handlar om födelsedagar och familjeaktiviteter.

3. Skriftliga mål:

- **Att producera texter med fokus på genus och substantivböjning**

Målet är att studerande ska kunna skriva enkla texter om vardagliga händelser, som födelsedagar, där de använder rätt genus och korrekt böjning av substantiv.

- **Delmål:**

- Skriva en kort text om en födelsedag eller familjeaktivitet där de använder rätt genus för substantiven.
- Kunna böja substantiv i både obestämd och bestämd form, t.ex. *en tårta – tårtan, ett paket – paketet*.
- Använda ord som beskriver människor, saker och händelser i texten och säkerställa att de har rätt genus och böjning.

4. Samtalsmål:

- **Att delta i samtal om familjeaktiviteter**

Målet är att studerande ska kunna prata om födelsedagar och andra familjeaktiviteter och använda substantiv i rätt form och genus.

- **Delmål:**

- Delta i samtal om en födelsedag, beskriva olika personer och objekt med rätt genus, t.ex. *en vän, vännen, ett paket, paketet*.
- Använda bestämd och obestämd form av substantiv när de berättar vad som hände under ett firande eller en familjeaktivitet.
- Diskutera föremål och aktiviteter i familjekretsen och använda rätt substantivformer i både tal och skrift.

5. Språkutveckling:

- **Ordförråd och substantiv**

Målet är att studerande ska utveckla sitt ordförråd kring substantiv kopplade till födelsedagar och familjeaktiviteter samt använda dem med rätt genus.

- **Delmål:**

- Utöka sitt ordförråd med ord relaterade till födelsedagar och firanden, t.ex. *present, fest*.
- Lära sig att identifiera och korrekt använda en-ord och ett-ord i sammanhang som handlar om vardagliga händelser.

3.4.2 Text: Nadja fyller år (A1)

Nadja fyller 18 år idag. Hennes familj och vänner är hemma hos henne för att fira. På bordet i vardagsrummet står en tårta. Den har grädde och jordgubbar på sig. Nadjas lillasyster ger

henne en blomma och säger: – Grattis på födelsedagen, Nadja! – Tack så mycket, säger Nadja och kramar sin syster.

Nadjas mamma ger henne ett paket som är fint inslaget. – Öppna detta, Nadja. Det är något speciellt, säger hennes mamma. Nadja öppnar paketet och ser en ny telefon. – Wow, tack mamma! Den är perfekt!

Nadjas pappa har lagat mat. Alla sitter runt bordet och äter. Det finns sallad och pasta. Nadjas bästa vän Elias ger henne en klänning. Han säger: – Jag hoppas att du gillar den, Nadja. – Åh, den är jättefin! Tack Elias!

Efter maten spelar de spel och skrattar. Familjen och vännerna sjunger "Ja må hon leva", och Nadja blåser ut ljusen på tårtan. Hennes mormor ger henne en bok. Hennes morfar ger henne en bilnyckel. Nadja tittar på honom och säger: – Morfar, är det din bilnyckel? – Ja, Nadja. Jag vill att du ska få bilen nu när du är 18 år. Grattis! – Tack, morfar! Jag kan inte tro det!

3.4.3 Text: Nadja fyller år (A2)

Nadja fyller 18 år idag. Hennes familj och vänner är hemma hos henne för att fira. I vardagsrummet står en tårta på bordet. Den är täckt med grädde och jordgubbar. Hennes lilla syster ger Nadja en blomma och säger:

- Grattis på födelsedagen, Nadja!
- Tack så mycket, svarar Nadja och kramar sin syster.

Nadjas mamma ger henne ett paket som är fint inslaget.

- Här, Nadja. Öppna detta, det är något speciellt.

Nadja öppnar paketet och hittar en ny telefon.

- Wow, tack mamma! Den är perfekt!

Nadjas pappa har lagat mat till festen. Alla sitter runt bordet och äter. Det finns både en sallad och en pastarätt. Nadjas bästa vän, Elias, har köpt en klänning till henne. Han räcker över den och säger:

- Jag hoppas att du gillar den, Nadja.
- Åh, den är jättefin! Tack Elias, du känner verkligen min stil!

Efter maten spelar de spel och skrattar mycket. Familjen och vännerna sjunger "Ja må hon leva", och Nadja blåser ut ljusen på tårtan. Hennes mormor ger henne en bok, och hennes morfar ger henne en nyckel till sin bil. Nadja tittar förvånad på honom:

- Morfar, är det din bilnyckel?
- Ja, Nadja. Jag vill att du ska få bilen nu när du är 18. Grattis!
- Tack, morfar! Jag kan inte tro det!

3.4.4 Text: Nadja fyller år (B1)

Nadja fyller 18 år idag, och hennes familj och vänner har samlats hemma hos henne för att fira. I vardagsrummet står en stor tårta på bordet, täckt med vispad grädde och färska jordgubbar. Nadjas lillasyster kommer fram med en blomma och säger: – Grattis på födelsedagen, Nadja! – Tack så mycket, svarar Nadja och ger sin syster en kram.

Nadjas mamma räcker henne ett vackert inslaget paket. – Här, Nadja. Öppna detta, det är något speciellt, säger hon med ett leende. Nadja öppnar paketet och finner en ny telefon. – Wow, tack mamma! Den är helt perfekt!

Nadjas pappa har förberett maten till festen. Alla sätter sig runt bordet för att äta en god måltid, som består av både sallad och en pastarätt. Nadjas bästa vän Elias ger henne en present – en vacker klänning. – Jag hoppas att du tycker om den, Nadja, säger Elias. – Åh, den är jättefin! Tack Elias, du har verkligen bra koll på min stil, svarar Nadja glatt.

Efter maten spelar de spel tillsammans och skrattar mycket. Familjen och vännerna sjunger "Ja må hon leva", och Nadja blåser ut ljusen på tårten. Hennes mormor överräcker henne en bok, medan hennes morfar räcker över en bilnyckel. Förvånad tittar Nadja på honom och frågar: – Morfar, är det din bilnyckel? – Ja, Nadja. Nu när du har fyllt 18 vill jag att du ska ha bilen. Grattis! – Tack så mycket, morfar! Jag kan knappt tro det!

3.4.5 Uppgift: Läsförståelse. Nadjas födelsedag

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

Flervalsfrågor:

1. Hur gammal blir Nadja?
 - a) 16 år
 - b) 18 år**
 - c) 20 år
2. Vad står på bordet i vardagsrummet?
 - a) En stor tårta**
 - b) En blomma
 - c) En present
3. Vad ger Nadjas lilla syster henne?
 - a) En klänning
 - b) En bok
 - c) En blomma**
4. Vad finns i paketet som Nadjas mamma ger henne?
 - a) En ny telefon**
 - b) En nyckel
 - c) En bok
5. Vad lagar Nadjas pappa till festen?
 - a) Kött och potatis
 - b) Sallad och pastarätt**
 - c) Tårta
6. Vem köper en klänning till Nadja?
 - a) Hennes syster
 - b) Hennes mamma
 - c) Elias**

7. Vad gör alla efter maten?
 - a) **De spelar spel och skrattar**
 - b) De går hem
 - c) De tittar på film
8. Vad får Nadja av sin mormor och morfar?
 - a) En blomma och en tårta
 - b) **En bok och en bilnyckel**
 - c) En klänning och en nyckel
9. Vad säger Nadja till sin morfar när hon får bilnyckeln?
 - a) "Tack, men jag kan inte köra än!"
 - b) "Tack, men jag vill inte ha bilen."
 - c) **"Morfar, är det din bilnyckel?"**

Svar:

1. b) 18 år
2. a) En stor tårta
3. c) En blomma
4. a) En ny telefon
5. b) Sallad och pastarätt
6. c) Elias
7. a) De spelar spel och skrattar
8. b) En bok och en bilnyckel
9. c) "Morfar, är det din bilnyckel?"

3.4.6 Grammatik, genus

I svenskan har substantiv två genusformer: **utrum (en-ord)** och **neutrum (ett-ord)**.

- **En-ord (utrum):** Dessa substantiv använder "en" som artikel. Exempel: *en buss, den här bussen.*
- **Ett-ord (neutrum):** Dessa substantiv använder "ett" som artikel. Exempel: *ett träd, det här trädet.*

Tips! Ungefär 80 % av alla svenska substantiv är en-ord. Om du är osäker kan du ofta gissa på "en". Därför är det bra att lära sig vilka ord som är ett-ord, eftersom de flesta andra ord är en-ord.

Det finns inga fasta regler för när ett substantiv är ett en- eller ett-ord, så det är bra att öva på att känna igen vilken artikel ett ord använder.

En-ord

- Substantiv som slutar på **-a** är ofta en-ord, till exempel: *en flicka* (flicka) och *en kaka* (kaka).
- Många ord som slutar på **-are, -inna, -ör, -log, -het, -else, och -tion** är en-ord. Exempel: *läkare, ingenjör, meteorolog, skönhet, varelse, nation.*
- De flesta substantiv som beskriver levande varelser är en-ord. Exempel: *en katt, hund, kanin, människa.*

- **Undantag:** Vissa levande varelser är ett-ord, såsom: *ett barn, bi, djur, får, lamm, lejon, syskon.*

Ett-ord

- Substantiv som är ett-ord slutar ofta på en konsonant. Exempel: *hus, tak, land, språk.*

Genus påverkar också vilka ändelser substantiv får i bestämd form. En-ord och ett-ord har olika ändelser i bestämd form singular:

- **En-ord (utrum)** får ändelsen **-en** i bestämd form. Exempel: *en bil* blir *bilen* ("the car"), och *en katt* blir *katten* ("the cat").
- **Ett-ord (neutrum)** får ändelsen **-et** i bestämd form. Exempel: *ett hus* blir *huset* ("the house"), och *ett äpple* blir *äpplet* ("the apple").

I plural bestämd form används ofta ändelserna **-na** för en-ord och **-en** för ett-ord. Till exempel:

- En-ord: *bilar* blir *bilarna* ("the cars"), och *katter* blir *katterna* ("the cats").
- Ett-ord: *hus* blir *husen* ("the houses"), och *äpplen* blir *äpplena* ("the apples").

3.4.7 Ordlista, de vanligaste ett-orden

1. **Ett hus**, huset, flera hus, husen
2. **Ett bord**, bordet, flera bord, borden
3. **Ett träd**, trädet, flera träd, träden
4. **Ett barn**, barnet, flera barn, barnen
5. **Ett djur**, djuret, flera djur, djuren
6. **Ett år**, året, flera år, åren
7. **Ett rum**, rummet, flera rum, rummen
8. **Ett namn**, namnet, flera namn, namnen
9. **Ett språk**, språket, flera språk, språken
10. **Ett land**, landet, flera länder, länderna
11. **Ett brev**, brevet, flera brev, breven
12. **Ett problem**, problemet, flera problem, problemen
13. **Ett exempel**, exemplet, flera exempel, exemplen
14. **Ett arbete**, arbetet, flera arbeten, arbetena
15. **Ett företag**, företaget, företagen, företagen
16. **Ett beslut**, beslutet, flera beslut, besluten
17. **Ett mål**, målet, flera mål, målen
18. **Ett projekt**, projektet, flera projekt, projekten
19. **Ett resultat**, resultatet, flera resultat, resultaten
20. **Ett system**, systemet, flera system, systemen
21. **Ett program**, programmet, flera program, programmen

22. **Ett ämne**, ämnet, flera ämnen, ämnena
23. **Ett område**, området, flera områden, områdena
24. **Ett förslag**, förslaget, flera förslag, förslagena
25. **Ett möte**, mötet, flera möten, mötena

3.4.8 Uppgift: Sagan om Anna (genus)

Fyll i rätt genus (**en** eller **ett**) eller böj substantivet i rätt form (**huset**). Använd ordlistan eller AI för om du är osäker på vilket genus du ska använda.

Det var en gång ___ hus i en liten by. I ___ (hus) bodde ___ barn som hette Anna. Hon hade ___ bord i sitt rum där hon brukade göra sina läxor. Utanför _____ (gård) fanns ___ skog där ___ fågel brukade sjunga varje morgon.

___ dag bestämde sig Anna för att gå ut och leka med ___ katt som bodde i grannhuset. De lekte med ___ boll och hade mycket roligt. Efter en stund gick de in i för att vila. Anna tog fram ___ äpple och ___ bok från ett skrivbord och började läsa för _____ (katt).

På _____ (kväll) kom Annas mamma hem från _____ (arbete). Hon hade med sig ett brev från Annas mormor. I _____ (brev) stod det att mormor skulle komma på besök nästa vecka. Anna blev mycket glad och började genast planera för _____ (besök).

Nästa dag i skolan fick Anna ett nytt projekt att arbeta med. Hon skulle skriva om ___ djur. Anna var mycket intresserad av _____ (ämne) och såg fram emot att börja arbeta med _____ (uppgift).

Svar:

ett, huset, ett, ett, gården, en, en,
En, en, en, ett, en, katten
kvällen, arbetet, brevet, besöket
ett, ämnet, uppgiften

3.4.9 Uppgift: Diskussion. Prata om födelsedagar och familjefiranden

Instruktioner:

Dela in er i par eller små grupper och diskutera följande frågor om födelsedagar och familjeaktiviteter. Använd substantiv med rätt genus (en-ord och ett-ord) och böjning (bestämd/obestämd form) när ni pratar om personer, saker och händelser.

Diskussionsfrågor:

1. Hur firar du din födelsedag?

- Berätta om hur du brukar fira. Vad gör din familj? Vilka saker använder ni (t.ex. tårta, presenter)?
- 2. **Vad var din bästa födelsedag?**
 - Beskriv en födelsedag som du minns. Vilka var där? Vilka presenter fick du? Hur var festen?
- 3. **Vad tycker du om födelsedagsfiranden?**
 - Är det viktigt att fira födelsedagar? Varför eller varför inte?
- 4. **Hur firar din familj andra högtider?**
 - Förutom födelsedagar, vilka andra tillfällen firar ni? Hur brukar ni fira dem?
- 5. **Om du skulle planera en födelsedagsfest för en vän, vad skulle du göra?**
 - Beskriv hur du skulle ordna festen. Vilken mat skulle du ha? Vilka personer skulle du bjuda in?
- 6. **Vad brukar du ge i present till någon som fyller år?**
 - Vad tycker du är en bra present? Vad har du gett i present tidigare?

Uppgift för varje deltagare:

- Välj en av frågorna ovan och svara genom att använda minst tre substantiv i både obestämd och bestämd form. Till exempel:
 - *Jag fick en bok (obestämd form) och en tröja på min födelsedag. Boken (bestämd form) var från min mamma och tröjan (bestämd form) från min vän.*

3.4.10 Uppgift: Skriv om en dag i parken

Instruktioner:

Skriv en kort text om en dag i parken. Berätta om vad du gjorde, vilka personer du var med, och vilka saker ni använde. Använd **substantiv** med rätt genus (en-ord och ett-ord) och böj dem i både obestämd och bestämd form.

Exempel på text:

*Igår var jag i parken med mina vänner. Vi tog med oss **en filt** och **en boll**. **Filten** lade vi på gräset, och **bollen** använde vi för att spela fotboll. Det var soligt, så vi satt i skuggan under **ett träd**. **Trädet** var stort och gav oss skugga. Vi hade också med oss **en bok**, och jag läste **boken** när vi vilade.*

Uppgift:

1. **Beskriv en dag i parken:**
 - Vem var med dig?
 - Vad gjorde ni?
 - Vilka saker hade ni med er?
2. **Använd minst fem substantiv** i både obestämd och bestämd form. Du kan använda ord som beskriver personer, saker eller platser (t.ex. en boll – bollen, ett träd – trädet).
3. **Skriv 5-7 meningar** där du berättar om dagen i parken.

Ordlista för hjälp:

- **En-ord (utrum):** en filt, en boll, en vän, en stol, en cykel

- **Ett-ord (neutrum):** ett träd, ett gräs, ett bord, ett spel, ett glas

Exempel på meningar med böjningar:

- *Vi satte oss på **en filt**. **Filten** var röd och mjuk.*
- *Jag kastade **en boll** till min vän. **Bollen** flög högt upp i luften.*
- *Vi satt under **ett träd** och drack vatten. **Trädet** gav oss skugga.*

4. Samhället och jag

4.1 Nyheter i undervisningen

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

4.1.1 Uppgift: Läs en nyhetsartikel

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Instruktioner för läraren

Välj en artikel

Välj en aktuell eller intressant artikel från **8sidor.se** eller **latabladet.fi**. Artiklarna på dessa sidor är skrivna med enkel och tydlig svenska, vilket gör dem lämpliga för studerande som lär sig svenska som andraspråk. OBS! Olika varianter av denna uppgift kan med fördel användas flera gånger under kursens lopp.

Instruktion till studerande:

Läs den här artikeln: [LÄNK TILL ARTIKEL].

1. Ordförråd

Markera nya ord som du hittar i texten. Vi går igenom orden tillsammans och diskuterar vad de betyder. Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta ord och uttryck.

2. Uttal

Läs sedan artikeln högt tillsammans med en kompis. Ni kan turas om att läsa mening för mening. Det här hjälper er att öva på både läsflyt och uttal. Fråga läraren om du är osäker på hur något ord ska uttalas.

3. Diskussion

När ni har läst artikeln, diskutera den i grupper eller par. Här är några frågor att prata om:

- Vad tycker du om nyheten? Varför?
 - Skulle något liknande kunna hända i Finland? Varför eller varför inte?
 - På vilket sätt kan denna nyhet påverka människor?
 - Vad skulle du vilja läsa mer om inom det här ämnet?
4. Arbeta i par eller små grupper. En av er börjar med att återberätta vad artikeln handlar om, utan att läsa direkt från texten. Försök att beskriva de viktigaste händelserna och detaljerna med egna ord. Den andra personen lyssnar och ställer frågor för att få mer information om något är oklart.

4.2 På café (verb, perfekt)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika texter

4.2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att använda och böja verb rätt i perfekt (hade). Du kommer att kunna delta i samtal där du pratar om vad du har gjort tidigare, och skriva enkla texter om dina aktiviteter. Genom att öva på preteritum och perfekt kommer du att bli bättre på att berätta om saker som har hänt, både när du pratar och när du skriver.

1. Grammatikmål:

- **Verb perfekt** Målet är att studerande ska förstå och korrekt använda verb i perfekt för att beskriva tidigare händelser och aktiviteter.
 - **Delmål:**
 - Förstå hur perfekt används för att uttrycka något som har hänt och fortfarande är relevant, t.ex. *Jag har sett filmen.*
 - Använda verb i korrekt böjning i både preteritum och perfekt för att tala om vad som hänt.

3. Skriftliga mål:

- **Att producera texter med fokus på preteritum och perfekt** Målet är att studerande ska kunna skriva enkla texter om vad de har gjort tidigare, med korrekt användning av preteritum och perfekt.
 - **Delmål:**
 - Skriva en kort text om vad de har gjort under veckan eller en specifik aktivitet, med hjälp av både preteritum och perfekt.
 - Korrekt böja verb från olika verbgrupper i både preteritum och perfekt, t.ex. *Jag har arbetat hela dagen* eller *Vi åt middag igår.*

- Använda perfekt för att uttrycka vad de har gjort som fortfarande är relevant, t.ex. *Jag har redan sett filmen.*

4. Samtalsmål:

- **Att delta i samtal om vardagliga aktiviteter** Målet är att studerande ska kunna delta i samtal där de pratar om vad de har gjort under dagen eller veckan, och använda preteritum och perfekt på ett naturligt sätt.
 - **Delmål:**
 - Använda både preteritum och perfekt för att delta i samtal om tidigare aktiviteter, t.ex. *Vi promenerade i skogen* eller *Jag har arbetat på mitt projekt.*
 - Ställa frågor om vad andra har gjort och svara med korrekt användning av perfekt, t.ex. *Vad har du gjort idag?* – *Jag har läst till ett prov.*
 - Delta i samtal om planer för framtiden och relatera dem till vad som redan har hänt, t.ex. *Jag har sett filmen, men jag vill se den igen.*

5. Språkutveckling:

- **Ordförråd och verbböjning** Målet är att studerande ska utveckla sitt ordförråd och lära sig att korrekt böja och använda verb i både preteritum och perfekt.
 - **Delmål:**
 - Utöka sitt ordförråd genom att lära sig och använda vanliga verb i vardagliga samtal och texter, t.ex. *arbeta, resa, promenera.*
 - Känna till och använda de olika verbgruppernas böjningar i perfekt, t.ex. *Jag har arbetat, jag har köpt, jag har bott.*
 - Bli säkrare på att använda både regelbundna och oregelbundna verb i vardagliga samtal och skriftliga sammanhang.

4.2.2 Text: På café (A1)

Alice: Hej Filip! Det var länge sen. Hur mår du?

Filip: Hej Alice! Ja, det var länge sen. Jag mår bra, men jag har varit lite upptagen. Hur mår du?

Alice: Jag mår också bra, men jag har haft mycket i skolan. Vad har du gjort?

Filip: Jag jobbade på mitt projekt förra veckan, så jag har inte haft så mycket fritid. Men i lördags gick jag på bio med mina kompisar. Vi såg en ny actionfilm. Har du sett den?

Alice: Nej, jag har inte sett den. Var den bra?

Filip: Ja, den var spännande! Vad har du gjort?

Alice: Jag läste till provet vi hade i måndags. Men förra helgen åkte jag till mina föräldrar på landet. Det var skönt att komma bort från staden.

Filip: Det låter bra! Var vädret fint?

Alice: Ja, det var soligt och varmt, så jag promenerade i skogen. Hur gick det med ditt projekt? Blev du klar?

Filip: Ja, jag blev klar dagen innan deadline. Det var stressigt, men det gick bra.

Alice: Skönt att höra! Jag måste se den där filmen. Kanske kan vi gå tillsammans nästa gång?

Filip: Ja, det vore roligt! Låt oss göra det.

4.2.3 Text: På café (A2)

Alice: Hej Filip! Det var länge sen vi sågs. Hur har du haft det?

Filip: Hej Alice! Ja, verkligen länge sen. Jag har haft det bra, men jag har varit ganska upptagen. Hur har du haft det?

Alice: Jag har också haft det bra, men jag har haft mycket i skolan. Vad har du gjort den senaste tiden?

Filip: Jag jobbade mycket med mitt projekt förra veckan, så jag har inte haft så mycket fritid. Men i lördags gick jag och några kompisar på bio. Vi såg en ny actionfilm. Har du sett den?

Alice: Nej, jag har inte sett den än. Var den bra?

Filip: Ja, den var riktigt spännande! Vad har du gjort?

Alice: Jag läste en hel del till provet vi hade i måndags. Men förra helgen åkte jag till mina föräldrar på landet. Det var skönt att komma bort från staden.

Filip: Det låter härligt! Var vädret fint?

Alice: Ja, det var soligt och varmt, så jag promenerade mycket i skogen. Hur gick det med ditt projekt? Blev du klar i tid?

Filip: Ja, jag blev klar dagen innan deadline. Det var lite stressigt, men det gick bra till slut.

Alice: Skönt att höra! Jag måste verkligen se den där filmen du pratade om. Ska vi gå tillsammans nästa gång?

Filip: Ja, det vore kul! Låt oss göra det.

4.2.4 Text: På café (B1)

Alice: Hej Filip! Det var länge sen. Hur har du haft det sen vi sågs sist?

Filip: Hej Alice! Ja, verkligen länge sen. Jag har haft det bra, men jag har varit ganska upptagen. Hur har du haft det?

Alice: Jag har också haft det bra, men det har varit mycket i skolan. Vad har du gjort på sistone?

Filip: Jag jobbade ganska mycket på mitt projekt förra veckan, så jag har inte haft så mycket fritid. Men i lördags gick jag och några kompisar på bio. Vi såg den nya actionfilmen. Har du sett den?

Alice: Nej, jag har inte sett den än. Var den bra?

Filip: Ja, den var riktigt spännande! Vad har du gjort då?

Alice: Jag läste en hel del på provet vi i måndags. Men förra helgen åkte jag till mina föräldrar på landet. Det var skönt att komma bort från staden ett tag.

Filip: Det låter härligt! Var vädret bra där ute?

Alice: Ja, det var soligt och varmt, så jag promenerade en del i skogen. Hur gick det med ditt projekt? Blev du klar i tid?

Filip: Ja, jag blev klar dagen innan deadline. Det var lite stressigt, men det gick bra till slut.

Alice: Skönt att höra! Jag måste verkligen se den där filmen du pratade om. Kanske kan vi gå tillsammans nästa gång?

Filip: Absolut, det vore kul! Låt oss göra det.

4.2.5 Uppgift: Högläsningsovning – På café

Instruktioner:

1. Arbeta i par. Bestäm vem som ska läsa **Alices** repliker och vem som ska läsa **Filips** repliker.
2. Läs igenom dialogen tillsammans en gång tyst för att bekanta er med texten. Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta nya ord och uttryck.
3. Gå igenom svåra ord eller uttryck tillsammans. Fråga AI om hjälp om det behövs.
4. Börja läsa dialogen högt för varandra. Fokusera på:
 - **Uttal:** Tänk på att uttala varje ord tydligt och korrekt.
 - **Intonation:** Följ den naturliga melodin i en vanlig konversation. När ni läser en fråga, låt rösten gå upp i slutet.
 - **Flyt:** Försök att läsa dialogen med ett jämnt tempo, som om ni har en verklig konversation. Ta korta pauser mellan varje replik.
5. När ni har läst dialogen en gång, byt roller så att den som läste **Alices** repliker nu läser **Filips**, och tvärtom.
6. Läs dialogen högt igen med era nya roller.

Efter övningen:

Reflektera över:

- Var det något ord eller mening som var svår att uttala?
- Hur kändes det att följa intonationen i frågorna och svaren?

Om ni vill utmana er själva kan ni försöka spela upp dialogen utan att titta på texten, och improvisera där det behövs!

4.2.6 Grammatik: Verb, perfekt

Perfekt används för att prata om något som har hänt i dåtid men som fortfarande har en koppling till nutiden. Det används när vi vill uttrycka att något är avslutat men kan påverka nuet eller att något hände vid en ospecificerad tidpunkt.

- **Exempel på perfekt:**
 - Jag **har talat** (något som jag har gjort tidigare men som kan vara viktigt nu).
 - De **har hoppat** (de gjorde det tidigare, och resultatet är relevant nu).

Repetition:

- **Stam:** Grunden för verbet, t.ex. "läs-" eller "spring-".
- **Presens:** Något som händer nu eller ofta, t.ex. "läser", "springer".
- **Preteritum:** Något som hände i dåtid, t.ex. "läste", "sprang".
- **Perfekt:** Något som har hänt tidigare och har en koppling till nuet, t.ex. "har läst", "har sprungit".

Perfektbildning med hjälp av "har"

I svenskan bildas perfekt med hjälp av hjälp verbet **har** + verbets **supinumform**. **Supinum** är en verbform i svenskan som används tillsammans med hjälp verbet **"har"** för att bilda **perfekt**.

- **Exempel:**
 - "Jag **har arbetat** hela dagen."
 - "De **har gått** hem."

4.2.7 Grammatik: Verbgrupp 1

Verb i verbgrupp 1 är regelbundna och deras supinum slutar alltid på **-at**.

- **Exempel:**
 - arbeta → arbetat
 - prata → pratat
 - städa → städlat

Vanliga verb i grupp 1:

- att arbeta – har arbetat
- att dansa – har dansat
- att bada – har badat
- att titta – har tittat
- att vänta – har väntat

4.2.8 Uppgift: Träna perfekt i verbgrupp 1

Fyll i rätt form av verbet i perfekt. Alla verb tillhör verbgrupp 1, där supinum slutar på **-at**. Använd AI eller andra hjälpmedel kontrollera böjningsformen om du är osäker.

1. Jag _____ (arbeta) hela dagen.
2. Vi _____ (dansa) på festen.
3. Hon _____ (bada) i havet.
4. Vi _____ (titta) på en film igår kväll.
5. Han _____ (vänta) länge på bussen.

Svar:

1. har arbetat
2. har dansat
3. har badat
4. har tittat
5. har väntat

4.2.9 Grammatik: Verbgrupp 2a och 2b

Verb i verbgrupp 2a och 2b bildar perfekt på olika sätt beroende på verbstammen:

- **Verbgrupp 2a:** Supinumformen slutar på **-t** efter en stam som slutar på **-d** eller **-g**.
 - **Exempel:**
 - läsa → har läst
 - stänga → har stängt
 - använda → har använt
- **Verbgrupp 2b:** Supinumformen slutar på **-t** efter en stam som slutar på **-s**, **-p**, **-t**, **-x**.

- **Exempel:**
 - köpa → har köpt
 - resa → har rest
 - växa → har växt

Vanliga verb i grupp 2a och 2b:

- att läsa – har läst
- att stänga – har stängt
- att köpa – har köpt
- att bygga – har byggt
- att resa – har rest

4.2.10 Uppgift: Böj verb i grupp 2a och 2b i perfekt

Skriv rätt form av verbet i perfekt. Använd AI eller andra hjälpmedel kontrollera böjningsformen om du är osäker.

1. Han _____ (läsa) boken.
2. Vi _____ (köpa) en ny bil.
3. De _____ (resa) till Spanien.
4. Jag _____ (stänga) dörren.
5. Vi _____ (bygga) ett nytt hus.

Svar:

1. har läst
2. har köpt
3. har rest
4. har stängt
5. har byggt

4.2.11 Grammatik: Verbgrupp 3

Verb i verbgrupp 3 är ofta korta och får supinumformen **-tt**.

- **Exempel:**
 - bo → har bott
 - tro → har trott
 - sy → har sytt

Vanliga verb i grupp 3:

- att bo – har bott
- att tro – har trott
- att nå – har nått

4.2.12 Uppgift: Böj verb i grupp 3 i perfekt

Fyll i rätt form av verbet i perfekt. Använd AI eller andra hjälpmedel kontrollera böjningsformen om du är osäker.

1. Vi _____ (bo) här i fem år.
2. Jag _____ (tro) att det skulle regna.
3. Hon _____ (sy) en klänning till mig.
4. Han _____ (nå) sina mål.

Svar:

1. har bott
2. har trott
3. har sytt
4. har nått

4.2.13 Grammatik: Verbgrupp 4 (starka verb)

Starka verb i verbgrupp 4 har oregelbundna former och får ofta en vokalväxling i supinum. Supinum slutar vanligtvis på **-it** eller **-tt**.

- **Exempel:**
 - dricka → har druckit
 - skriva → har skrivit
 - äta → har ätit

Vanliga verb i grupp 4:

- att dricka – har druckit
- att skriva – har skrivit
- att äta – har ätit
- att komma – har kommit
- att springa – har sprungit

4.2.14 Uppgift: Fyll i rätt form av verben i perfekt (grupp 4)

Skriv rätt form av verbet i perfekt. Använd AI eller andra hjälpmedel kontrollera böjningsformen om du är osäker.

1. Jag _____ (dricka) kaffe idag.
2. Hon _____ (skriva) ett brev till sin vän.
3. Vi _____ (äta) middag tillsammans.
4. De _____ (komma) hit sent.
5. Han _____ (springa) ett maraton.

Svar:

1. har druckit
2. har skrivit

3. har ätit
4. har kommit
5. har sprungit

4.2.15 Uppgift: En trevlig kväll på restaurang

Läs texten nedan och välj rätt form av de understrukna verben. Välj mellan **infinitiv**, **presens**, **preteritum** eller **perfekt**.

I fredags kväll bestämde sig Johan och Sara för att gå ut och äta. De (**att leta / letar / letade / leta**) efter en bra restaurang online. Till slut (**att boka / bokar / bokade / bokat**) de ett bord på en ny italiensk restaurang i stan.

När de kommer fram till restaurangen, (**att hälsa / hälsar / hälsade / hälsat**) servitören vänligt på dem och visar dem till deras bord. De (**att titta / tittar / tittade / tittat**) på menyn och (**att prata / pratar / pratade / pratat**) om vad de ska välja. Johan (**att beställa / beställer / beställde / beställt**) en pizza medan Sara har redan valt en pastarätt.

Under middagen började de prata om resor.

Johan: "Jag har aldrig (**att resa / reser / reste / rest**) till Italien, men jag har alltid velat åka dit."

Sara: "Jag har faktiskt (**att resa / reser / reste / rest**) till Italien en gång, förra sommaren. Maten där var fantastisk!"

Under middagen (**att skratta / skrattar / skrattade / skrattat**) de mycket. Maten var utsökt, och de njöt verkligen av kvällen.

Svar:

letade
bokade
hälsar
tittar
pratar
beställde
rest
rest
skrattade

4.2.16 Uppgift, del 1: Öva med AI

Instruktioner:

1. Använd AI för att öva på att prata om vad du har gjort under dagen eller veckan. Du ska använda både **preteritum** (för avslutade händelser) och **perfekt** (för händelser som har en koppling till nuet).

2. Kopiera prompten nedan och klistra in den i AI. Svara sedan på frågorna och försök använda rätt verbformer.
3. Efter att du har svarat på frågorna, kan AI rätta dina svar och ge dig feedback om du har använt verbformerna korrekt.

Prompt till AI:

"Hej! Jag vill öva på att prata om vad jag har gjort tidigare i veckan och idag. Kan du ställa några frågor om vad jag har gjort under dagen och veckan? Jag vill använda både preteritum och perfekt i mina svar. När jag har svarat, kan du rätta mina meningar och ge mig tips om jag gör några fel? Tack!"

Exempel på frågor som AI kan ställa:

1. Vad har du gjort idag?
2. Har du träffat någon vän i veckan?
3. Vad åt du till frukost i morse?
4. Har du sett någon bra film nyligen?
5. Vad gjorde du förra helgen?

Exempel på svar:

1. Jag har arbetat hela dagen.
2. Ja, jag träffade en vän i måndags.
3. Jag åt en smörgås och drack kaffe.
4. Nej, jag har inte sett någon film på ett tag.
5. Jag var hemma och vilade förra helgen.

När du har svarat på frågorna, be AI att rätta dina meningar och ge feedback om hur du har använt preteritum och perfekt.

4.2.17 Uppgift, del 2: Diskutera vad ni har gjort

Instruktioner:

Efter att du har övat med AI och fått feedback, ska du välja ett par på samma nivå som du själv för att diskutera vad ni har gjort under veckan. Använd antingen de enkla frågor och svar du övade på och var beredd att ställa **enkla följdfrågor** för att fortsätta samtalet.

Ni ska ställa frågor, lyssna aktivt och **ställa följdfrågor** för att få mer detaljerad information.

4.3 Annette besöker läkaren (ordföljd)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika texter

4.3.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att använda och förstå rak och omvänd ordföljd i svenska meningar. Du kommer att öva på att känna igen och använda rätt ordföljd i samtal och texter. Genom att öva på både rak och omvänd ordföljd kommer du att kunna bygga meningar på ett korrekt och naturligt sätt när du pratar och skriver.

1. Grammatikmål:

Ordföljd i svenska meningar

Målet är att studerande ska förstå skillnaden mellan rak och omvänd ordföljd och kunna använda dem korrekt i olika sammanhang.

Delmål:

- Förstå rak ordföljd (subjekt-predikat) i enkla meningar, t.ex. *"Annette har feber idag."*
- Känna till och kunna använda omvänd ordföljd när meningen börjar med ett tidsuttryck eller adverbial, t.ex. *"Idag har Annette feber."*
- Kunna placera adverb (som "inte", "alltid") på rätt plats i meningar med både rak och omvänd ordföljd.

3. Skriftliga mål:

Att skriva texter med rak och omvänd ordföljd

Målet är att studerande ska kunna skriva enkla beskrivande texter använda korrekt ordföljd.

Delmål:

- Skriva korta beskrivande texter om en händelse, till exempel ett läkarbesök, med fokus på korrekt rak ordföljd.
- Använda omvänd ordföljd korrekt när hen börjar meningar med tid eller plats i en text, t.ex. *"Efter undersökningen skrev läkaren ut medicin."*
- Skriva dialoger med korrekt användning av både rak och omvänd ordföljd.

4. Samtalsmål:

Att delta i samtal om vardagliga aktiviteter med ordföljdsvariation

Målet är att studerande ska kunna använda både rak och omvänd ordföljd för att delta i samtal om vardagliga aktiviteter.

Delmål:

- Använda rak ordföljd för att beskriva vad som händer, t.ex. *"Annette mår dåligt och har feber."*
- Använda omvänd ordföljd för att tala om tid och plats för en aktivitet, t.ex. *"I förrgår fick hon feber."*
- Kunna ställa frågor och svara i samtal med korrekt ordföljd, t.ex. *"Har du ont i halsen?"*
– *"Ja, det gör ont när jag sväljer."*

5. Språkutveckling:

Ordförråd och ordföljdsregler

Målet är att studerande ska utveckla sitt ordförråd om sjukdom och hälsa samt bli bättre på att använda rätt ordföljd i både muntliga och skriftliga sammanhang.

Delmål:

- Utöka sitt ordförråd med vanliga ord för symtom och sjukvård, t.ex. *feber, halsont, huvudvärk.*

- Förstå och använda korrekt rak ordföljd för att beskriva hälsotillstånd, t.ex. *"Jag har haft feber i två dagar."*
- Träna på att använda omvänd ordföljd i skrift och tal, t.ex. *"Igår kväll mådde jag sämre."*

4.3.2 Text: Annette besöker läkaren (A1)

Läkaren: Hej Annette, hur mår du?

Annette: Jag mår inte bra. Jag har feber och ont i halsen.

Läkaren: Hur länge har du haft feber?

Annette: I två dagar. Febern var värre igår kväll.

Läkaren: Har du hosta eller huvudvärk?

Annette: Ja, jag hostade igår. Idag är det lite bättre. Jag har också ont i huvudet.

Läkaren: Gör det ont när du sväljer?

Annette: Ja, det gör ont när jag sväljer.

Läkaren: Jag ska titta i din hals. Sitt ner, tack.

(Annette sätter sig. Läkaren tittar i hennes hals.)

Läkaren: Din hals är röd och svullen. Åt du något igår?

Annette: Nej, det gjorde för ont att äta.

Läkaren: Jag förstår. Du har en halsinfektion. Jag ger dig medicin. Vila och drick mycket vatten.

Annette: Tack, doktorn.

4.3.3 Text: Annette besöker läkaren (A2)

Läkaren: Hej Annette, hur mår du idag?

Annette: Jag mådde inte bra i morse. Jag hade feber och ont i halsen.

Läkaren: Hur länge hade du feber?

Annette: Jag fick feber i förrgår, och den blev värre igår kväll.

Läkaren: Okej. Fanns det några andra symtom, som hosta eller huvudvärk?

Annette: Ja, jag hostade lite igår, men idag känns hostan bättre. Jag har också ont i huvudet.

Läkaren: Gjorde det ont att svälja?

Annette: Ja, det gjorde ont när jag svalde, speciellt igår.

Läkaren: Jag ska titta i din hals. Sätt dig ner här.

(Annette sätter sig och läkaren undersöker henne.)

Läkaren: Din hals är inflammerad, och dina halsmandlar är svullna. Åt du något igår?

Annette: Nej, jag åt nästan ingenting eftersom det gjorde så ont.

Läkaren: Det förstår jag. Du har en halsinfektion. Jag skriver ut medicin åt dig. Vila mycket och drick mycket vätska.

Annette: Tack så mycket, doktorn.

4.3.4 Text: Annette besöker läkaren (B1)

Läkaren: Hej Annette, hur känner du dig idag?

Annette: Jag kände mig inte alls bra i morse. Jag hade hög feber och ont i halsen.

Läkaren: Hur länge har du haft feber?

Annette: Jag började känna mig febrig för två dagar sedan, och igår kväll blev det riktigt illa.

Läkaren: Har du märkt av några andra symtom, som hosta eller huvudvärk?

Annette: Ja, jag hostade en del igår, men idag känns det som om hostan har blivit bättre. Jag har också huvudvärk.

Läkaren: Har det varit svårt att svälja?

Annette: Ja, det har gjort riktigt ont när jag försökt svälja, särskilt igår.

Läkaren: Jag ska undersöka din hals. Du kan sätta dig här.

(Annette sätter sig och läkaren tittar i hennes hals.)

Läkaren: Din hals är inflammerad, och det ser ut som att dina halsmandlar är rejält svullna. Åt du något igår?

Annette: Nej, jag kunde knappt äta något eftersom det gjorde så ont att svälja.

Läkaren: Det är förståeligt. Du har en halsinfektion. Jag skriver ut en medicin åt dig som du ska ta. Vila ordentligt och drick mycket vätska för att hålla dig återfuktad.

Annette: Tack så mycket för hjälpen, doktorn.

4.3.5 Vanlig sjukvårdsvokabulär

- Feber
- Halsont
- Huvudvärk
- Ont i magen
- Hostmedicin
- Svullnad
- Halsmandlar
- Trötthet
- Temperatur
- Allergi
- Recept
- Provtagning

4.3.6 Uppgift: Läsförståelse, "Annette besöker läkaren"

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

1. Hur mår Annette när hon pratar med läkaren?

- a) Hon mår bra.
- b) Hon mår dåligt.
- c) Hon mår lite bättre.

2. Hur länge har Annette haft feber?

- a) I en vecka.
- b) I två dagar.
- c) I en dag.

3. Har Annette hosta?

- a) Ja
- b) Nej

4. Har Annette ont i huvudet?

- a) Ja
- b) Nej

5. Vad gör det ont när Annette försöker äta?

- a) I halsen.
- b) I magen.
- c) I huvudet.

6. Vad säger läkaren att Annette har för sjukdom?

- a) En allergi.
- b) En halsinfektion.
- c) Influensa.

7. Vad rekommenderar läkaren att Annette ska göra för att bli frisk?

- a) Vila och dricka mycket vatten.
- b) Äta mycket mat.
- c) Gå till jobbet.

Svar:

1. b) Hon mår dåligt.
2. b) I två dagar.
3. a) Ja
4. a) Ja
5. a) Hennes hals.
6. b) En halsinfektion.
7. a) Vila och dricka mycket vatten.

4.3.7 Grammatik: Ordföljd

Rak ordföljd – SPORT

Den vanligaste ordföljden i svenska meningar kallas rak ordföljd, där satsens olika delar följer mönstret SPORT:

- **S** = Subjekt (vem eller vad som gör något)
- **P** = Predikat (verbet)
- **O** = Objekt (vad eller vem handlingen påverkar)
- **R** = Rumsadverbial (var något händer)
- **T** = Tidsadverbial (när något händer)

Exempel på rak ordföljd:

- **Maria dricker kaffe i köket varje morgon.**
 - S: Maria
 - P: dricker
 - O: kaffe

- R: i köket
- T: varje morgon

Adverb i rak ordföljd

När du lägger till ett adverb, som "inte", "alltid" eller "sällan", placeras det normalt efter verbet i en mening med rak ordföljd.

Exempel:

- **Maria dricker inte kaffe i köket varje morgon.**

Omvänd ordföljd

I vissa fall börjar en mening inte med subjektet, utan med tid, plats eller objekt. Detta kallas omvänd ordföljd, men verbet står fortfarande på andra plats. Här följer några exempel:

- **Varje kväll ställer Lasse cykeln i garaget.**
 - T: Varje kväll
 - P: ställer
 - S: Lasse
 - O: cykeln
 - R: i garaget
- **I garaget ställer Lasse cykeln varje kväll.**
 - R: I garaget
 - P: ställer
 - S: Lasse
 - O: cykeln
 - T: varje kväll
- **Cykeln ställer Lasse i garaget varje kväll.**
 - O: Cykeln
 - P: ställer
 - S: Lasse
 - R: i garaget
 - T: varje kväll

Adverb i omvänd ordföljd

När du använder omvänd ordföljd och adverb i samma mening, placeras adverbet oftast efter subjektet.

Exempel:

- **Varje kväll ställer Lasse inte cykeln i garaget.**

När används omvänd ordföljd?

1. När satsen börjar med ett adverbial eller ett annat led än subjektet

Om en mening börjar med ett adverbial (som anger tid, plats, sätt, osv.), kommer verbet direkt efter detta led och före subjektet. Exempel:

- **Igår** (tidsadverbial) **gick** jag till doktorn.
- **På morgonen** (tidsadverbial) **känner** jag mig ofta trött.

2. Vid frågor

I frågor används omvänd ordföljd (verb-subjekt). Exempel:

- **Har** du feber?
- **Är** hon hemma idag?

3. Efter vissa inledande uttryck eller konjunktioner

Efter vissa inledande uttryck, som exempelvis "därför", "kanske", "troligtvis", används ofta omvänd ordföljd. Exempel:

- **Därför** bestämde jag mig för att gå hem tidigare.
- **Kanske** kommer han senare.

4. Efter bisatser

När en huvudsats följer efter en bisats, används omvänd ordföljd i huvudsatsen.

Exempel:

- **Eftersom jag var sjuk** (bisats) **kunde jag inte gå till jobbet.**
- **Om det regnar** (bisats), **tar vi bussen.**

5. I inledande konditionalsatser

Vid meningar som börjar med ord som "om", "när" eller liknande, följer omvänd ordföljd efter konditionalsatsen. Exempel:

- **Om jag hade tid, skulle jag komma.**
- **När hon kom, gick vi till restaurangen.**

Viktigt att komma ihåg: Omvänd ordföljd sker **bara** i huvudsatser, inte i bisatser. I bisatser kommer subjektet alltid före verbet, till exempel: "Jag vet att **han mår dåligt**" (ej: "att **mår han dåligt**").

4.3.8 Uppgift: Öva på omvänd ordföljd

Skriv om följande meningar så att de börjar med det understrukna tidsuttrycket eller adverbiallet. Kom ihåg att verbet måste komma direkt efter tidsuttrycket/adverbiallet!

Exempel:

Mening: Annette mårde inte bra i morse.

Omvänd ordföljd: I morse mårde Annette inte bra.

1. Febern blev värre **igår kväll**.
2. Hostan känns bättre **idag**.
3. Det gjorde ont **när jag svalde**.
4. Annette fick feber i **förrgår**.
5. Läkaren skrev ut medicin **efter undersökningen**.
6. Annette åt nästan ingenting **igår**.
7. Annette drack mycket vätska **på läkarens order**.

Svar:

1. Igår kväll blev febern värre.
2. Idag känns hostan bättre.
3. När jag svalde gjorde det ont.
4. I förrgår fick Annette feber.
5. Efter undersökningen skrev läkaren ut medicin.
6. Igår åt Annette nästan ingenting.
7. På läkarens order drack Annette mycket vätska.

4.3.9 Uppgift: Rollspel

En patient kommer till vårdcentralen med flera symtom och behöver hjälp av en sjukskötare. Deltagarna får spela både sjukskötare och patient i olika omgångar. Använd gärna AI för att förbereda dig.

Roller:

- **Sjukskötare:** Fråga om patientens symtom, ge råd och föreslå möjliga behandlingar eller vidare undersökning.
- **Patient:** Beskriv dina symtom, svara på frågor och förklara hur du mår.

Rollspelsdialog – Frågor och svar

Sjukskötaren kan börja med att ställa frågor som dessa:

1. Hej, vad kan jag hjälpa dig med idag?
2. Hur länge har du känt dig sjuk?
3. Har du feber? Har du tagit din temperatur?
4. Känner du smärta någonstans? Var gör det ont?
5. Hur mår du när du äter? Har du svårt att svälja?
6. Har du haft huvudvärk, hosta eller andningssvårigheter?
7. Tar du några mediciner just nu?
8. Har du allergier som vi bör känna till?

Patienten kan svara och beskriva sina symtom, till exempel:

Fråga 1: Hej, vad kan jag hjälpa dig med idag?

"Jag har feber och ont i halsen."

"Jag har haft feber i några dagar och nu har jag också börjat få ont i halsen."

Fråga 2: Hur länge har du känt dig sjuk?

- "I två dagar."
- "Jag började känna mig sjuk för två dagar sedan, och det har blivit värre sedan dess."

Fråga 3: Har du feber? Har du tagit din temperatur?

"Ja, jag har feber. Min temperatur var 38 grader."

"Ja, jag har haft feber sedan igår och min temperatur har legat runt 38 grader de senaste två dagarna."

Fråga 4: Känner du smärta någonstans? Var gör det ont?

"Det gör ont i halsen när jag sväljer."

"Jag har ont i halsen, särskilt när jag sväljer eller försöker äta något. Smärtan har blivit värre sedan igår."

Fråga 5: Har du haft huvudvärk, hosta eller andningssvårigheter?

"Ja, jag har haft lite hosta och huvudvärk."

"Ja, jag har haft lite hosta och huvudvärk, men inga andningssvårigheter. Hostan har inte varit så besvärlig, men huvudvärken kommer och går."

Fråga 6: Tar du några mediciner just nu?

"Nej, jag tar inga mediciner."

"Nej, jag tar inga mediciner för tillfället, men jag använder ibland receptfria tabletter mot huvudvärk när jag behöver."

Fråga 7: Har du allergier som vi bör känna till?

"Ja, jag är allergisk mot penicillin."

"Ja, jag är allergisk mot penicillin, och jag reagerar också på vissa typer av pollen under våren."

Förslag på råd från sjukskötaren (två nivåer):

"Vila mycket och drick mycket vatten."

"Jag föreslår att du vilar så mycket du kan och ser till att dricka mycket vatten för att återhämta dig snabbare."

"Om du har feber i mer än två dagar, ska du boka tid hos läkaren."

"Om febern inte har gått ner inom två dagar, skulle jag rekommendera att du bokar en tid hos din läkare för vidare undersökning."

"Om hostan blir värre, kan jag ge dig en hostmedicin."

"Jag kan rekommendera att du tar en hostmedicin om din hosta förvärras och inte blir bättre inom de närmaste dagarna."

"Vi kan ta ett prov i halsen för att se om du har en infektion."

"Vi kan ta ett halsprov för att undersöka om det finns tecken på en infektion, och sedan kan vi ge dig rätt behandling."

Omvänd ordföljd: Sjukskötaren kan också ge instruktioner som använder omvänd ordföljd, till exempel:

- "I två dagar har du haft feber, säger du?"
- "Efter undersökningen skriver jag ut ett recept till dig."
- "På vårdcentralen hjälper vi dig gärna vidare om du behöver det."

Patienten kan också träna omvänd ordföljd i sina svar:

- "Igår kväll fick jag väldigt ont i halsen."
- "I morse kände jag mig mycket trött."

Uppföljningsfrågor efter rollspel:

1. Hur kändes det att beskriva symtomen?
2. Var det lätt eller svårt att förstå och följa instruktionerna från sjukskötaren?
3. Hur fungerade användningen av rak och omvänd ordföljd i era meningar?

4. Lärde ni er några nya sjukvårdsrelaterade ord?

4.3.10 Bingo!

Instruktion till läraren:

Studerande spelar bingo genom att ställa frågor till varandra och övar samtidigt på omvänd ordföljd. Vid behov kan frågorna anpassas efter gruppens språknivå och bransch. Gå först igenom instruktionerna med studerande för att säkerställa att alla förstår uppgiften. Förklara viktiga begrepp som "vågrät," "lodrät" och "diagonal," samt de ord och fraser som används i spelet, så att alla vet vad de ska fråga om och hur de kan svara.

Till studerande:

- När du spelar bingo ska du få en hel rad i tabellen; vågrät (rakt åt sidan), lodrät (rakt upp och ner) eller diagonalt (snett). När du har en hel rad ropar du "BINGO!"
- Gå runt i klassen och ställ en fråga till en klasskamrat. Kom ihåg att använda omvänd ordföljd.
- Gå sedan till en annan person och ställ en ny fråga.
- Du får inte ställa flera frågor till samma person direkt efter varandra.
- Prata svenska.

Tycker om choklad	Har roliga strumpor	Har sovit i tält	Har vunnit en idrottstävling	Har krockat
Har varit på opera	Tycker om mögelost	Kan vissla	Har åkt skateboard	Har två syskon
Har färgat håret	Är gift	Spelar ett musikinstrument	Har varit på kräftsiva	Har röstat i ett val
Har födelsedag samma månad som du	Har varit i Lappland	Vaknade före klockan sju i morse	Har körkort	Äter inte kött
Har en katt	Läser böcker	Har samma färg på ögonen som du	Sjunger i kör	Är rädd för spindlar

4.3.11 Uppgift: Läkarbesök hos AI

Du ska spela rollen som **patient** och beskriva dina symtom för en "sjukskötare" (AI). Försök att svara så tydligt som möjligt, men det behöver inte vara för komplicerat. Beskriv dina symtom på ett enkelt sätt.

Skriv de här instruktionerna till AI:

"Jag studerar svenska och vill bli bättre på att prata med sjukvårdspersonal. Du är sjukskötare, och jag är patient med symtom. Fråga om mina besvär, till exempel hur länge jag har varit sjuk och om jag har feber. Jag kommer att svara."

Efteråt, be AI om **respons**: "Var mina svar bra? Hur kan jag bli tydligare när jag beskriver symtom?"

4.4 Lukas äger allt! (possessiva pronomen)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

4.4.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du att lära dig att identifiera och använda possessiva pronomen för att beskriva tillhörighet och ägande. Du kommer att kunna delta i samtal om olika situationer och föremål och korrekt använda possessiva pronomen för att visa vem som äger något. Du kommer också att kunna skriva och läsa texter där possessiva pronomen används korrekt och förstå hur de böjs beroende på substantivet.

1. Grammatikmål:

- **Korrekt användning av possessiva pronomen**
Målet är att studerande ska kunna identifiera och korrekt använda possessiva pronomen för att visa tillhörighet i olika sammanhang.

Delmål:

- Förstå och använda possessiva pronomen som t.ex. *min, ditt, hennes* för att visa vem som äger något.
- Korrekt böja possessiva pronomen beroende på om substantivet är ett *en*-ord, *ett*-ord eller plural, t.ex. *min bok, mitt hus, mina böcker*.
- Lära sig använda *sin, sitt, sina* för att visa att personen som äger redan har nämnts i meningen, t.ex. *Han tog sin jacka*.

2. Skriftliga mål:

- **Att skriva med possessiva pronomen**
Målet är att studerande ska kunna använda possessiva pronomen i skrift för att visa ägande.

Delmål:

- Skriva en kort text om tillhörighet, t.ex. *Min bok är spännande*.
- Använda possessiva pronomen för att uttrycka åsikter, t.ex. *Jag tycker att mitt hus är fint*.

3. Samtalsmål:

- **Att delta i samtal och uttrycka tillhörighet**
Målet är att studerande ska kunna använda possessiva pronomen i samtal för att visa ägande och delta i dialoger.

Delmål:

- Använda possessiva pronomen för att delta i samtal om föremål och situationer, t.ex. *Det är min bok*.

- Ställa frågor och svara med possessiva pronomen, t.ex. *Är det din cykel? – Ja, det är min cykel.*
- Delta i samtal om preferenser och tillhörighet med korrekt böjning av possessiva pronomen, t.ex. *Jag gillar min bil, men din bil är finare.*

4. Språkutvecklingsmål:

- **Att utveckla förståelse och korrekt användning av possessiva pronomen**
Målet är att studerande ska utveckla sin förmåga att korrekt använda possessiva pronomen i tal och skrift.

Delmål:

- Utöka sitt ordförråd med possessiva pronomen, t.ex. *min, din, vår.*
- Förstå och använda possessiva pronomenens böjningar i *en*-ord, *ett*-ord och plural, t.ex. *min tröja, mitt hus, mina böcker.*
- Bli säkrare på att använda possessiva pronomen i både muntliga och skriftliga sammanhang.

4.4.2 Text: Lukas äger allt! (A1)

Det var lördag när Lukas och hans mamma gick till affären. Lukas, som är tre år, satt i vagnen och tittade på allt. När han såg ost på hyllan ropade han: "Min ost!" Mamma skrattade och sa: "Nej, Lukas, det är vår ost." Sedan pekade han på mjölken och sa: "Min mjölk!" Han trodde att allt i affären var hans.

När de gick vidare råkade en man knuffa till vagnen. Lukas ropade argt: "Sluta bråka med min mamma!" Mannen gick snabbt därifrån utan att säga något. Mamma försökte handla klart, men Lukas fortsatte att peka på saker. "Mitt godis, min morot, min pasta".

När de kom till kassan sa Lukas glatt: "Min mamma, min mandarin!" Kassörskan log åt honom, och mamma kunde inte sluta le. "Du är så charmig," sa hon och log och pussade Lukas på pannan.

4.4.3 Text: Lukas äger allt! (A2)

Det var en helt vanlig lördagseftermiddag när Lukas och hans mamma gick in i mataffären. Lukas, som är tre år gammal, satt i kundvagnen och tittade sig omkring med stora ögon. Han pekade på hyllorna och ropade: "Min ost!" när de gick förbi mejeriprodukterna. Mamman skrattade trött och sa: "Nej, Lukas, det är vår ost." Men Lukas brydde sig inte och fortsatte peka. "Min mjölk!" ropade han glatt, övertygad om att allt i butiken tillhörde honom.

Hans mamma försökte hålla sig lugn, men Lukas fortsatte att kalla allt i affären för sitt. När en stressad man av misstag råkade knuffa till deras vagn, blev Lukas arg och sa: "Bråka inte med min mamma!" Mannen log lite nervöst och skyndade sig iväg.

Mamman försökte koncentrera sig på inköpslistan, men Lukas var hela tiden upptagen med att peka på saker. "Mitt godis, min morot, min pasta".

Till slut nådde de kassan, och Lukas log stort mot kassörskan och sa: "Min mamma, min mandarin!" Kassörskan skrattade, och mamman kunde inte låta bli att le. Lukas hade som vanligt charmat alla. Mamma log och pussade honom på pannan och sa: "Du är för charmig för ditt eget bästa." För ett ögonblick var all stress borta.

4.4.4 Text: Lukas äger allt! (B1)

Det var en helt vanlig lördagseftermiddag när Lukas och hans mamma gick in i mataffären. Lukas, tre år gammal och full av energi, satt i kundvagnen och spejade runt i butiken. Med stora ögon tittade han på alla varor och ropade ut sina ägodelar så fort de närmade sig något.

"Min ost!" skrek han och pekade på en hylla. Hans mamma skrattade trött och rättade honom: "Nej, Lukas, det är vår ost." Men Lukas hade redan gått vidare till nästa fynd. "Min mjölk!" ropade han glatt, övertygad om att allt i butiken var hans.

Hans mamma försökte hålla lugnet, men Lukas envisades med att kalla allt i butiken för sitt. "Min vagn," sa han bestämt när en stressad man råkade knuffa till vagnen. Lukas ropade argt, "Bråka inte med min mamma!" Mannen log ursäktande och skyndade vidare.

När de kom fram till kassan, fortsatte Lukas att peka. "Min mamma, min mandarin!" sa han med ett stort leende och gav kassörskan en slängkyss. Mamman suckade, men kassörskan log roat. Lukas hade charmat alla – igen.

Mamman kunde inte hålla tillbaka sitt leende längre. "Du är för charmig för ditt eget bästa," sa hon och pussade honom på pannan. All stress var borta, åtminstone för stunden.

4.4.5 Uppgift: Läsförståelse – Lukas äger allt!

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

1. Vad gjorde Lukas i affären?

- a) Han sov i vagnen.
- b) Han tittade på varor och sa att allt var hans.
- c) Han hjälpte sin mamma att handla.

2. Vad sa Lukas när han såg osten?

- a) "Min mamma!"
- b) "Min ost!"
- c) "Min mjölk!"

3. Vad hände när mannen knuffade till vagnen?

- a) Lukas började gråta.
- b) Lukas skrek att mannen inte skulle bråka med hans mamma.
- c) Mannen bad om ursäkt.

4. Vad gjorde Lukas när de kom till kassan?

- a) Han var tyst.
- b) Han sa "Min ost" till kassörskan.
- c) Han charmade kassörskan och sa "Min mamma, min mandarin!"

5. Hur reagerade mamman när de var vid kassan?

- a) Hon var arg.
- b) Hon log och pussade Lukas på pannan.
- c) Hon lämnade affären direkt.

Svar:

1. b) Han tittade på varor och sa att allt var hans.
2. b) "Min ost!"
3. b) Lukas skrek att mannen inte skulle bråka med hans mamma.
4. c) Han charmade kassörskan och sa "Min mamma, min mandarin!"
5. b) Hon log och pussade Lukas på pannan.

4.4.6 Grammatik: Possessiva pronomen

Possessiva pronomen är ord som visar vem som äger något. De används för att beskriva tillhörighet, till exempel "min bok" eller "ditt hus".

Personliga pronomen används för att prata om vem som gör något, till exempel "jag", "du", "han", "hon".

Exempel:

- **Jag** läser en bok.
- **Du** skriver ett brev.

Possessiva pronomen används för att visa vem som äger något. De förändras beroende på vem som är ägaren.

Exempel:

- **Min** bok är spännande. (jag äger boken)
- **Din** cykel är ny. (du äger cykeln)

Personligt pronomen: "Jag", "du", "hon" **Possessivt pronomen:** "Min", "din", "hennes"

Possessiva pronomen visar alltså tillhörighet.

På svenska böjs possessiva pronomen beroende på om det ordet som kommer efter är en "en"-ord, ett "ett"-ord eller om det är flera saker.

Exempel:

- Jag har en bok. **Min** bok är röd. (en-ord)
- Jag har ett hus. **Mitt** hus är stort. (ett-ord)
- Jag har många böcker. **Mina** böcker är intressanta. (flera saker)

Possessiva pronomen:

- Jag → **min, mitt, mina**
- Du → **din, ditt, dina**

- Han → **sin, sitt sina** (ibland hans)
- Hon → **sin sitt sina** (ibland hennes)
- Den → **dess** eller **sin, sitt, sina**
- Det → **sin, sitt, sina**
- Vi → **vår, vårt, våra**
- Ni → **er, ert, era**
- De → **sin, sitt, sina** (ibland deras)

Pronomenen **sin, sitt, sina** används när personen som äger något redan har nämnts i samma mening:

Exempelmeningar:

- Anna läser **sin bok**. (Boken tillhör Anna.)
- Erik gick hem till **sitt hus**. (Huset tillhör Erik.)
- De träffade **sina föräldrar**. (Föräldrarna är deras egna.)

Viktigt att komma ihåg:

Sin/sitt/sina används bara om subjektet äger objektet. Om någon annan äger objektet används de vanliga possessiva pronomenen, som **hans, hennes**, eller **deras**.

- **Han tog sin cykel**. (Cykeln tillhör honom.)
- **Han tog hennes cykel**. (Cykeln tillhör någon annan, t.ex. Lisa.)

4.4.7 Uppgift: Fyll i rätt possessivt pronomen

Fyll i rätt possessivt pronomen i meningarna beroende på subjektet:

1. Jag har en bok. ___ bok är spännande.
2. Du har en cykel. ___ cykel är blå.
3. Vi har ett bord. ___ bord är stort.
4. Hon har en hund. ___ hund är glad.
5. Han har ett hus. ___ hus är gammalt.
6. Ni har en restaurang. ___ restaurang är populär.
7. De har en bil. ___ bil är ny.
8. Jag har många böcker. ___ böcker är intressanta.
9. Han har ett piano. ___ piano är vackert.
10. Du har en tröja. ___ tröja är grön.

Svar:

1. **Min** bok är spännande.
2. **Din** cykel är blå.
3. **Vårt** bord är stort.
4. **Hennes** hund är glad.
5. **Hans** hus är gammalt.
6. **Er** restaurang är populär.

7. **Deras** bil är ny.
8. **Mina** böcker är intressanta.
9. **Hans** piano är vackert.
10. **Din** tröja är grön.

4.4.8 Grammatik: Reflexivt possessivt pronomen

Reflexiva possessiva pronomen används för att visa att något tillhör subjektet i en mening. På svenska är det vanligaste reflexiva possessiva pronomenet "**sin/sitt/sina**".

Exempelmeningar:

- Anna läser **sin** bok. (Boken tillhör Anna.)
- Erik gick hem till **sitt** hus. (Huset tillhör Erik.)
- De träffade **sina** föräldrar. (Föräldrarna är deras egna.)

Viktigt att komma ihåg:

Reflexiva possessiva pronomen används bara om subjektet äger objektet. Om någon annan äger objektet används de vanliga possessiva pronomenen, som **hans**, **hennes**, eller **deras**.

- **Han tog sin** cykel. (Cykeln tillhör honom.)
- **Han tog hennes** cykel. (Cykeln tillhör någon annan, t.ex. Lisa.)

4.4.9 Uppgift: Fyll i rätt possessivt pronomen

I den här övningen ska du fylla i de possessiva pronomen som saknas i texten om farfar som flyttar till ett äldreboende. Läs igenom texten noggrant och välj det rätta possessiva pronomenet (min, mitt, mina, din, ditt, dina, hans, hennes, sin, sitt, sina) baserat på vem som äger föremålen i texten.

Exempel:

- (Farfar) flyttade till **sitt** nya rum.
- (Dottern) hjälpte till att packa upp **hans** saker.

Text:

Farfar hade just flyttat till ___ nya rum på äldreboendet. Hans dotter och sköterskan var där för att hjälpa honom att packa upp ___ saker. Rummet var ljust och hade en stor garderob där farfar kunde förvara ___ kläder. Dottern började packa upp ___ saker medan farfar satt i en stol och tittade runt i ___ nya hem.

Dottern lyfte upp en bildram med ett foto på familjen och sa:

"Jag hänger upp ___ tavla här ovanför sängen, så att du kan se den varje dag."

Farfar log och svarade:

"Det låter bra, tack. Den tavlan betyder mycket för mig."

Sköterskan hjälpte till att packa upp kläderna. Hon tog fram en tröja och frågade:

"Var vill du att vi lägger ___ kläder? Ska jag lägga dem i garderoben?"

Farfar nickade och svarade:

"Ja, lägg ____ tröjor i garderoben. Ni kan hänga upp ____ skjortor också."

Sköterskan hängde upp tröjorna medan dottern fortsatte att sortera böckerna.

"Här är ____ böcker, farfar. Vill du ha dem på hyllan bredvid sängen?" frågade hon.

"Ja, jag vill gärna ha ____ böcker nära mig. Jag läser dem varje kväll," svarade farfar och satte sig bekvämt i stolen.

När de var nästan klara med upppackningen, plockade dottern fram farfars tofflor och frågade:

"Var vill du ha ____ tofflor, farfar?"

"Sätt dem vid sängen, så kan jag lätt ta på mig ____ tofflor på morgonen," sa han med ett leende.

Till slut var allt på plats, och rummet började kännas som farfars eget. Sköterskan tackade för hjälpen och lämnade farfar och dottern ensamma för att vila.

Svar:

1. Sitt
2. Sina
3. Sina
4. Hans
5. Sitt
6. Din
7. Dina
8. Mina
9. Mina
10. Dina
11. Mina
12. Dina
13. Mina

Farfar hade just flyttat till sitt nya rum på äldreboendet. Hans dotter och sköterskan var där för att hjälpa honom att packa upp sina saker. Rummet var ljust och hade en stor garderob där farfar kunde förvara sina kläder. Dottern började packa upp hans saker medan farfar satt i en stol och tittade runt i sitt nya hem.

Dottern lyfte upp en bildram med ett foto på familjen och sa: "Jag hänger upp din tavla här ovanför sängen, så att du kan se den varje dag."

Farfar log och svarade: "Det låter bra, tack. Den tavlan betyder mycket för mig."

Sköterskan hjälpte till att packa upp kläderna. Hon tog fram en tröja och frågade: "Var vill du att vi lägger dina kläder? Ska jag lägga dem i garderoben?"

Farfar nickade och svarade: "Ja, lägg mina tröjor i garderoben. Ni kan hänga upp mina skjortor också."

Sköterskan hängde upp tröjorna medan dottern fortsatte att sortera böckerna. "Här är dina böcker, farfar. Vill du ha dem på hyllan bredvid sängen?" frågade hon.

"Ja, jag vill gärna ha mina böcker nära mig. Jag läser dem varje kväll," svarade farfar och satte sig bekvämt i stolen.

När de var nästan klara med upppackningen, plockade dottern fram farfars tofflor och frågade: "Var vill du ha dina tofflor, farfar?"

"Sätt dem vid sängen, så kan jag lätt ta på mig mina tofflor på morgonen," sa han med ett leende.

Till slut var allt på plats, och rummet började kännas som farfars eget. Sköterskan tackade för hjälpen och lämnade farfar och dottern ensamma för att vila.

4.5 Butiksbesök – Clara och Joel shoppar kläder (adjektiv)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

4.5.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att identifiera och använda adjektiv för att beskriva personer, platser och saker i olika sammanhang. Du kommer att kunna delta i samtal om kläder och butiksbesök, där du använder adjektiv på ett korrekt sätt. Du kommer också att kunna skriva och läsa texter som innehåller adjektiv och förstå hur adjektiv böjs beroende på substantivet de beskriver.

1. Grammatikmål:

Adjektivböjning och användning

Målet är att studerande ska kunna identifiera och korrekt använda adjektiv för att beskriva substantiv i olika former (en-ord, ett-ord, plural).

Delmål:

- Förstå hur adjektiv används för att beskriva personer och saker, t.ex. *en blå klänning*.
- Korrekt böja adjektiv efter substantivets form, t.ex. *en fin klänning, ett fint hus, fina kläder*.
- Lära sig att placera adjektivet både före och efter substantivet beroende på sammanhang, t.ex. *Klänningen är fin* och *En fin klänning*.

3. Skriftliga mål:

Att skriva texter med fokus på adjektiv

Målet är att studerande ska kunna skriva enkla beskrivande texter om kläder och butiksbesök, där de använder adjektiv på ett korrekt sätt.

Delmål:

- Skriva en kort text om ett butiksbesök där adjektiv används för att beskriva kläder och andra saker, t.ex. *Butiken var stor och ljus*.
- Korrekt böja adjektiv i både obestämd och bestämd form i skrift, t.ex. *en snygg klänning* vs. *den snygga klänningen*.

- Använda adjektiv för att uttrycka åsikter i skriftliga uppgifter, t.ex. *Jag tycker att den blåa klänningen var fin, men den gula var vackrare.*

4. Samtalsmål:

Att delta i samtal och uttrycka sina åsikter

Målet är att studerande ska kunna använda adjektiv för att delta i samtal om kläder, mode och shopping, samt ge åsikter om olika objekt.

Delmål:

- Kunna använda adjektiv för att delta i samtal om kläder, t.ex. *Jag letar efter en kort, bekväm klänning.*
- Ställa frågor och svara med adjektiv, t.ex. *Vad tycker du om den här blusen? – Den är färgglad och elegant.*
- Delta i samtal om preferenser och stilar med korrekt adjektivböjning, t.ex. *Jag tycker mera om ljusa färger och enkla mönster.*

5. Språkutveckling:

Adjektivböjning och ordförråd

Målet är att studerande ska utveckla sitt ordförråd och lära sig korrekt böjning av adjektiv beroende på substantivets form och antal.

Delmål:

- Utöka sitt ordförråd med vanliga adjektiv, t.ex. *stor, liten, gul, blå.*
- Förstå och använda adjektivens böjningar i en-ord, ett-ord och plural, t.ex. *en röd tröja, ett rött hus, flera röda kläder.*
- Bli säkrare på att använda adjektiv i både muntliga och skriftliga sammanhang genom att öva på beskrivningar och preferenser.

4.5.2 Text: Clara och Joel shoppar kläder (A1)

Clara och Joel går in i en klädbutik. Det är lördag. De vill köpa nya kläder. Butiken är stor och ljus. Clara går till klänningarna. Joel tittar på t-shirts. En expedient kommer fram.

Expediten:

– Hej! Behöver ni hjälp?

Clara:

– Ja, jag letar efter en klänning.

Expediten:

– Vill du ha en kort eller lång klänning?

Clara:

– En kort klänning, tack.

Expediten visar två klänningar. En är blå och en är gul. Clara håller upp den gula klänningen.

Joel:

– Den gula klänningen är jättefin!

Clara:

– Ja, jag gillar den. Jag ska prova den.

Clara går till provrummet. Joel väntar. Clara provar klänningen.

Clara:

– Vad tycker du?

Joel:

– Den ser fin och bekväm ut!

Clara:

– Ja, jag tar den.

Clara går till kassan och köper klänningen. Expediten packar ner den i en påse.

4.5.3 Text: Clara och Joel shoppar kläder (A2)

Clara och hennes kompis Joel går in i en stor klädbutik en lördagseftermiddag. De letar efter nya kläder för sommaren. Butiken är full av kläder i olika färger. Clara går direkt till klänningarna, medan Joel tittar på t-shirts. Expediten kommer fram till dem.

Expediten:

– Hej! Kan jag hjälpa er med något?

Clara:

– Ja, jag letar efter en sommarklänning. Jag vill ha en kort klänning.

Expediten:

– Vi har många korta klänningar. Föredrar du någon särskild färg?

Clara:

– Kanske en ljus färg.

Expediten visar Clara två klänningar. En är blå med vita blommor, och den andra är gul. Clara håller upp den gula klänningen framför sig och tittar i spegeln.

Joel:

– Den gula klänningen ser fin ut!

Clara:

– Ja, jag gillar den. Jag ska prova den.

Clara går till provrummet med den gula klänningen. Joel väntar utanför. När Clara kommer ut har hon på sig klänningen.

Clara:

– Vad tycker du?

Joel:

– Den sitter bra. Den ser fin och bekväm ut också.

Clara:

– Ja, jag tar den.

Clara och Joel går till kassan och betalar för klänningen. Expediten lägger klänningen i en påse.

4.5.4 Text: Clara och Joel shoppar kläder (B1)

Clara och hennes kompis Joel går in i en stor, ljus klädbutik på en lördagseftermiddag. De letar efter nya kläder inför sommaren. Butiken är full av färgglada kläder som hänger prydligt på de breda, blanka hängarna. Clara går direkt till en hylla med fina klänningar medan Joel tittar på några trendiga t-shirts. Expediten kommer fram och hälsar.

Expediten:

– Hej! Behöver ni hjälp med något?

Clara:

– Hej! Ja, jag letar efter en snygg sommarklänning. Jag vill ha något som är både bekvämt och stiligt.

Expediten:

– Vi har många vackra klänningar som skulle passa perfekt för sommaren. Föredrar du en kort eller lång modell?

Clara:

– Jag tror att jag vill ha en kort klänning, kanske i en ljus färg.

Expediten visar Clara flera klänningar. En är ljusblå med små vita blommor, och en annan är solgul med en lätt, luftig design. Clara håller upp den gula klänningen framför sig och tittar i spegeln.

Joel:

– Den där gula ser jättefin ut! Den är både enkel och elegant.

Clara:

– Ja, jag gillar den verkligen. Den känns somrig och fräsch. Vad tycker du om den blåa?

Joel:

– Den blå är också snygg, men jag tycker att den gula klänningen ser mer levande ut.

Clara (till expediten):

– Jag tror jag provar den gula.

Expediten:

– Bra val! Om du vill, har vi också några fina accessoarer som skulle passa till den. Kanske ett par enkla örhängen?

Clara nickar och går mot provrummet med klänningen och ett par örhängen. Joel väntar vid en stor, bekväm soffa nära provrummen. Efter några minuter kommer Clara ut med klänningen på sig.

Clara:

– Vad tycker du?

Joel:

– Den sitter perfekt! Färgen är livfull och klänningen ser både luftig och bekväm ut.

Clara:

– Jag håller med. Den är precis vad jag letade efter!

Efter att ha bestämt sig för klänningen går Clara och Joel till kassan. Expediten ler och packar omsorgsfullt ned den gula klänningen i en snygg påse.

4.5.5 Uppgift: Läsförståelse, "Clara och Joel shoppar kläder"

AI

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

1. **Vad letar Clara efter i klädbutiken?**
 - a) En t-shirt
 - b) En sommarklänning
 - c) Ett par skor
2. **Vilken färg på klänningen väljer Clara att prova?**
 - a) Blå
 - b) Röd
 - c) Gul
3. **Vem ger Clara en åsikt om klänningen?**
 - a) Expediten
 - b) Joel
 - c) Kassörskan
4. **Vad gör Clara efter att hon har provat klänningen?**
 - a) Hon köper den
 - b) Hon väljer en annan klänning
 - c) Hon lämnar butiken utan att köpa något
5. **Vad säger Joel om den gula klänningen?**
 - a) Den är för liten
 - b) Den ser fin ut och är bekväm
 - c) Den passar inte för sommaren
6. **Vad gör expediten när Clara ska köpa klänningen?**
 - a) Packar ned klänningen i en påse
 - b) Visar fler klänningar
 - c) Säger att klänningen är slut i lager

Svar:

1. b) En sommarklänning
2. c) Gul
3. b) Joel
4. a) Hon köper den
5. b) Den ser fin ut och är bekväm
6. a) Packar ned klänningen i en påse

4.5.6 Uppgift: hitta adjektiven och översätt dem

AI

Läs texten om Claras butiksbesök igen och leta efter alla adjektiv som beskriver saker, personer eller känslor. När du har hittat dem, använd AI för att ta reda på vad varje adjektiv betyder på ditt modersmål.

Ett **adjektiv** beskriver hur något är eller ser ut. Det berättar mer om ett **substantiv** (en person, sak eller plats). Adjektiv kan till exempel beskriva färg, form, storlek eller känsla.

Exempel:

- En **stor** hund.
- En **blå** klänning.
- En **glad** person.

Adjektiv svarar ofta på frågor som:

- Hur ser det ut?
- Hur känns det?
- Hur är det?

Instruktioner:

1. **Läs texten noggrant.**
2. **Skriv ner alla adjektiv** du hittar i texten. Till exempel: *stor, ljus, snygg, bekvämt...*
3. Använd AI för att översätta adjektiven till ditt modersmål.
4. **Skriv en lista** med adjektiven på svenska och deras betydelser på ditt modersmål.

4.5.7 Grammatik: Adjektiv

Adjektiv beskriver hur något är, och de används för att beskriva **substantiv** (personer, saker eller platser). I svenska språket böjs adjektiv efter det substantiv de beskriver, beroende på om substantivet är ett **en-ord**, **ett-ord** eller står i **plural**.

Adjektiv före substantivet

Adjektiv placeras ofta **före** substantivet de beskriver. Här är några exempel:

- Finland är ett fritt land.
- Det här är en bra bok.
- Peter kör en snabb bil.

Adjektiv efter verb

Adjektiv kan också stå **efter** substantivet, vanligtvis i kombination med vissa verb, som *vara*, *bli*, *se...ut* och *känna sig*. Här är några exempel:

- Vårt hus är vackert.
- Vädret blir varmt i maj.
- Soffan ser gammal ut.
- Barnen känner sig pigga.
- Mannen verkar trött.

Böjning av adjektiv

Adjektiv ändrar form beroende på om de beskriver ett substantiv med **en**, **ett**, eller om substantivet står i **plural**.

- För **en-ord**: Adjektivet har sin **grundform**.
Exempel: *en stor bil*.

- För **ett-ord**: Adjektivet får ett extra **-t**.
Exempel: *ett stort hus*.
- För **plural**: Adjektivet får ändelsen **-a**.
Exempel: *stora bilar, stora hus*.

4.5.8 Grammatik: Adjektiv i obestämd form

När vi använder adjektiv för att beskriva något, ändrar adjektivet sin form beroende på vilket ord det beskriver. I svenska ändrar sig adjektivet beroende på om ordet är ett **en-ord**, ett **ett-ord**, eller om det står i **plural**.

1. Adjektiv med en-ord

Om substantivet är ett en-ord (n-ord), behöver vi inte lägga till någon ändelse på adjektivet. Adjektivet står i sin grundform.

Exempel:

- en **stor** man
- en **röd** bil
- en **liten** katt

I dessa exempel är "man", "bil" och "katt" alla en-ord. Därför ändras inte adjektiven.

2. Adjektiv med ett-ord

När adjektivet beskriver ett ett-ord (t-ord), lägger vi till **-t** på slutet av adjektivet.

Exempel:

- ett **stort** hus
- ett **rött** äpple
- ett **litet** barn

Här är "hus", "äpple" och "barn" ett-ord, så adjektiven får ändelsen **-t**.

3. Adjektiv med plural

När adjektivet beskriver ett ord i plural, lägger vi till **-a** på adjektivet, oavsett om det är ett en-ord eller ett ett-ord i singular.

Exempel:

- **stora** bilar (plural för en bil)
- **stora** hus (plural för ett hus)
- **små** barn (plural för ett barn)

Adjektivet slutar alltid på **-a** när det beskriver något i plural.

Sammanfattning:

Substantivtyp	Adjektivets form	Exempel
En-ord	Grundform	En stor man
Ett-ord	-t	Ett stort hus
Plural	-a	Stora bilar

4.5.9 Uppgift: Skriv adjektiven i rätt obestämd form

1. Peter ska låna en _____ bok. (bra)
3. Skåpet är _____ (hög)
5. Hon har på sig en _____ klänning. (fin)
6. Norge är ett _____ land. (dyr)
7. Tesla-bilar är _____. (dyr)
8. Kroatien är ett _____ land. (vacker)
9. Barnen har plockat många _____ blommor på gården. (vacker)
10. Kvinnan blev _____ då hon fick se sina barn. (glad)
11. Mina grannar bor i ett _____ hus. (liten)

Rätt svar:

1. Bra
3. Högt
5. Fin
6. Dyr
7. Dyra
8. Vackert
9. Vackra
10. Glad
11. Litet

4.5.10 Grammatik: Adjektiv i bestämd form

När adjektiv används för att beskriva ett substantiv i **bestämd form**, får adjektivet ändelsen **-a**. Tillsammans med adjektivet används en bestämd artikel: **den** för en-ord, **det** för ett-ord och **de** för plural.

Exempel:

- **En-ord:** Den stora skogen
- **Ett-ord:** Det stora huset
- **Plural:** De stora bilarna

Adjektiv efter vissa ord

Adjektivet står också i **bestämd form** efter vissa ord, till exempel:

- **Den (här/där), det (här/där), de (här/där)**

Efter dessa bestämda artiklar står både adjektivet och substantivet i **bestämd form**.

- **Exempel:** Den här fantastiska bilen är min.
- **Exempel:** De här fantastiska bilarna är mina.

Adjektiv med andra ord

När adjektivet står efter **possessiva pronomen** (t.ex. min, ditt, våra), **genitiv** (t.ex. Peters), och ord som **samma**, **följande**, och **nästa**, står adjektivet i **bestämd form**, medan substantivet står i **obestämd form**.

- **Exempel:** Vi ska måla ditt nya hus.
- **Exempel:** Våra gamla föräldrar ska flytta imorgon.
- **Exempel:** Monicas vita skåp är nytt.
- **Exempel:** Jag har samma gamla skjorta på mig.

- **Exempel:** Se på följande lätta exempel.

I dessa fall påverkas adjektivet av de bestämda orden, men substantivet behåller sin obestämda form.

4.5.11 Uppgift: Skriv adjektiven i rätt bestämd form

1. Jag ska låna den här _____ boken. (intressant)
2. Hämta din _____ cykel! (fin) Den står där borta!
3. Jag har sett samma _____ film som han. (rolig)
4. Jag skulle vilja besöka deras _____ sommarstuga. (vacker)
5. Den _____ pojken skrattade högt. (glad)
6. Kvinnornas _____ kläder är mycket vackra. (vit)
7. Vi finländare tycker om vårt _____ bröd. (mörk)
8. Jag kan inte köpa de _____ örhängena (dyr)
9. De här _____ tavlorna har min dotter målat! (vacker)
10. Karins _____ bil är mycket snabb. (ny)
11. Bra! Du kan fortsätta att göra nästa _____ övning också! (lätt)

Svar:

1. Intressanta
2. Fina
3. Roliga
4. Vackra
5. Glada
6. Vita
7. Mörka
8. Dyra
9. Vackra
10. Nya
11. Lätta

4.5.12 Uppgift: Fyll i rätt form av adjektivet. Obestämd eller bestämd form.

1. Vi har ett _____ hus. Där finns ett _____ vardagsrum och många _____ sovrum. (stor)
2. Tina har träffat en _____ man. Nästa vecka ska hon också få träffa hans _____ barn. (trevlig)
3. Jag köper den _____ stolen, det _____ bordet och de här _____ fåtöljerna. (blå)
4. Min bästa vän och jag ska gå på fest ikväll. Jag tar på mig en _____ klänning, ett _____ skärp och ett par _____ skor. (ny)
5. Idag träffade jag min _____ granne, Torsten. Han var ute på promenad med sin _____ hund Sixten. (gammal)
6. Lennart har alltid på sig samma _____ skjorta. (brun) Han tycker nog inte om att köpa _____ kläder. (ny)

7. Har du sett min_____skjorta? (randig)

Nej, jag har inte sett den. Kanske du kan ta den_____skjortan istället? (vit)

8. Jag skulle vilja ha en_____jacka. I den där affären säljer de många_____jackor. (snygg)

9. Vet du var tallrikarna finns? Ja, de_____tallrikarna finns i det_____skåpet och de_____tallrikarna finns i det_____skåpet. (liten/hög/stor/låg)

10. Vad är bäst med den finska sommaren? Jag tycker mest om de_____,_____nätterna. (lång/ljus)

1. Stort, stort, stora

2. Trevlig, trevliga

3. Blåa, blåa, blåa

4. ny, nytt, nya

5. gamla, gamla

6. bruna, nya

7. randiga

8. vita

9. små, höga, stora, låga

10. långa, ljusa

4.6 Michelles blogg: Min första handbollsmatch (prepositioner)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

4.6.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att identifiera och använda prepositioner korrekt i olika sammanhang, med fokus på att beskriva plats, tid och riktning. Du kommer att kunna läsa och förstå texter, diskutera händelser och skriva meningar där prepositioner används korrekt för att beskriva olika situationer.

1. Grammatikmål:

Användning av prepositioner

Målet är att studerande ska kunna identifiera och korrekt använda prepositioner som beskriver plats, tid och riktning i svenskan.

Delmål:

- Förstå och korrekt använda prepositioner som beskriver **plats** (t.ex. på, i, under, framför, bredvid).
- Kunna använda prepositioner för att uttrycka **tid** (t.ex. på, i, under, sedan).
- Kunna använda prepositioner för att beskriva **riktning** (t.ex. till, från, mot).
- Lära sig att använda prepositioner i fasta uttryck och känna till undantag, t.ex. "intresserad av", "vänta på".

3. Skriftliga mål:

Skriva texter där prepositioner används korrekt

Målet är att studerande ska kunna skriva enkla beskrivande texter där prepositioner används för att beskriva tid, plats och riktning i sammanhang.

Delmål:

- Kunna skriva meningar och kortare texter som innehåller prepositioner för att beskriva var och när något händer, t.ex. "Hunden ligger **under** bordet."
- Skriva beskrivningar som innehåller prepositioner för att beskriva riktning, t.ex. "Vi körde **till** staden **på** helgen."
- Korrekt använda prepositioner i fasta uttryck och situationer som beskrivs i skrift, t.ex. "Vi väntade **på** bussen."

4. Läsförståelsemål:

Förstå texter där prepositioner används för att beskriva handling och plats

Målet är att studerande ska kunna läsa och förstå texter där prepositioner används för att beskriva plats, tid och riktning.

Delmål:

- Kunna läsa och identifiera prepositioner i texter, och förstå deras funktion i meningarna, t.ex. "Spelarna sprang snabbt **över** planen."
- Förstå hur prepositioner påverkar meningsstrukturen och vad de beskriver i en text, t.ex. "Matchen var i arenan."
- Kunna svara på frågor om innehållet i en text genom att fokusera på prepositioner som beskriver tid och plats.

5. Samtalsmål:

Använda prepositioner i muntliga övningar och diskussioner

Målet är att studerande ska kunna använda prepositioner i diskussioner om sina egna erfarenheter.

Delmål:

- Delta i muntliga övningar där prepositioner används för att beskriva var och när saker händer, t.ex. "Jag åkte **till** Helsingfors i går."
- Känna sig tryggare i att använda prepositioner korrekt i vardagliga samtal och kunna rätta sig själv vid behov.
- Lära sig att jämföra användningen av prepositioner på svenska med sitt modersmål för att förstå skillnader och förbättra sin svenska prepositionsanvändning.

4.6.2 Text: Michelles blogg: Min första handbollsmatch (A1)

I lördags var jag **på** en handbollsmatch. GrIFK spelade mot BK-46 i den finska ligan. Jag har aldrig sett handboll förut, men **jag** var nyfiken. Jag gick **med** min kompis Andrea. Hon har spelat handboll länge och förklarade reglerna **för** mig.

Arenan var full **av** supportrar som hejade **på** sina lag. Vi satt **på** läktaren och tittade **på** matchen.

Spelarna sprang snabbt **över** planen och passade bollen **mellan** varandra. Andrea sa att spelet går fort, och jag såg hur snabbt allt hände. Handboll handlar **om** att samarbeta.

BK-46 gjorde mål i sista sekunden och vann **med** 25-24. Det var spännande! Jag vill gärna se fler matcher i framtiden.

4.6.3 Text: Michelles blogg: Min första handbollsmatch (A2)

I lördags var jag **på** en handbollsmatch för första gången. GrIFK mötte BK-46 i den finska ligan, och även om jag aldrig hade sett handboll förut var jag väldigt nyfiken. Jag gick **till** matchen **med** min kompis Andrea, som har spelat handboll i flera år och kunde förklara reglerna **för** mig.

Arenan var full **av** supportrar som hejade **på** sina lag. **Under** matchen var alla mycket entusiastiska och ropade högt. Jag satt **bredvid** Andrea och hon berättade **om** spelet medan vi tittade **på** planen.

När matchen började såg jag hur snabbt spelet gick. Spelarna sprang snabbt **över** planen och passade bollen **mellan** varandra. Andrea sa att man måste vara fokuserad **under** hela matchen, för allt händer så fort. Handboll handlar mycket **om** samarbete och snabba beslut.

Matchen var jämn hela tiden. I slutet gjorde BK-46 mål i sista sekunden och vann **med** 25-24. Publiken jublade och jag kände mig imponerad **av** hur skickliga spelarna var. Det var min första match, men jag ser fram emot att gå **på** fler matcher **i** framtiden.

4.6.4 Text: Michelles blogg: Min första handbollsmatch (B1)

I lördags hade jag möjlighet att gå **på** min första handbollsmatch, där GrIFK mötte BK-46 i den finska ligan. Även om jag aldrig hade sett handboll tidigare, var jag väldigt nyfiken. Jag gick **till** matchen **med** min kompis Andrea, som har spelat handboll i flera år och kunde förklara reglerna **för** mig.

Arenan var full **av** ivriga supportrar, och stämningen var elektrisk. Vi satt **på** läktaren och såg hur spelarna sprang snabbt **över** planen och passade bollen **mellan** sig. Andrea berättade att handboll kräver både snabbhet och precision, och jag såg verkligen hur viktigt samarbete är i denna sport.

Matchen var jämn hela vägen, men i de sista sekunderna lyckades BK-46 göra ett avgörande mål. **Med** resultatet 25-24 var spänningen på topp! Jag kände mig imponerad **av** spelarnas skicklighet och hur fysiskt spelet var. Jag är säker **på** att jag kommer att gå **på** fler matcher i framtiden, eftersom det var en riktigt häftig upplevelse.

4.6.5 Uppgift: Hörförståelse, "Michelles blogg: Min första handbollsmatch"

Instruktion:

Du kommer att lyssna på Michelles berättelse om sin första handbollsmatch. Läs igenom frågorna först och försök att förstå dem. Sedan lyssnar du på texten och svarar på frågorna. Kryssa för ett alternativ för varje fråga.

1. Vilka två lag spelade i matchen?
 - a) HIFK och BK-46
 - b) GrIFK och BK-46
 - c) Sjundeå IF och HIFK
2. Vem gick Michelle till matchen med?
 - a) Hennes bror
 - b) Hennes kompis Andrea
 - c) Hennes pappa
3. Vad gjorde Andrea under matchen?
 - a) Hon hejade på GrIFK
 - b) Hon förklarade reglerna för Michelle
 - c) Hon spelade på planen
4. Hur reagerade publiken när matchen var slut?
 - a) De var tysta
 - b) De jublade och var glada
 - c) De lämnade arenan besvikna
5. Vad hände i sista sekunden av matchen?
 - a) GrIFK gjorde mål och vann
 - b) BK-46 gjorde mål och vann
 - c) Matchen slutade lika
6. Hur beskriver Michelle spelet handboll?
 - a) Det går långsamt och kräver uthållighet
 - b) Det går snabbt och kräver samarbete
 - c) Det liknar fotboll och kräver precision
7. Vad säger Michelle om att se fler handbollsmatcher?
 - a) Hon vill inte se fler matcher
 - b) Hon är osäker på om hon vill se fler matcher
 - c) Hon vill gärna se fler matcher i framtiden

Svar:

1. b) GrIFK och BK-46
2. b) Hennes kompis Andrea
3. b) Hon förklarade reglerna för Michelle
4. b) De jublade och var glada
5. b) BK-46 gjorde mål och vann
6. b) Det går snabbt och kräver samarbete
7. c) Hon vill gärna se fler matcher i framtiden

4.6.6 Grammatik: Prepositioner

Att lära sig prepositioner på svenska kan vara svårt när man har svenska som andraspråk. Prepositioner används olika i olika språk. Här är några tips för att göra det lättare att lära sig.

Lär dig prepositioner i sammanhang

Prepositioner används med andra ord för att visa plats, tid eller riktning. Det är viktigt att lära sig prepositioner i meningar och fraser, inte som enskilda ord. Då blir det lättare att förstå hur de fungerar.

- Exempel:
 - "Jag står på busshållplatsen." (plats)
 - "Vi ses på fredag." (tid)

Träna med kategorier

Dela in prepositionerna i grupper som plats, tid och riktning. Det hjälper dig att förstå hur de används i olika situationer.

- **Plats:** på, i, under, framför, bredvid
 - Exempel: "Boken ligger på bordet."
- **Tid:** på, i, under, sedan
 - Exempel: "Jag åker till Sverige i sommar."
- **Riktning:** till, från, mot
 - Exempel: "Han går till skolan."

Jämför med ditt modersmål

I svenska används prepositioner ofta på ett annat sätt än i andra språk. Du kan jämföra med ditt modersmål för att se skillnaderna. Ibland är prepositionerna samma, men ibland måste du lära dig den svenska varianten.

- Exempel:
 - Svenska: "Jag väntar på bussen."
 - Engelska: "I'm waiting for the bus." (I svenska säger man "på", men på engelska säger man "for".)

Repetera vanliga fraser

Det finns många vanliga prepositionsfraser på svenska. Du kan göra listor och öva på dessa fraser för att lära dig hur prepositionerna används.

- Exempel på vanliga fraser:
 - "vara intresserad av"
 - "titta på TV"
 - "gå på bio"
 - "jobba med ett projekt"
 - "prata om något"

Lyssna och läs på svenska

Det är bra att lyssna och läsa mycket på svenska. Då ser och hör du hur prepositioner används. Lyssna på svenska dialoger, nyheter och läs böcker eller artiklar. Skriv ner nya fraser och öva dem i olika meningar.

Regler och mönster

Det finns vissa regler för prepositioner, men ibland måste man lära sig dem genom att se dem i sammanhang. Här är några vanliga prepositioner och hur de används:

Plats (var något är):

- **på:** används för ytor, platser och evenemang.

- Exempel: på bordet, på torget, på festen, på skolan
- **i**: används för områden och inre utrymmen.
 - Exempel: i parken, i staden, i huset, i bilen
- **vid**: används när något är nära en plats eller ett objekt.
 - Exempel: vid sjön, vid busshållplatsen, vid entrén
- **under**: används när något är nedanför något.
 - Exempel: under bordet, under bron
- **över**: används för att beskriva något som är ovanför.
 - Exempel: över bordet, över taket

Riktning (var något är på väg):

- **till**: används för att beskriva vart någon går eller åker.
 - Exempel: gå till skolan, resa till Spanien, köra till jobbet
- **mot**: används för att beskriva att något rör sig mot en plats, men kanske inte når dit.
 - Exempel: gå mot dörren, titta mot fönstret
- **från**: används för att beskriva varifrån något kommer.
 - Exempel: komma från skolan, åka från stationen

Tid (när något händer):

- **på**: används för dagar eller specifika tillfällen.
 - Exempel: på måndag, på morgonen, på helgen
- **i**: används för månader, årstider eller längre tidsperioder.
 - Exempel: i januari, i sommar, i år
- **om**: används för att beskriva tid som ska komma.
 - Exempel: om två dagar, om en timme
- **sedan**: används för att beskriva något som började förut och pågår fortfarande.
 - Exempel: sedan i måndags, sedan förra veckan

Orsak/Anledning:

- **för**: används för att beskriva en anledning.
 - Exempel: för att jag är trött, för att hjälpa dig
- **på grund av**: används för att beskriva en specifik anledning.
 - Exempel: på grund av regnet, på grund av sjukdom

Andra vanliga prepositioner:

- **med**: används för att beskriva något man använder eller någon man är med.
 - Exempel: med en penna, med vänner, med bilen
- **utan**: används för att beskriva att något saknas.
 - Exempel: utan pengar, utan hjälp

Undantag och fasta uttryck

I svenska finns det prepositioner som används i fasta uttryck. De följer inte alltid reglerna och måste läras in. Här är några exempel:

- **intresserad av** (inte "i")
- **vänta på** (inte "för")

För att lära sig dessa uttryck är det bra att se dem i meningar och sammanhang.

4.6.7 Uppgift: Plats (på, i, under, framför, bredvid)

Fyll i rätt preposition för att beskriva platsen.

1. Hunden ligger ___ bordet.
2. Katten sitter ___ soffan.
3. Stolen står ___ bordet.
4. Lampan är ___ sängen.
5. Vi bor ___ Helsingfors.

Svar:

1. under
2. i
3. framför
4. bredvid
5. i

4.6.8 Uppgift: Tid (på, i, under, sedan)

Välj rätt preposition för att beskriva tid.

1. Jag ska träffa henne ___ morgonen.
2. Han åkte till Spanien ___ fjol.
3. Jag har bott i Finland sedan 2020.
4. Vi ses alltid ___ fredagar.
5. Vi har haft semester ___ sommaren.

Svar:

1. på
2. i
3. sedan
4. på
5. under

4.6.9 Uppgift: Riktning (till, från, mot)

Fyll i rätt preposition för att beskriva vart någon/något är på väg.

1. Han går ___ skolan varje morgon.
2. Hon kommer ___ jobbet klockan 17.
3. Vi körde ___ Helsingfors i helgen.
4. Vi går ___ parken för att träna.
5. De sprang ___ busshållplatsen när det började regna.

Svar:

1. till
2. från
3. till
4. till
5. mot

4.6.10 Uppgift: Alla kategorier

Använd rätt preposition för plats, tid eller riktning.

1. Jag har bott ___ Finland ___ fem år.
2. Boken ligger ___ hyllan, precis ___ sängen.
3. Vi ska åka ___ Sverige ___ sommaren.
4. Jag promenerade hem ___ jobbet, men nu är jag på väg ___ min kompis.

Svar:

1. i, i
2. på, bredvid
3. till, på
4. från, till

4.6.11 Uppgift: Träna på prepositioner och prepositionsfraser

Instruktioner:

Fyll i den rätta prepositionen i varje mening. Använd prepositionerna **vid**, **på**, **utanför**, **i**, **längs** **till**. Efter att du har fyllt i rätt preposition, översätt meningarna till ditt modersmål.

1. Vi träffas _____ fontänen mitt _____ torget.
2. Hon sitter _____ en bänk nära lekplatsen i parken.
3. Jag stannar alltid _____ ingången till butiken innan jag går in.
4. Fotbollsmatchen spelas _____ idrottsarenan _____ utkanten av staden.
5. Vi beställde bord _____ en restaurang _____ vattnet.
6. De står redan _____ kön till bion _____ hörnet av gatan.
7. Vi promenerar genom parken och sedan _____ vägen som leder _____ kaféet.
8. Det finns en mysig butik _____ hörnet mellan de två gatorna.
9. De köpte biljetter _____ biljettluckan bredvid entrén _____ arenan.
10. Jag sitter alltid nära fönstret _____ mitt favoritcafé.

Svar:

1. Vi träffas **vid** fontänen mitt **på** torget.
2. Hon sitter **på** en bänk nära lekplatsen i parken.

3. Jag stannar alltid **utanför** ingången till butiken innan jag går in.
4. Fotbollsmatchen spelas **på** idrottsarenan i utkanten av staden.
5. Vi beställde bord **på** en restaurang **vid** vattnet.
6. De står redan i kön till bion **vid** hörnet av gatan.
7. Vi promenerar genom parken och sedan **längs** vägen som leder **till** kaféet.
8. Det finns en mysig butik i hörnet mellan de två gatorna.
9. De köpte biljetter i biljettluckan bredvid entrén **till** arenan.
10. Jag sitter alltid nära fönstret **på** mitt favoritcafé.

4.6.12 Uppgift: Diskutera

Instruktioner:

1. Arbeta i par eller små grupper.
2. Berätta för varandra om händelser i ditt liv, och försök att använda prepositionerna **på**, **i**, **under**, **framför**, **bredvid**, **till**, **från**, **mot**, och **sedan**.
3. Några förslag på frågor ni kan diskutera:
 - Vad gjorde du **på** din senaste semester?
 - Vilken stad skulle du vilja resa **till** i framtiden?
 - Hur länge har du bott i Finland?
 - När åkte du senast **från** ditt hem för en resa?
 - Vilken tidpunkt gillar du bäst **under** veckan? Varför?
 - Vad har du gjort **sedan** förra helgen?
 - Har du något **bredvid** ditt hus som du tycker om, som en park eller ett café?

Under diskussionen ska ni använda så många prepositioner som möjligt. Var uppmärksam på hur ni använder prepositionerna och ge varandra feedback om någon använder en preposition fel.

4.6.13 Uppgift: Skrivövning, Min första handbollsmatch

Läs texten *Michelles blogg: Min första handbollsmatch* och diskutera den med AI. Använd den här prompten för att instruera AI. (Mata in instruktionen, frågorna och texten):

Hej! Kan du hjälpa mig med att öva att svara på frågor om en text? Samtidigt kan vi öva på olika prepositioner.

Din roll är att vara en lärare som ställer frågor om en text och ger respons på svaren. Efter att jag har svarat på varje fråga ska du:

1. *Bedöma om svaret är rätt eller fel.*
2. *Ge positiv feedback på rätt svar och korrekt användning av prepositioner.*
3. *Om svaret är fel, korrigerar mig genom att ge det rätta svaret och en kort förklaring. Ge också respons på hur jag använder prepositioner när jag svarar.*
4. *Uppmuntra mig att fortsätta oavsett om jag svarar rätt eller fel.*

Fråga de här frågorna av mig.

1. Vad gjorde Michelle i lördags?
2. Vem förklarade reglerna för Michelle?
3. Vad sa Andrea om spelet?
4. Hur slutade matchen?
5. Hur upplevde Michelle stämningen på arenan?
6. Varför var matchen spännande i slutet?
7. Tror Michelle att hon kommer att gå på fler matcher i framtiden? Varför?

Texten:

I lördags var jag på en handbollsmatch för första gången. GrIFK mötte BK-46 i den finska ligan, och även om jag aldrig hade sett handboll förut var jag väldigt nyfiken. Jag gick till matchen med min kompis Andrea, som har spelat handboll i flera år och kunde förklara reglerna för mig.

Arenan var full av supportrar som hejade på sina lag. Under matchen var alla mycket entusiastiska och ropade högt. Jag satt bredvid Andrea och hon berättade om spelet medan vi tittade på planen.

När matchen började såg jag hur snabbt spelet gick. Spelarna sprang snabbt över planen och passade bollen mellan varandra. Andrea sa att man måste vara fokuserad under hela matchen, för allt händer så fort. Handboll handlar mycket om samarbete och snabba beslut.

Matchen var jämn hela tiden. I slutet gjorde BK-46 mål i sista sekunden och vann med 25-24. Publiken jublade och jag kände mig imponerad av hur skickliga spelarna var. Det var min första match, men jag ser fram emot att gå på fler matcher i framtiden.

4.7 Leo flyttar till stan (adjektivets komparation)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

4.7.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig att identifiera och använda adjektivets komparation för att jämföra olika saker och personer. Du kommer att kunna förstå och använda komparationsformer (positiv, komparativ och superlativ) både i skrift och tal. Övningarna inkluderar både regelbundna och oregelbundna adjektiv samt hörförståelse och skriftliga uppgifter.

1. Grammatikmål:

Adjektivets komparation

Målet är att studerande ska kunna identifiera och korrekt använda adjektivens olika komparationsformer (positiv, komparativ, superlativ).

Delmål:

- Förstå hur adjektiv böjs och används för att göra jämförelser, t.ex. "snabb – snabbare – snabbast".

- Korrekt böja och använda både regelbundna och oregelbundna adjektiv, t.ex. "stor – större – störst" och "bra – bättre – bäst".
- Lära sig att använda adjektiv i både obestämd och bestämd form, t.ex. "en snabb bil" och "den snabbaste bilen".

2. Skriftliga mål:

Skriva texter med fokus på komparation

Målet är att studerande ska kunna skriva texter där de använder komparationsformer för att beskriva och jämföra olika saker och platser.

Delmål:

- Korrekt använda adjektivens komparationsformer i skrift för att beskriva personer, platser och objekt, t.ex. "Det här huset är större än vårt gamla".
- Skriva korta texter eller beskrivningar där man använder både positiv, komparativ och superlativ, t.ex. "Det här caféet är mysigt, men det andra är mysigare".
- Korrekt använda komparationsformer både i obestämd och bestämd form, t.ex. "den största parken".

3. Läsförståelsemål:

Förstå texter där komparationsformer används

Målet är att studerande ska kunna läsa och förstå texter där komparationsformer används för att göra jämförelser mellan saker och personer.

Delmål:

- Kunna identifiera adjektiv i komparativ och superlativ när man läser en text och förstå deras betydelse.
- Kunna svara på frågor om innehållet i texter där adjektivets komparation används, t.ex. "Vad tycker Leo är bättre med staden?".
- Förstå hur komparation används för att uttrycka preferenser och åsikter i en text.

4. Samtalsmål:

Använda adjektivets komparation i muntliga övningar

Målet är att studerande ska kunna använda komparation för att beskriva och jämföra saker och personer i muntliga övningar och samtal.

Delmål:

- Delta i muntliga övningar där komparation används för att beskriva skillnader mellan olika platser eller saker, t.ex. "Staden är livligare än landet".
- Använda adjektiv i komparativ och superlativ för att uttrycka sina åsikter och jämförelser i samtal.
- Känna sig tryggare i att använda komparation korrekt i vardagliga samtal och diskussioner.

4.7.2 Text: Leo flyttar till stan (A1)

Hej! Jag heter Leo. Jag har flyttat från landet till staden för att studera. Nu bor jag i staden, och jag vill berätta om hur det är att bo i staden och på landet.

I staden bor det **fler** människor. Gatorna är **fulla**, och det finns **många** bilar. Allt går **snabbare** här än på landet. På landet var det **lugnt** och **tyst**, och jag träffade inte så **många** människor.

Nu bor jag i en **liten** lägenhet i staden. På landet bodde jag i ett **stort** hus med trädgård. Lägenheten är **mindre**, men jag bor nära min skola.

Jag saknar naturen från landet. På landet var det **mycket grönska** och **ren** luft. Här i staden finns det inte så **många** parker. Men det är **ljus** i staden på kvällen eftersom det finns **många** gatlyktor.

I staden kan jag göra **fler** saker. Det finns biografer, konserter och museer. På landet fanns det inte lika **många** aktiviteter, och jag behövde åka till staden för att göra något **roligt**. Det är **lättare** att träffa nya människor i staden. På landet var det **svårare** för att det bodde **färre** människor där.

Jag tycker om både staden och landet. Staden är **större**, men landet är **lugnare**. Just nu trivs jag i staden, men ibland saknar jag landsbygden.

4.7.3 Text: Leo flyttar till stan (A2)

Hej! Jag heter Leo och jag har flyttat från landet till staden för att studera. Jag har bott på landet hela mitt liv, så att flytta till staden var en **stor** förändring för mig. Här vill jag berätta om hur det är att bo i staden jämfört med på landet.

I staden är det **fler** människor och mer liv. Gatorna är ofta **fulla** med bilar och folk, och det känns som att allt går **snabbare** här. På landet var det **lugnare** och **tystare**. Där träffade jag inte så **många** människor, men här i staden är det alltid folk runt omkring mig.

I staden bor jag i en **liten** lägenhet. På landet bodde jag i ett **stort** hus med en trädgård. Lägenheten är **mycket mindre**, men jag bor nära min skola och det är praktiskt. Det finns **mindre** plats här, men jag behöver inte resa långt för att göra saker.

Jag saknar naturen från landet. På landet var det **grönare** och luften var **renare**. Här i staden finns det **färre** parker och mer trafik. Det är också **ljusare** i staden på kvällen, för det finns **många** gatlyktor. På landet kunde jag se stjärnorna **tydligare** eftersom det var **mörkare** där. En fördel med staden är att det finns **fler** saker att göra. Jag kan gå på bio, konserter och besöka museer när jag vill. På landet fanns det inte lika **många** aktiviteter, och om jag ville göra något **roligt** behövde jag åka till staden.

Det är **lättare** att träffa nya människor i staden. Det bor **fler** människor här, så det är **lättare** att hitta nya vänner. På landet var det **svårare** att träffa folk eftersom det bodde **färre** människor där.

Jag gillar både staden och landet. Staden är **större** och det finns **fler** saker att göra, men landet är **lugnare** och mer **avslappnat**. Just nu trivs jag i staden, men ibland saknar jag naturen och lugnet på landet.

4.7.4 Text: Leo flyttar till stan (B1)

Hej! Jag heter Leo, och jag har nyligen flyttat från landsbygden till staden för att studera. Jag har alltid bott på landet, så att flytta till staden var en **stor** förändring. Här är några av mina tankar om skillnaderna mellan att bo i staden och på landet.

Staden är **livligare** och har betydligt **fler** människor än landsbygden. Gatorna är ofta **fyllda** av bilar och folk, och det känns som om allt går **snabbare** här. På landet var det mycket **lugnare** och **tystare**. Där träffade jag inte lika **många** människor som jag gör här i staden.

I staden bor jag nu i en **liten** lägenhet. När jag bodde på landet hade jag ett **stort** hus med trädgård. Lägenheten är **mindre** och **dyrare**, men jag bor nära min skola och har tillgång till allt jag behöver inom kort avstånd.

En sak jag verkligen saknar från landet är naturen. Där var det mycket **grönare** och luften var **renare**. I staden finns det **färre** parker och mer trafik. Jag saknar också att kunna se stjärnorna på natten, eftersom det är **ljusare** här på grund av alla gatlyktor.

En **stor** fördel med att bo i staden är att det finns **många fler** saker att göra. Här kan jag gå på konserter, bio och besöka museer när jag vill. På landet fanns det inte lika **många** aktiviteter, och jag behövde ofta resa till staden för att hitta något **intressant** att göra.

Det är **lättare** att träffa nya människor i staden eftersom det bor **fler** här. På landsbygden var mitt sociala liv mer begränsat eftersom det bodde **färre** människor där, och det var **svårare** att träffa nya vänner.

Jag tycker att både staden och landsbygden har sina fördelar. Staden är **livligare** och erbjuder **fler** möjligheter till aktiviteter, men landet är **lugnare** och har mer natur. Just nu trivs jag **bra** i staden, men jag kommer alltid att sakna den **fridfulla** atmosfären och naturen på landet.

4.7.5 Uppgift: hörförståelse. Leo flyttar till stan

Lyssna på texten där Leo berättar om hur det är att bo på landsbygden och i staden. När du har lyssnat, svara på frågorna nedan. Du kan använda alla versioner som underlag beroende på vilken nivå du arbetar med. Använd AI för att översätta ord och uttryck om det behövs.

Frågor:

1. **Var bodde Leo innan han flyttade till staden?**
 - a) I en liten stad
 - b) På landsbygden
 - c) Vid havet
2. **Hur beskriver Leo livet i staden?**
 - a) Lugnt och tyst
 - b) Livligt och snabbt
 - c) Avslappnat och långsamt
3. **Hur ser Leos boende ut i staden?**
 - a) Han bor i en liten lägenhet
 - b) Han bor i ett stort hus

- c) Han bor med sin familj
- 4. **Vad saknar Leo från landsbygden?**
 - a) Människorna
 - b) Trädgården
 - c) Naturen och luften
- 5. **Vad tycker Leo om fritidsaktiviteterna i staden?**
 - a) Det finns färre saker att göra
 - b) Det finns fler saker att göra
 - c) Han tycker inte om aktiviteterna i staden
- 6. **Hur beskriver Leo sitt sociala liv på landsbygden?**
 - a) Mycket aktivt
 - b) Mindre aktivt
 - c) Stressigt
- 7. **Vad tycker Leo är lättare i staden än på landsbygden?**
 - a) Det är lättare att hitta jobb
 - b) Det är lättare att träffa människor
 - c) Det är lättare att ta sig till naturen
- 8. **Hur känner Leo inför sin nya livsstil i staden?**
 - a) Han trivs bra, men saknar landsbygden ibland
 - b) Han vill flytta tillbaka till landsbygden
 - c) Han är inte nöjd med livet i staden

Svar:

1. b) På landsbygden
2. b) Livligt och snabbt
3. a) Han bor i en liten lägenhet
4. c) Naturen och luften
5. b) Det finns fler saker att göra
6. b) Mindre aktivt
7. b) Det är lättare att träffa människor
8. a) Han trivs bra, men saknar landsbygden ibland

4.7.6 Grammatik: Adjektivets komparation

Vad är komparation?

Komparation betyder att jämföra något genom att böja adjektiv. Vi använder komparation för att visa olika **grader** av en egenskap, till exempel när vi jämför hur stor, snabb eller vacker något är.

I svenska har adjektiven tre former när man komparerar:

1. **Positiv** (grundform)
2. **Komparativ** (när man jämför två saker)

3. **Superlativ** (när man beskriver att något är "mest" av alla)
I superlativ finns det två varianter: **obestämd** och **bestämd** form.
Använd **bestämd form** när adjektivet beskriver något specifikt.

Exempel:

- **Obestämd:** Hon är **bäst** i klassen.
- **Bestämd:** Hon är **den bästa** eleven i klassen.

Exempel:

- snabb → **snabbare** → **snabbast**
- vacker → **vackrare** → **vackrast**

Regler för komparation

1. **Regelbunden komparation**

De flesta adjektiv följer en enkel regel där man lägger till **-are** för komparativ och **-ast** för superlativ.

Exempel:

• Positiv: glad	• Positiv: fin
Komparativ: gladare	Komparativ: finare
Superlativ: gladast	Superlativ: finast

Exempel på adjektiv som har regelbunden komparation:

• snabb – snabbare – snabbast	• ljus – ljusare – ljusast
• fin – finare – finast	• intressant – intressantare – intressantast
• glad – gladare – gladast	• mjuk – mjukare – mjukast
• rolig – roligare – roligast	• trött – tröttare – tröttast
• dyr – dyrare – dyrast	• torr – torrare – torrast
• kall – kallare – kallast	

3. **Oregelbunden komparation**

Vissa adjektiv är oregelbundna och följer inte de vanliga reglerna. Här måste du lära dig formerna.

Exempel:

• Positiv: gammal	• Positiv: bra	• Positiv: liten
Komparativ: äldre	Komparativ: bättre	Komparativ: mindre
Superlativ: äldst	Superlativ: bäst	Superlativ: mins

Exempel på meningar med komparation:

1. **Positiv:** Den här bilen är **snabb**.
2. **Komparativ:** Den här bilen är **snabbare** än min bil.
3. **Superlativ:** Det här är den **snabbaste** bilen på hela gatan.

4. **Mer och mest**

Adjektiv som är långa (ofta tre eller fler stavelser) eller som slutar på -isk, -ad eller andra komplicerade ändelser (t.ex. -ande/-ad) kompareras vanligtvis med **mer** och **mest**.

Positiv	Komparativ	Superlativ
Ritmisk	mer rytmisk	mest rytmisk
Förvånad	mer förvånad	mest förvånad
Spännande	mer spännande	mest spännande

Vissa adjektiv, även om de är längre, kan ibland kompareras med både -are och -ast eller med mer och mest, beroende på vad som låter bäst i sammanhanget, t.ex. intressant.

4.7.7 Ordlista: Vanliga oregelbundna adjektiv och hur de kompareras

Här är en lista med några av de vanligaste oregelbundna adjektiven i svenska och deras komparationsformer:

Positiv	Komparativ	Superlativ (obestämd)	Superlativ (bestämd)
bra	bättre	bäst	den bästa
dålig	sämre	sämst	den sämsta
gammal	äldre	äldst	den äldsta
liten	mindre	minst	den minsta
stor	större	störst	den största
många	fler	flest	de flesta
mycket	mer	mest	det mesta
få	färre	-	-
tung	tyngre	tyngst	den tyngsta
lång	längre	längst	den längsta
hög	högre	högst	den högsta
låg	lägre	lägst	den lägsta
ung	yngre	yngst	den yngsta
god (om mat)	godare	godast	den godaste

Tips:

1. **Bra** → **bättre** → **bäst** och **dålig** → **sämre** → **sämst** är särskilt viktiga att komma ihåg eftersom de är vanliga i vardagligt tal.

2. **Stor** och **liten** används ofta i beskrivningar, och deras oregelbundna former (större, störst; mindre, minst) är användbara i många sammanhang.
3. **Få** och **mycket/många** har egna komparationsformer

Få	Färre	-
Många	Fler	Flest
Mycket	Mera	Mest

4.7.8 Uppgift: Fyll i rätt form av adjektiven (regelbundna)

1. Den här blomman är ____ (**fin**) än den andra blomman.
2. Jag känner mig ____ (**glad**) idag än igår.
3. Vi ser på den här filmen. Den är ____ (**rolig**).
4. Den här stolen är ____ (**dyr**) än den vi såg i butiken igår.
5. Av alla mina kläder tycker jag att den här tröjan är ____ (**mjuk**).
6. Det är ____ (**kall**) idag än det var förra veckan.
7. Min nya lägenhet är mycket ____ (**ljus**) än den gamla.
8. Den här sommarresan var ____ (**intressant**) än förra årets resa.

Svar:

1. finare
2. gladare
3. roligast
4. dyrare
5. mjukast
6. kallare
7. ljusare
8. intressantare

4.7.9 Uppgift: Oregelbundna adjektiv 1

Skriv de rätta formerna av adjektiven i både **komparativ** och **superlativ**.

1. **bra**
 - Komparativ: _____
 - Superlativ: _____
2. **dålig**
 - Komparativ: _____
 - Superlativ: _____
3. **liten**
 - Komparativ: _____
 - Superlativ: _____
4. **mycket**
 - Komparativ: _____
 - Superlativ: _____

5. **stor**

- Komparativ: _____
- Superlativ: _____

6. **gammal**

- Komparativ: _____
- Superlativ: _____

Svar:

1. **bra**

- Komparativ: **bättre**
- Superlativ: **bäst**

2. **dålig**

- Komparativ: **sämre**
- Superlativ: **sämst**

3. **liten**

- Komparativ: **mindre**
- Superlativ: **minst**

4. **mycket**

- Komparativ: **mer**
- Superlativ: **mest**

5. **stor**

- Komparativ: **större**
- Superlativ: **störst**

6. **gammal**

- Komparativ: **äldre**
- Superlativ: **äldst**

4.7.10 Uppgift: Oregelbundna adjektiv 2

I den här övningen ska du träna på oregelbundna adjektiv. Fyll i de rätta formerna av adjektiven i komparativ och superlativ. Läs meningarna noggrant och använd listan över oregelbundna adjektiv för att hitta rätt form.

Instruktioner:

1. Läs varje mening.
2. Fyll i den rätta formen av adjektivet i **komparativ** eller **superlativ**.

Fyll i rätt form

1. Min nya bil är mycket _____ (bra) än min gamla.
2. Den här väskan är _____ (liten) än den jag hade förut.
3. Av alla elever i klassen är Maria _____ (ung).
4. Den här filmen är _____ (dålig) än den vi såg förra veckan.
5. Det här huset är _____ (stor) i hela kvarteret.
6. Jag tycker att min nya lägenhet är _____ (mycket) praktisk än den gamla.

7. Vädret är ännu _____ (dålig) idag än igår.
8. Kalle är _____ (gammal) än sin bror.

Svar:

1. Min nya bil är mycket **bättre** än min gamla.
2. Den här väskan är **mindre** än den jag hade förut.
3. Av alla elever i klassen är Maria **ungst**.
4. Den här filmen är **sämre** än den vi såg förra veckan.
5. Det här huset är **störst** i hela kvarteret.
6. Jag tycker att min nya lägenhet är **mer** praktisk än den gamla.
7. Vädret är ännu **sämre** idag än igår.
8. Kalle är **äldre** än sin bror.

4.7.11 Uppgift: komparera adjektiv i rätt form

I den här övningen ska du böja adjektivet i **komparativ** eller **superlativ**. Använd AI eller andra hjälpmedel för att hitta rätt böjningsform om du är osäker.

Meningar:

1. Den här restaurangen är _____ (rolig) än den vi var på igår. Personalen är alltid trevlig här!
2. Av alla konserter jag har gått på är den här helt klart den _____ (bra).
3. Butiken här är mycket _____ (stor) än den vi har i vår stad.
4. Föreställningen på teatern var _____ (intressant) än jag förväntade mig. Jag skulle gärna se den igen!
5. Biljetterna till den här konserten var _____ (dyr) än till någon annan konsert jag har varit på.
6. Det här caféet är _____ (mysig) än det vi var på förra veckan. Lamporna och musiken gör det trevligt!
7. Den här maten är den _____ (god) jag någonsin har ätit på en restaurang.
8. Teatern vi besökte igår var mycket _____ (liten) än den stora scenen i centrum.
9. Den här konserten är _____ (populär) i år än förra året. Biljetterna tog slut på bara några minuter.
10. I den här butiken är det alltid _____ (trång) under helgerna, så vi borde gå dit på en vardag istället.

Svar:

1. Den här restaurangen är **roligare** än den vi var på igår.
2. Av alla konserter jag har gått på är den här helt klart den **bästa**.
3. Butiken här är mycket **större** än den vi har i vår stad.
4. Föreställningen på teatern var **intressantare** än jag förväntade mig.
5. Biljetterna till den här konserten var **dyrare** än till någon annan konsert jag har varit på.
6. Det här caféet är **mysigare** än det vi var på förra veckan.
7. Den här maten är den **godaste** jag någonsin har ätit på en restaurang.

8. Teatern vi besökte igår var mycket **mindre** än den stora scenen i centrum.
9. Den här konserten är **mer populär** i år än förra året.
10. I den här butiken är det alltid **trängre** under helgerna.

4.7.12 Uppgift: Berättelser med adjektiv

Förberedelse:

Läraren förbereder lappar med olika adjektiv skrivna på varje lapp, t.ex. **stor, rolig, lugn, gammal, vacker, snabb, svår**, etc.

Steg 1: Dra lappar

- Dra **5 lappar** från högen. På varje lapp finns ett adjektiv.
- Titta på dina adjektiv och förbered dig på att skapa en kort berättelse där du använder alla fem adjektiv.

Steg 2: Berätta

- När det är din tur, berätta en kort historia där du använder alla fem adjektiv.
- Försök att använda adjektiven naturligt i berättelsen, men nämn inte vilka adjektiv du har på lapparna.

Steg 3: Lyssna och gissa

- När du inte berättar, är din uppgift att **lyssna** noga på berättelserna från dina klasskamrater.
- Medan du lyssnar ska du **skriva ner** vilka adjektiv du tror att berättaren har fått på sina lappar.
- Tänk på att det kan vara svårt att höra alla adjektiv, så lyssna noga!

Steg 4: Gissa adjektiven

- När berättelsen är klar, ska alla i gruppen säga vilka **fem adjektiv** de tror användes.
- Berättaren avslöjar sedan vilka adjektiv som fanns på lapparna, och vi ser vem som gissat rätt.

Fråga din lärare om du är osäker på hur ett ord ska uttalas. Försök hitta på en rolig och intressant berättelse!

4.7.13 Uppgift: Beskriv din omgivning

Instruktioner:

Skriv en kort text där du beskriver din omgivning där du bor. Använd **minst 8 adjektiv** för att beskriva saker som natur, byggnader, människor, klimat, och andra saker du ser i din omgivning. Försök använda adjektiven i deras olika former: **positiv, komparativ** och **superlativ**. Du kan använda av AI eller andra hjälpmedel för att slå upp ord och uttryck men skriv själv.

Exempel på vad du kan skriva om:

1. **Ditt bostadsområde:** Hur ser det ut? Är det stort, litet, modernt eller gammalt?
2. **Naturen runt omkring:** Finns det parker, skog eller vatten nära dig? Är naturen grön, vacker eller lugn?
3. **Byggnader:** Hur ser husen ut där du bor? Är de färgglada, höga, nya eller gamla?
4. **Vädret:** Hur är vädret där du bor? Är det kallt, varmt, regnigt eller soligt?
5. **Människorna i området:** Hur är människorna runt omkring dig? Är de vänliga, hjälpsamma, tysta eller livliga?

Berätta sedan **muntligt** om din omgivning för dina klasskamrater. Använd din text som inspiration. Du ska beskriva din omgivning med fokus på **minst 8 adjektiv**, där du försöker använda både **positiv, komparativ** och **superlativ** när det är möjligt. Var noga med att förklara hur du upplever olika delar av din omgivning.

4.7.14 Ordlista: Motsatsord

I den här listan finns 20 vanliga adjektiv och deras motsatser. Motsatser är ord som betyder det omvända, som "stor" och "liten." Genom att lära dig dessa motsatspar och deras komparationer kan du beskriva saker tydligare och göra dina meningar mer intressanta.

1. **Stor – Liten**
 - **Stor** – större – störst
 - **Liten** – mindre – minst
2. **Lång – Kort**
 - **Lång** – längre – längst
 - **Kort** – kortare – kortast
3. **Snabb – Långsam**
 - **Snabb** – snabbare – snabbast
 - **Långsam** – långsammare – långsammast
4. **Hög – Låg**
 - **Hög** – högre – högst
 - **Låg** – lägre – lägst
5. **Tjock – Smal**
 - **Tjock** – tjockare – tjockast
 - **Smal** – smalare – smalast
6. **Gammal – Ung**
 - **Gammal** – äldre – äldst
 - **Ung** – yngre – yngst
7. **Varm – Kall**
 - **Varm** – varmare – varmast
 - **Kall** – kallare – kallast
8. **Billig – Dyr**
 - **Billig** – billigare – billigast
 - **Dyr** – dyrare – dyrast
9. **Glad – Ledsen**

- **Glad** – gladare – gladast
- **Ledsen** – ledsnare – ledsnast
- 10. **Svår – Lätt**
 - **Svår** – svårare – svårast
 - **Lätt** – lättare – lättast
- 11. **Ny – Gammal**
 - **Ny** – nyare – nyast
 - **Gammal** – äldre – äldst
- 12. **Ren – Smutsig**
 - **Ren** – renare – renast
 - **Smutsig** – smutsigare – smutsigast
- 13. **Tidig – Sen**
 - **Tidig** – tidigare – tidigast
 - **Sen** – senare – senast
- 14. **Rik – Fattig**
 - **Rik** – rikare – rikast
 - **Fattig** – fattigare – fattigast
- 15. **Tung – Lätt**
 - **Tung** – tyngre – tyngst
 - **Lätt** – lättare – lättast
- 16. **Svag – Stark**
 - **Svag** – svagare – svagast
 - **Stark** – starkare – starkast
- 17. **Rolig – Tråkig**
 - **Rolig** – roligare – roligast
 - **Tråkig** – tråkigare – tråkigast
- 18. **Mörk – Ljus**
 - **Mörk** – mörkare – mörkast
 - **Ljus** – ljusare – ljusast
- 19. **Öppen – Stängd**
 - **Öppen** – öppnare – öppnast
 - **Stängd** – mer stängd – mest stängd
- 20. **Mjuk – Hård**
 - **Mjuk** – mjukare – mjukast
 - **Hård** – hårdare – hårdast

4.7.15 Uppgift: Välj rätt motsatsord

Övning: Välj rätt motsatsord

Fyll i det tomma fältet med rätt motsatsord.

1. Lisa har en stor bil, men hennes systers bil är ganska ____.
2. Davids katt har kort päls, men hans hund har päls som är ____.
3. Farfars hus är gammalt, men min vän bor i ny ____ lägenhet.
4. Sara är alltid glad, men idag verkar hon ____ .
5. Det är viktigt att maten är varm, men idag är soppan helt ____.

6. Simon är snabb på att springa, men hans vän är ganska ____ .
7. I Finland är bensinen dyr, men i vissa länder är den ____.
8. Stolen i köket är hård, men soffan i vardagsrummet är mycket ____.
9. För en gångs skull var rummet ____ och inte smutsigt.
10. Det blev mörkt ute snabbt, men lamporna i rummet gör allt ____ .
11. Skolan har öppet varje dag, men idag är den ____.
12. Hunden är snabb men snigeln är ____.
13. En glass är ____, men det är dyrt att gå på restaurang.

Svar:

1. Liten
2. Lång
3. Ny
4. Ledsen
5. Kall
6. Långsam
7. Billig
8. Mjuk
9. Rent
10. Ljust
11. Stängd
12. Långsam
13. Billig

4.8 Vad tycker du? Om att säga vad man tycker och känner

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

4.8.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I denna undervisningssekvens kommer du som studerande att utveckla din förmåga att uttrycka åsikter i olika sammanhang. Du kommer att lära dig använda vanliga fraser för att framföra din åsikt, visa reservationer samt bemöta andras åsikter på ett artigt och tydligt sätt. Fokus ligger på både skriftlig och muntlig kommunikation där du får öva på att diskutera och argumentera för olika synpunkter.

1. Grammatikmål:

Korrekt användning av fraser för att uttrycka åsikter

Målet är att studerande ska kunna identifiera och korrekt använda vanliga fraser för att uttrycka sin åsikt, signalera osäkerhet samt bemöta andras åsikter.

- **Delmål:**

- Förstå och använda fraser som "Jag tycker att..." och "Jag anser att..." i olika sammanhang.

- Kunna uttrycka osäkerhet med fraser som "Jag kan ha fel, men..." eller "Det verkar som att...".
- Lära sig bemöta andras åsikter på ett respektfullt sätt, exempelvis med "Jag håller med dig..." eller "Jag förstår vad du menar, men...".

2. Skriftliga mål:

Skriva tydliga och strukturerade texter där åsikter uttrycks

Målet är att studerande ska kunna skriva texter där de på ett tydligt sätt framhåller sin åsikt och argumenterar för eller emot olika ämnen.

- **Delmål:**

- Skriva en text som innehåller minst tre fraser för att uttrycka åsikter, t.ex. "Jag tycker att..." och "Enligt mig...".
- Använda fraser som uttrycker osäkerhet och reservation, t.ex. "Jag är inte säker, men...".

3. Läsförståelsemål:

Förstå och tolka texter där åsikter uttrycks

Målet är att studerande ska kunna läsa och förstå texter där olika åsikter uttrycks samt känna igen de fraser som används för detta.

- **Delmål:**

- Identifiera huvudpoängen i texter där personer uttrycker sina åsikter.
- Förstå hur åsikter förstärks eller mildras beroende på val av uttryck.
- Tolk och sammanfatta andras åsikter från diskussioner eller texter.

4. Samtalsmål:

Delta i diskussioner och framföra åsikter på ett tydligt sätt

Målet är att studerande ska kunna delta i diskussioner och framföra sina åsikter, bemöta andras argument och använda artiga fraser för att hålla med eller säga emot.

- **Delmål:**

- Delta i diskussioner där olika åsikter uttrycks, t.ex. om fördelarna och nackdelarna med att bo i staden eller på landet.
- Använda tydliga och passande fraser för att framföra åsikter och argument.
- Öva på att bemöta åsikter med fraser som "Jag håller med, men..." eller "Jag tycker annorlunda för att...".

5. Språkutvecklingsmål:

Utveckla förmågan att uttrycka sig formellt och informellt i åsiktsbaserade sammanhang

Målet är att studerande ska utveckla sin språkliga förmåga att uttrycka åsikter i både formella och informella sammanhang samt anpassa sitt språk beroende på situationen.

- **Delmål:**

- Utöka sitt ordförråd för att uttrycka åsikter på olika sätt, både formellt och informellt.
- Bli säkrare på att använda olika nivåer av artighet och formellt språk beroende på situationen.
- Lära sig att variera sina uttryck för åsikter för att undvika upprepning i tal och skrift.

4.8.2 Teori: Om att säga sin åsikt

Att säga vad man tycker är en viktig del av hur vi pratar med andra, både i vanliga samtal och i mer formella situationer. På svenska finns det flera olika sätt att uttrycka sin åsikt. Hur du

säger det beror på om du vill vara formell, om du känner starkt för något, eller om du vill vara försiktig. I den här delen kommer vi att titta på några vanliga fraser som du kan använda för att säga vad du tycker på ett tydligt och enkelt sätt.

4.8.3 Vanliga fraser för att uttrycka sin åsikt:

1. Jag tycker att...

Detta är ett av de vanligaste sätten att uttrycka sin åsikt.

Exempel:

- *Jag tycker att filmen var väldigt bra.*
- *Jag tycker att vi borde gå på den här restaurangen.*

2. Jag anser att...

Detta är lite formellare och används ofta när man vill framföra en genomtänkt eller starkare åsikt.

Exempel:

- *Jag anser att vi borde fokusera mer på utbildning.*
- *Jag anser att det är viktigt med bra kundservice.*

3. Enligt mig...

Den här frasen används när du vill betona att åsikten är personlig.

Exempel:

- *Enligt mig är det här den bästa lösningen.*
- *Enligt mig borde vi tänka mer på miljön.*

4. Jag tror att...

Används när du vill uttrycka en osäker eller försiktig åsikt.

Exempel:

- *Jag tror att det kommer att regna imorgon.*
- *Jag tror att vi behöver mer tid för projektet.*

5. Jag upplever att...

Används för att uttrycka hur något känns för dig, ofta om en personlig upplevelse.

Exempel:

- *Jag upplever att det är stressigt på jobbet just nu.*
- *Jag upplever att maten här är väldigt god.*

6. För mig är det viktigt att...

Används när du vill betona vad som är viktigt för dig.

Exempel:

- *För mig är det viktigt att vi samarbetar bra.*
- *För mig är det viktigt att ha en bra balans mellan jobb och fritid.*

Exempel på åsikter i diskussioner:

- **Om film och kultur:**
 - *Jag tycker att den här filmen var intressant, men lite för lång.*
 - *Jag anser att teater är en viktig del av kulturen.*
- **Om mat och restauranger:**
 - *Enligt mig har den här restaurangen den bästa maten i stan.*
 - *Jag tycker att det är för dyrt att äta på den här restaurangen.*
- **Om sport och fritid:**
 - *Jag tror att vårt lag kommer att vinna nästa match.*
 - *För mig är det viktigt att vara aktiv och träna regelbundet.*

Hur man kan uttrycka osäkerhet eller reservationer

Om du vill vara försiktig när du säger din åsikt, kan du använda fraser som visar att du inte är helt säker. På så sätt kan du säga vad du tycker utan att låta för bestämd eller aggressiv.

1. **Jag är inte säker, men jag tycker att...**
 - *Jag är inte säker, men jag tycker att vi borde prova en annan metod.*
2. **Jag kan ha fel, men jag tror att...**
 - *Jag kan ha fel, men jag tror att det här är en bra idé.*
3. **Det verkar som att...**
 - *Det verkar som att vi behöver mer tid för att avsluta projektet.*

Att svara på någon annans åsikt

Att vara med i en diskussion betyder inte bara att säga vad man själv tycker, utan också att svara på vad andra säger. Här är några fraser som du kan använda för att hålla med, visa att du förstår, eller säga din egen åsikt.

1. **Jag håller med dig...**
 - *Jag håller med dig om att filmen var spännande.*
2. **Jag förstår vad du menar, men...**
 - *Jag förstår vad du menar, men jag tycker att vi borde titta på andra alternativ.*
3. **Jag tycker inte att...**
 - *Jag tycker inte att det är en bra idé att ändra planerna nu.*

4.8.4 Uppgift: diskussion. Stad eller landsbygd

I den här övningen ska ni arbeta i par eller små grupper och öva på att uttrycka era åsikter genom att diskutera för- och nackdelar med att bo i staden och på landsbygden. Ni kommer att använda fraser för att framföra vad ni tycker, och öva på att argumentera för era åsikter på ett tydligt och artigt sätt.

Diskutera följande ämnen med din partner eller i gruppen. En person börjar med att uttrycka sin åsikt, och den andra personen svarar genom att hålla med eller ge en annan åsikt. Använd de fraser som du har lärt dig för att vara tydlig med din åsikt.

Diskussionsämnen:

1. **För- och nackdelar med att bo i staden:**

Diskutera fördelarna och nackdelarna med att bo i en stor stad. Vad är bra med staden och vad är mindre bra?

Exempel:

 - *Jag tycker att det är bra att det finns fler saker att göra i staden.*
 - *Enligt mig är det stressigare att bo i en stor stad eftersom det är mycket folk överallt.*
2. **För- och nackdelar med att bo på landsbygden:**

Diskutera fördelarna och nackdelarna med att bo på landsbygden. Är det bättre att bo

på landet eller i staden?

Exempel:

- *Jag tycker att det är lugnare på landsbygden och att det är skönt att ha naturen nära.*
- *Jag anser att det kan vara tråkigt att bo på landet eftersom det finns färre aktiviteter.*

3. Vilken plats är bäst för barnfamiljer?

Diskutera var det är bäst att växa upp – i staden eller på landsbygden? Varför?

Exempel:

- *Jag tycker att landsbygden är bättre för barn eftersom det finns mer utrymme att leka utomhus.*
- *Enligt mig är staden bättre eftersom det finns fler skolor och fritidsaktiviteter.*

4. Arbetsmöjligheter i staden vs. landsbygden:

Diskutera om det är lättare att hitta jobb i staden eller på landsbygden. Vilka typer av jobb finns på de olika platserna?

Exempel:

- *Jag tror att det finns fler jobbmöjligheter i staden eftersom det finns fler företag.*
- *För mig är det viktigt att ha nära till jobbet, och det är lättare på landsbygden om man jobbar med jordbruk.*

5. Livskvalitet: Stad eller landsbygd?

Diskutera vilken plats ni tror erbjuder bättre livskvalitet – staden eller landsbygden?

Exempel:

- *Jag upplever att livskvaliteten är högre på landsbygden eftersom det är tystare och mindre stressigt.*
- *Enligt mig är livskvaliteten bättre i staden för att det finns så mycket att göra och fler möjligheter.*

4.8.5 Uppgift: Rollspel – Välj var ni vill bo

Ni ska nu göra ett rollspel där ni spelar två personer som överväger att flytta till en ny plats. En person vill bo i staden och den andra vill bo på landsbygden. Ni ska diskutera för- och nackdelarna och försöka övertyga varandra.

Använd AI och andra hjälpmedel för att förbereda dig före diskussionen.

Rollspelsexempel:

- **Person A:** *Jag tycker att vi borde flytta till staden. Där finns det fler jobbmöjligheter och vi kommer aldrig att ha tråkigt.*
- **Person B:** *Jag anser att vi borde flytta till landsbygden. Det är lugnare och vi kommer att ha mer utrymme.*

Sammanfatta er diskussion

Efter att ni har diskuterat, sammanfatta vad ni har kommit fram till. Håller ni med varandra, eller tycker ni olika? Använd fraser som:

- **Vi håller med om att...**

- Vi tycker olika om...
- Vi tror båda att...

Exempel:

- *Vi håller med om att det är bättre för barn att bo nära naturen.*
- *Vi tycker olika om var det är bäst att bo som vuxen – jag tycker att staden är bättre medan min partner föredrar landet.*

4.8.6 Uppgift: Vad tycker du? Skrivövning

Instruktioner:

Välj en av rubrikerna nedan och skriv en text där du uttrycker din åsikt. Använd fraser för att tydligt framföra dina tankar och argument. Din text ska vara minst XXX ord och innehålla:

- **Minst tre** fördelar med ditt val.
- **Minst två** nackdelar med det andra alternativet.
- **Användning av fraser** som:
 - "Jag tycker att..."
 - "Jag anser att..."
 - "Enligt mig..."
 - "Jag tror att..."
 - "För mig är det viktigt att..."

Välj en av följande rubriker:

1. **Jobba på kontor eller hemifrån?**
 - Diskutera fördelarna och nackdelarna med att arbeta på ett kontor/gå i skola jämfört med att arbeta hemifrån/studera på distans. Vilket tycker du är bäst?
2. **Resa utomlands eller stanna hemma under semestern?**
 - Skriv om varför du föredrar att resa till ett annat land under semestern eller stanna hemma och njuta av ledigheten där.
3. **Studera på universitet eller yrkesskola?**
 - Fundera över vilket alternativ som är bäst för framtida karriärmöjligheter – att studera på universitet eller på en yrkesskola.

Använd AI eller andra hjälpmedel för att översätta ord och uttryck som du behöver när du skriver.

4.8.7 Uppgift: Att uttrycka känslor

1. Instruktioner för lärare

Förberedelser:

2. Skriv ut och klipp ut bilderna med emojis till små kort (se bifogat material).
3. Dela in klassen i små grupper och ge varje grupp en hög med emojikort.
4. Ge varje grupp en lista med 50 känslord som de kan använda som stöd.
5. Förbered en genomgång där du förklarar övningens syfte och steg för steg-instruktioner.

Genomförande:

1. Be grupperna samarbeta för att fundera ut vilket känslord som bäst beskriver varje emoji. De ska skriva ordet på baksidan av kortet.
2. När alla kort är märkta, låt grupperna sprida ut korten på ett bord med bildsidan uppåt.
3. Starta den andra delen av övningen:
4. **Alternativ 1:** en person pekar på en emoji och säger namnet på en annan person i gruppen, som då ska säga känslordet på baksidan av kortet.
5. **Alternativ 2:** En person i gruppen tar ett emojikort och visar det för resten av gruppen utan att avslöja ordet på baksidan. De andra i gruppen ska tillsammans gissa vilket känslord som står på baksidan genom att säga olika ord högt. När gruppen har gissat rätt ord eller kommit så nära som möjligt, avslöjar personen som höll i kortet det rätta ordet. Turen går sedan vidare till nästa person som väljer ett nytt kort och visar det för gruppen.

Instruktioner för studerande

Steg 1: Identifiera känslorden

1. Arbeta i grupp och ta emot en hög med emojikort.
2. Diskutera i gruppen vilket känslord som bäst beskriver varje emoji. Använd listan med känslord som hjälp.
3. Skriv det känslord ni kommer överens om på baksidan av kortet.

Steg 2: Öva på känslorden

Alternativ 1:

1. Sprid ut korten på ett bord med bildsidan uppåt.
2. En person pekar på en emoji och säger namnet på en annan person i gruppen.
3. Den som blir utpekad ska säga känslordet som står på baksidan av kortet.
4. Fortsätt tills alla i gruppen har haft flera chanser att säga ord.

Alternativ 2:

1. En person i gruppen väljer ett emojikort och visar det för resten av gruppen, så att baksidan med ordet inte syns.
2. De andra i gruppen ska gissa vilket känslord som står på baksidan genom att säga olika ord högt.
3. När ni tror att ni har gissat rätt ord, avslöjar den som håller kortet vad som står på baksidan.
4. Turen går sedan vidare till nästa person, som väljer ett nytt kort och visar det för gruppen.

4.8.8 Ordlista: Känslord på svenska:

1. Glad	3. Ledsen
2. Lycklig	4. Arg

5. Förvånad
6. Rädd
7. Nöjd
8. Exalterad
9. Trött
10. Stressad
11. Besviken
12. Lättad
13. Förvirrad
14. Uttråkad
15. Orolig
16. Generad
17. Stolt
18. Kärleksfull
19. Tacksam
20. Ensam
21. Lugn
22. Hoppfull
23. Frustrerad
24. Nervös
25. Avundsjuk
26. Skamsen
27. Entusiastisk
28. Misstänksam
29. Överväldigad
30. Euforisk
31. Melankolisk
32. Förbryllad
33. Trygg
34. Otålig
35. Förnärmad
36. Rasande
37. Besvärad
38. Inspirerad
39. Nykär
40. Försiktig
41. Bitter
42. Upphetsad
43. Svartsjuk
44. Uppgiven
45. Glädjestrålande
46. Förargad
47. Misstrogen
48. Modig
49. Skärrad
50. Peppad

5. Min skola

5.1 Amanda söker praktikplats (formellt språk)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

5.1.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I denna undervisningssekvens kommer du som studerande att utveckla din förmåga att använda formellt språk i skriftlig och muntlig kommunikation, med fokus på att skriva professionella texter, såsom ansökningar och formella mejl. Du kommer att lära dig hur du anpassar språket till formella sammanhang och uttrycker dig tydligt och artigt, vilket är en viktig färdighet både i arbetslivet och inom studier.

Grammatikmål:

Studerande ska kunna skapa texter med rätt struktur, grammatik och artighet.

o Delmål:

- Förstå och använda artighetsfraser som "Tack för att ni tar er tid" och "Jag ser fram emot ert svar".
- Skriva korrekta meningar som visar professionell ton, t.ex. "Jag är intresserad av att ansöka om en praktikplats på..."
- Undvika typiska fel som för långa meningar eller felaktig ordplacering.

Skriftliga mål:

Studerande ska kunna skriva tydliga och professionella ansökningar och mejl.

o Delmål:

- Skriva en ansökan som innehåller en kort presentation av dig själv, varför du är intresserad av platsen, och dina styrkor.
- Använda ett enkelt och artigt språk för att framföra din begäran.
- Lära sig att korrekt strukturera en text med inledning, huvuddel och avslutning.

Läsförståelsemål:

Studerande ska kunna läsa och förstå exempeltexter på formella mejl och ansökningar samt identifiera deras struktur och språkliga drag.

o Delmål:

- Identifiera artighetsfraser och deras funktion i texten.
- Förstå hur en formell text är uppbyggd.
- Tolkning av språkliga nyanser i formellt skrivna texter.

5. Språkutvecklingsmål:

Utveckla förmågan att anpassa språket till olika formella sammanhang. Studerande ska bli tryggare i att använda formellt språk både muntligt och skriftligt.

o Delmål:

- Förstå skillnaderna mellan formellt och informellt språk.

- Öva på att variera uttrycken för att undvika upprepning.
- Lära sig att anpassa text och ton till olika mottagare, t.ex. en chef eller en lärare.

5.1.2 Text: Amanda söker praktikplats (A1)

Ämne: Ansökan om praktikplats

Hej,

Jag heter Amanda och jag går första året på Prakticum. Jag vill gärna jobba med äldre och undrar om jag kan få göra min praktik på äldreboendet Solrosen. Jag tycker om att hjälpa människor och vill lära mig mer.

Tack så mycket för att ni läser mitt mejl. Hoppas ni kan svara.

Vänliga hälsningar,

Amanda Eriksson

Telefonnummer: 050-123 234 45

E-post: amanda.eriksson@skola.fi

5.1.3 Text: Amanda söker praktikplats (A2)

Ämne: Ansökan om praktikplats på äldreboendet Solrosen

Hej,

Jag heter Amanda Johansson och studerar till närvårdare på Prakticum. Jag är väldigt intresserad av att arbeta med äldre och undrar om det finns möjlighet att göra min praktik hos er på äldreboendet Solrosen. Jag vill gärna lära mig mer om att hjälpa äldre och få mer erfarenhet inom vården.

Tack för att ni tar er tid att läsa mitt mejl. Jag ser fram emot ert svar.

Vänliga hälsningar,

Amanda Eriksson

Telefonnummer: 050-123 234 45

E-post: amanda.eriksson@skola.fi

5.1.4 Text: Amanda söker praktikplats (B1)

Ämne: Ansökan om praktikplats på äldreboendet Solrosen

Hej,

Mitt namn är Amanda Eriksson och jag studerar till närvårdare på Prakticum. Jag är mycket intresserad av att arbeta inom äldreomsorgen och skulle därför vilja ansöka om en praktikplats på äldreboendet Solrosen.

Jag har alltid varit intresserad av att hjälpa och ta hand om äldre människor, och jag vill gärna få mer erfarenhet inom detta område. Praktiken skulle ge mig en möjlighet att utveckla

mina kunskaper och färdigheter, samtidigt som jag bidrar till vården av de boende på Solrosen.

Jag är en engagerad och ansvarsfull person, och jag ser fram emot att få möjlighet att arbeta i en praktisk miljö där jag kan tillämpa det jag lärt mig under utbildningen. Jag är övertygad om att min motivation och vilja att lära kommer att göra mig till en värdefull praktikant på ert äldreboende.

Tack för att ni tar er tid att läsa min ansökan. Jag ser fram emot att höra från er och hoppas på möjligheten att få vara en del av ert team.

Vänliga hälsningar,

Amanda Eriksson

Telefonnummer: 050-123 234 45

E-post: amanda.eriksson@skola.fi

5.1.5 Teori: Formellt språk

Formellt språk används i sammanhang där det är viktigt att uttrycka sig på ett respektfullt, professionellt och artigt sätt, som i arbetsrelaterade mejl, ansökningar eller officiella texter. Formellt språk skiljer sig från informellt språk genom att det ofta är mer strukturerat, noggrant och innehåller artighetsfraser.

I formella texter är det viktigt att vara så tydlig som möjligt utan att vara för personlig. Fokus ligger på saklighet och enkelhet.

Formellt språk kräver att du är noggrann med grammatiken, stavningen och strukturen. Ett korrekt skrivet mejl eller brev ger ett mer professionellt intryck.

När du har skrivit en formell text kan du be AI om feedback för att förbättra den. Fråga exempelvis:

- Kan du ge mig feedback på mitt mejl? Var det tillräckligt artigt?
- Hur kan jag göra min text mer professionell?

5.1.6 Teori: Att skriva formella mejl

När du skriver ett formellt mejl är det viktigt att vara tydlig och artig. Ett formellt mejl skickar du till någon du inte känner så väl, till exempel en chef, en lärare eller en myndighet. Här är några enkla regler att följa:

Ämnesrad

Ämnesraden ska kort säga vad mejlet handlar om.

- Exempel: *Ansökan om praktikplats på Solrosen*

Hälsningsfras

Börja mejlet med en hälsning. Om du vet vem du skriver till kan du använda personens namn.

- Exempel: *Hej Anna*, eller om du inte vet namnet: *Hej!*

Inledning

Presentera dig själv kort och berätta varför du skriver.

- Exempel: *Jag heter Amanda och studerar till närvårdare på Prakticum. Jag söker en praktikplats hos er.*

Huvuddel

Här förklarar du vad du vill på ett tydligt och enkelt sätt. Skriv inte för långa meningar.

- Exempel: *Jag vill gärna göra min praktik på Solrosen för att jag är intresserad av att arbeta med äldre.*

Avslutning

Avsluta mejlet med att tacka och be om ett svar.

- Exempel: *Tack för att ni läser mitt mejl. Jag ser fram emot ert svar.*

Avskedsfras

Avsluta mejlet med en artig fras.

- Exempel: *Vänliga hälsningar, Amanda Johansson*

Kontaktinformation

Glöm inte att skriva din kontaktinformation så att de lätt kan nå dig.

- Exempel: *Telefon: 040-1234567*
E-post: amanda.johansson@practicum.fi

Tips för att skriva formella mejl:

- **Var tydlig och enkel:** Håll texten kort och lätt att förstå.
- **Använd rätt ton:** Se till att språket är artig och respektfullt.
- **Läs igenom mejlet:** Kontrollera att du inte har gjort stavfel.
- **Be om hjälp:** Du kan be AI att läsa igenom din text och ge förslag på hur du kan förbättra den.

5.1.7 Uppgift: Skriv en ansökan till praktik

Du ska nu öva på att skriva en formell ansökan till en praktikplats. Anpassa din ansökan utifrån den bransch du studerar för och din personlighet. Detta kan vara till en äldreomsorg, en frisörsalong, ett hotell eller någon annan bransch som är relevant för dig. Målet är att din ansökan ska vara tydlig, artig och professionell.

1. Inledning:

- Presentera dig själv kort. Ange ditt namn, din nuvarande utbildning och vilket år du studerar.
- Förklara varför du är intresserad av att söka praktik på just denna plats. Tänk på att visa att du har gjort research om företaget eller organisationen.

2. Dina färdigheter och intressen:

- Beskriv dina styrkor, färdigheter och vad du tycker om att göra inom ditt yrkesområde. Vad gör dig lämplig för denna praktik? Har du några tidigare erfarenheter som kan vara relevanta? Anpassa detta efter din bransch och personlighet.

3. Vad du vill lära dig:

- Förklara vad du hoppas att lära dig under praktiken. Vad är det som lockar dig mest? Är det arbetet med äldre, möjligheten att få jobba praktiskt med människor eller något annat som är viktigt för dig?

4. Avslutning:

- Tacka för möjligheten att ansöka och visa att du ser fram emot att höra från dem.
- Glöm inte att skriva en formell hälsning, till exempel "Med vänliga hälsningar".

Exempel på rubriker och fraser som du kan använda i din ansökan:

- **Inledning:**
"Hej, mitt namn är [Ditt namn] och jag studerar till [yrke] på [skola]. Jag är intresserad av att göra min praktik på ert företag eftersom..."
- **Färdigheter:**
"Jag är en noggrann och engagerad person som älskar att arbeta med [människor/händerna etc.]. Under min utbildning har jag lärt mig att..."
- **Lärandemål:**
"Under praktiken hoppas jag kunna utveckla mina färdigheter inom [t.ex. kundkontakt, omvårdnad, tekniska färdigheter]."
- **Avslutning:**
"Tack för att ni tog er tid att läsa min ansökan. Jag ser fram emot att få möjlighet att bidra och utvecklas på er arbetsplats."

Använd AI för att förbättra din text:

Efter att du har skrivit din ansökan kan du använda AI för att få feedback och förbättra din text. Här är några exempel på frågor du kan ställa till AI:

- "Kan du ge mig feedback på min ansökan? Var den tillräckligt tydlig och artig?"
- "Finns det något jag kan förbättra i hur jag beskriver mina styrkor?"
- "Var min text grammatisk korrekt och professionell?"

AI kan ge dig tips på förbättringar, korrigera eventuella fel och hjälpa dig att skriva en ännu bättre ansökan!

5.1.8 Teori: Formell betyder inte opersonlig

Det är viktigt att vara personlig och intressant när du skriver en ansökan, speciellt nu när många använder AI för att hjälpa till med skrivandet. AI kan göra din text mer korrekt och välstrukturerad, men för att sticka ut måste din ansökan visa vem du är som person.

Några tips för att göra din ansökan mer personlig:

1. **Berätta om dig själv:** Skriv om dina personliga erfarenheter och vad som motiverar dig i arbetet.
2. **Visa intresse för företaget:** Visa att du har läst på om företaget och förklara varför just du skulle passa bra där. Visa att du vet och förstår vad företaget gör. En ansökan som är allmän eller automatiserad kan du skicka till många företag men då är den inte intressant. Skraddarsy varje ansökan.
3. **Ge konkreta exempel:** Istället för att bara säga att du är bra på något, ge ett exempel från ditt liv eller din utbildning där du har använt den egenskapen.

Kom ihåg att du kan använda AI för att få feedback och förbättra din text, men se till att din ansökan känns äkta och speglar vem du är!

5.1.9 Uppgift: Gör din ansökan personlig och intressant

Nu när du har skrivit din grundläggande ansökan är nästa steg att bearbeta den för att göra den mer personlig och intressant. Målet är att din ansökan ska spegla vem du är, samtidigt som du visar varför just du passar för praktikplatsen.

1. Reflektera över din personlighet och intressen

Fundera över vad som gör dig unik. Vilka personliga egenskaper och intressen har du som gör dig lämplig för den här platsen? Använd konkreta exempel från din utbildning eller tidigare erfarenheter.

- Exempel: "Jag tycker om att arbeta med äldre människor eftersom jag gillar att skapa en trygg och varm atmosfär runt mig. Under min utbildning har jag lärt mig att vara lyhörd och omtänksam, något jag ser som viktigt i omvårdnadsarbete."

2. Lägg till en personlig motivation

Visa att du har ett genuint intresse för praktikplatsen. Varför lockar just detta företag eller organisation dig? Vad är det du ser fram emot att lära dig eller bidra med?

- Exempel: "Jag är särskilt intresserad av att få erfarenhet inom äldreomsorg, eftersom jag tycker om att skapa meningsfulla stunder för andra. Att få vara en del av ert team på Solrosen skulle ge mig möjligheten att utveckla mina praktiska färdigheter samtidigt som jag får göra en positiv skillnad."

3. Anpassa tonen efter branschen

Beroende på vilken bransch du söker praktik i, anpassa tonen i ditt brev. Om du till exempel söker en plats inom äldreomsorg kan du fokusera på empati och omvårdnad, medan en ansökan till en frisörsalong kanske handlar mer om kreativitet och kundservice.

- Exempel (äldreomsorg): "Jag ser fram emot att utveckla min förmåga att möta äldres behov och att skapa trygghet i vardagen."
- Exempel (frisör): "Jag brinner för att ge kunder en positiv upplevelse och att utveckla min kreativitet genom olika hårstilar."

4. Använd AI för feedback

När du har gjort din ansökan mer personlig, be AI på nytt om hjälp för att se om du kan förbättra den ännu mer. Ställ frågor som:

- "Hur kan jag göra min ansökan ännu mer personlig och engagerande?"
- "Finns det några stavfel eller grammatiska misstag i min text?"
- "Hur kan jag göra min avslutning mer professionell?"

5.2 Att ta anteckningar

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

5.2.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du att lära dig hur du kan göra anteckningar på ett sätt som hjälper dig att bättre förstå och minnas information. Du kommer att prova olika anteckningsmetoder och utveckla dina färdigheter i att strukturera information, vilket gör det lättare för dig att studera inför prov och uppgifter. Du uppmuntras också att reflektera över vad du har lärt dig och att använda AI för att förbättra dina anteckningar.

Grammatikmål:

- Förbättra meningsbyggnad och ordförråd genom att använda tydliga och korta meningar i anteckningar.
- Lära sig att sammanfatta information på ett enkelt och strukturerat sätt.

Delmål:

- Skriva tydliga punktlistor eller nyckelord som sammanfattar huvudidéer.
- Använda beskrivande ord och fraser för att uttrycka viktiga begrepp.

Skriftliga mål:

- Utveckla förmågan att organisera tankar och information i skrift, genom användning av olika anteckningsmetoder som punktlistor, tankekartor och Cornell-metoden.

Delmål:

- Välja och använda en anteckningsmetod som passar individuella preferenser.
- Skriva anteckningar som är lätta att förstå och använda för att repetera material inför ett prov.

Läsförståelsemål:

- Förstå och bearbeta information från texter och föreläsningar genom att göra anteckningar.

Delmål:

- Kunna identifiera och sammanfatta viktiga delar av en text eller föreläsning.
- Få förmågan att organisera information från längre texter eller videomaterial.

Samtalsmål:

- Öva på att ge och ta emot feedback på anteckningar, samt att diskutera hur man bäst kan strukturera och organisera information.

Delmål:

- Dela och diskutera anteckningar med en klasskamrat.
- Lära sig att ge konstruktiv feedback på en kamrats anteckningar.

Språkutvecklingsmål:

- Förbättra förståelsen av hur man använder svenska för att göra anteckningar och sammanfattningar, samt lära sig att uttrycka sig tydligt och koncist.

Delmål:

- Utveckla förmågan att använda ett enkelt och effektivt språk för att anteckna.
- Använda AI som ett verktyg för att förbättra och organisera anteckningar.

Studering uppmannas att experimentera med olika anteckningsmetoder och att reflektera över vilken metod som fungerar bäst för dem personligen.

5.2.2 Text: Att göra anteckningar (A1)

Att skriva anteckningar kan hjälpa dig att komma ihåg det du lär dig. När du skriver ner viktiga saker från lektionen eller texten blir det lättare att förstå och minnas. Anteckningar gör också att du kan gå tillbaka och titta på det viktiga när du förbereder dig för ett prov.

När du antecknar väljer du ut det viktigaste och skriver det så att du själv förstår det. Det hjälper dig att fokusera på lektionen och vara mer aktiv. Anteckningar kan också hjälpa dig när du ska diskutera med andra, eftersom du lättare kommer ihåg vad du har lärt dig.

Kort om varför anteckningar är bra:

- Du minns bättre.
- Det blir lättare att hitta viktig information.
- Du blir mer fokuserad under lektionen.
- Du kan använda anteckningarna i diskussioner och uppgifter.

Att göra anteckningar regelbundet hjälper dig att bli mer organiserad och få bättre resultat i dina studier.

Hur göra anteckningar?

Det finns många olika sätt att göra anteckningar. Det är viktigt att hitta ett sätt som passar dig. Här är några enkla metoder du kan prova:

Punktlista

Det är ett enkelt sätt att skriva. Skriv ner viktiga saker i korta meningar eller nyckelord. Det gör det lätt att komma ihåg informationen senare.

Exempel:

- Kort information.
- Viktiga ord att minnas.

Tankekartor

En tankekartor är en bild med ord och linjer. Du skriver ett viktigt ord i mitten och ritar linjer till andra viktiga saker runt om.

Exempel:

- Skriv ett ämne i mitten.
- Rita linjer till andra viktiga punkter.

Cornell-metoden

Dela pappret i tre delar. Till vänster skriver du frågor eller viktiga ord. Till höger skriver du anteckningar. Längst ner skriver du en kort sammanfattning.

Exempel:

- Nyckelord till vänster.
- Anteckningar till höger.
- Sammanfattning längst ner.

Färger och symboler

Använd färger för att göra det enklare att se vad som är viktigt. Du kan till exempel använda röd färg för viktiga saker och blå för exempel.

Exempel:

- Röd färg för huvudpunkter.

- Blå färg för exempel.

Skriv för hand eller på dator

Vissa tycker om att skriva för hand, andra skriver på dator. Välj det sätt som passar dig bäst.

5.2.3 Text: Att göra anteckningar (A2)

Att göra anteckningar är ett bra sätt att hjälpa dig att komma ihåg vad du har lärt dig. När du skriver ner viktiga saker från en lektion eller text, hjälper det din hjärna att förstå och komma ihåg informationen bättre. Genom att göra anteckningar kan du också lättare hitta tillbaka till det viktigaste när du behöver repetera inför ett prov eller uppgift.

När du gör anteckningar, väljer du ut det som är mest viktigt och skriver det på ett sätt som du själv förstår. Det hjälper dig att bli mer aktiv i ditt lärande och att fokusera bättre under lektionen. Anteckningar kan också vara ett bra stöd när du diskuterar med andra, eftersom du lättare kan komma ihåg och bidra med idéer.

Att ta anteckningar är alltså inte bara bra för minnet, utan också för att bli mer engagerad och att lära sig på ett effektivt sätt.

Nyttan med anteckningar i korthet:

1. Hjälper dig att minnas bättre.
2. Gör det lättare att hitta viktig information senare.
3. Gör dig mer fokuserad och aktiv under lektionen.
4. Stödjer dig i diskussioner och uppgifter.

Genom att regelbundet göra anteckningar får du bättre resultat i dina studier och blir mer organiserad.

Hur göra anteckningar?

Det finns flera olika sätt att göra anteckningar, och det är viktigt att hitta en metod som passar dig. Här är några exempel på hur du kan göra:

Punktlista

Det här är ett enkelt och tydligt sätt att skriva. Du skriver ner de viktigaste punkterna från lektionen eller texten i korta meningar eller nyckelord. Det gör det lätt att läsa senare.

Exempel:

- Viktig information i korta meningar.
- Nyckelord som hjälper dig att minnas det viktigaste.

Tankekartor

Om du gillar att se helheten kan en tankekarta vara ett bra sätt att göra anteckningar. Du skriver huvudämnet i mitten av pappret och drar linjer till viktiga saker runt omkring.

Exempel:

- Huvudämnet i mitten.
- Linjer till viktiga punkter.

Cornell-metoden

Dela pappret i tre delar. Skriv viktiga ord till vänster, anteckningar till höger och en

sammanfattning längst ner. Den här metoden hjälper dig att organisera dina anteckningar.

Exempel:

- Nyckelord till vänster.
- Anteckningar till höger.
- Sammanfattning längst ner.

Färger och symboler

Använd färgpennor eller markörer för att skilja olika delar av dina anteckningar. Du kan använda en färg för huvudpunkter och en annan för exempel eller detaljer.

Exempel:

- Röd färg för huvudpunkter.
- Blå färg för exempel.

Skriv för hand eller digitalt

Vissa personer tycker om att skriva sina anteckningar för hand för att minnas bättre. Andra föredrar att skriva på dator för att kunna ändra och organisera texten lättare.

Tips för att förbättra dina anteckningar:

- Fokusera på det viktigaste och skriv inte ner allt ord för ord.
- Använd egna ord för att förklara det du lär dig.
- Skriv rent dina anteckningar efter lektionen för att repetera och organisera dem.

AI som hjälpmedel:

Efter att du har gjort dina anteckningar kan du be AI om hjälp att sammanfatta eller förtydliga vad du har skrivit.

Frågor du kan ställa till AI:

- "Kan du hjälpa mig att sammanfatta mina anteckningar?"
- "Hur kan jag organisera mina anteckningar bättre?"

Att hitta ett sätt att göra anteckningar som fungerar för dig kommer att hjälpa dig att studera bättre och minnas mer!

5.2.4 Text: Att göra anteckningar (B1)

Att göra anteckningar är en mycket viktig studievana som hjälper studerande att förstå och minnas information bättre. När man skriver anteckningar bearbetar hjärnan informationen mer aktivt, vilket leder till en djupare förståelse. Genom att sammanfatta och skriva ned viktiga punkter kan man också lättare sortera och prioritera det viktigaste innehållet.

Anteckningar fungerar som ett referensmaterial som man kan gå tillbaka till när man studerar inför prov eller uppgifter. De hjälper till att organisera tankar, samla insikter och underlätta för att återkalla information. Detta är särskilt användbart när man behöver överblicka stora mängder information eller förbereda sig inför en presentation eller ett examensprov.

Att göra anteckningar under lektioner eller föreläsningar hjälper också till att hålla fokus och upprätthålla koncentration. Genom att vara aktivt engagerad i att skriva ned det viktigaste, minskar risken att man tappar tråden eller blir distraherad.

Hur göra anteckningar?

Det finns flera olika sätt att göra anteckningar, och det viktigaste är att hitta ett sätt som passar dig. Här är några olika metoder du kan testa för att se vilken som fungerar bäst för dig:

1. Punktlista

Detta är ett enkelt och tydligt sätt att göra anteckningar. Du skriver ner huvudpunkterna från lektionen eller texten som korta meningar eller nyckelord i en lista. Detta gör det lätt att överblicka informationen senare.

Exempel:

- Viktig information i korta meningar.
- Nyckelord som hjälper att minnas det viktigaste.

2. Tankekarta

Om du gillar att se helheten kan en tankekarta vara en bra metod. Du börjar med ett huvudämne i mitten av pappret och skriver sedan ned de viktigaste punkterna runt omkring. Tankekartor hjälper dig att se samband mellan olika delar av ämnet.

Exempel:

- Skriv huvudämnet i mitten.
- Rita linjer till viktiga punkter som förklarar ämnet.

3. Cornell-metoden

Denna metod delar pappret i tre delar: en smal kolumn till vänster för frågor eller nyckelord, en bredare kolumn till höger för anteckningar, och en liten ruta längst ner för en sammanfattning. Den hjälper dig att organisera dina anteckningar och se vad som är viktigast.

Exempel:

- **Nyckelord:** Viktiga begrepp eller frågor till vänster.
- **Anteckningar:** Detaljerade anteckningar till höger.
- **Sammanfattning:** En kort sammanfattning längst ner.

Färger och symboler

Om du tycker om visuella hjälpmedel kan du använda färgpennor eller markeringar för att skilja olika delar av dina anteckningar åt. Du kan till exempel använda en färg för viktiga begrepp och en annan för exempel eller detaljer.

Exempel:

- Använd röd färg för huvudpunkter.
- Använd blå färg för förklaringar eller exempel.

Skriv för hand eller digitalt

En del personer föredrar att skriva sina anteckningar för hand, eftersom det kan hjälpa dem att minnas bättre. Andra gillar att skriva på datorn eftersom det går snabbare och gör det lättare att organisera och ändra i texten.

Tips för att förbättra dina anteckningar:

- Fokusera på det viktigaste och försök att undvika att skriva ner allt ord för ord.
- Använd egna ord och försök att formulera om informationen så att du förstår den bättre.
- Skriv rent dina anteckningar efter lektionen för att repetera och organisera dem på ett bättre sätt.

AI som hjälpmedel:

Efter att du har gjort dina anteckningar kan du använda AI för att få hjälp att sammanfatta eller förtydliga det du har skrivit. Frågor du kan ställa till AI är:

- "Kan du hjälpa mig att sammanfatta mina anteckningar?"
- "Förstår jag den här delen rätt?"
- "Hur kan jag organisera mina anteckningar bättre?"

Att hitta ett bra sätt att göra anteckningar som fungerar för dig kommer att hjälpa dig att bli mer strukturerad och förbättra ditt lärande!

5.2.5 Uppgift: läsförståelse: Att göra anteckningar

Läs texten om att göra anteckningar och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

Frågor:

1. **Vad är huvudsyftet med att göra anteckningar?**
 - a) För att skriva ner allt läraren säger.
 - b) För att lättare komma ihåg viktig information.
 - c) För att förbättra din handstil.
2. **Hur kan anteckningar hjälpa dig när du förbereder dig för ett prov?**
 - a) Du kan kopiera dem till din bok.
 - b) Du kan enkelt hitta tillbaka till viktig information.
 - c) Du behöver inte läsa boken.
3. **Vad är en punktlista?**
 - a) En lista med frågor.
 - b) En metod där du ritar och kopplar ord till varandra.
 - c) En lista med korta meningar eller nyckelord.
4. **Vad hjälper en tankekarta dig att göra?**
 - a) Att rita bilder.
 - b) Att förstå hur olika delar av ett ämne hänger ihop.
 - c) Att göra en lista med detaljer.
5. **Vilken metod delar pappret i tre delar?**
 - a) Punktlistan
 - b) Tankekarta
 - c) Cornell-metoden
6. **Hur kan färger och symboler hjälpa dig med anteckningar?**
 - a) De gör anteckningarna snyggare.
 - b) De gör det lättare att se vad som är viktigt.
 - c) De gör anteckningarna längre.
7. **Vad kan du göra om du använder AI för att hjälpa dig med dina anteckningar?**
 - a) Få tips på hur du kan sammanfatta dina anteckningar.
 - b) Få AI att skriva hela texten åt dig.
 - c) Låta AI rätta din handstil.
8. **Vilken av följande metoder kan hjälpa dig att organisera dina anteckningar bättre?**
 - a) Använda egna ord för att förklara vad du har lärt dig.
 - b) Kopiera texten direkt från boken.
 - c) Skriva varje ord som läraren säger.

Svar:

1. b) För att lättare komma ihåg viktig information.
2. b) Du kan enkelt hitta tillbaka till viktig information.
3. c) En lista med korta meningar eller nyckelord.
4. b) Att förstå hur olika delar av ett ämne hänger ihop.
5. c) Cornell-metoden
6. b) De gör det lättare att se vad som är viktigt.
7. a) Få tips på hur du kan förtydliga och sammanfatta dina anteckningar.
8. a) Använda egna ord för att förklara vad du har lärt dig.

5.2.6 Uppgift: Se på en video och anteckna

Instruktioner till läraren: Välj en video som är relevant för deltagarna, till exempel en kort dokumentär, ett nyhetsinslag eller en instruktionsfilm. Videon kan handla om aktuella ämnen inom er bransch, som nya teknologier, arbetsprocesser eller branschspecifika utmaningar. Anpassa nivån till deltagarnas språkliga kompetens.

Instruktioner till studerande:

1. **Välj anteckningsmetod** – Använd en metod som passar dig bäst. Här är några förslag:
 - Punktlista: Skriv ner huvudpunkterna i korta meningar.
 - Tankekarta: Skapa en tankekarta där du samlar de viktigaste idéerna från videon.
 - Cornell-metoden: Dela upp pappret i tre delar för att få bättre struktur.
2. **Titta på videon** – Skriv ner de viktigaste punkterna under tiden ni tittar. Använd dig av anteckningsmetoden du valde. Fokusera på det som är mest relevant för er utbildning och framtida yrke.
3. **Använd färger och symboler** – Om du vill, kan du använda färgpennor eller markörer för att lyfta fram nyckelidéer och exempel från videon.
4. **Bearbeta dina anteckningar** – Efter att du har tittat på videon, ta några minuter för att gå igenom och förbättra dina anteckningar. Lägg till detaljer, omformulera där det behövs och organisera dina tankar så att det blir lättare att förstå vid ett senare tillfälle.
5. **Diskussion** – Dela dina anteckningar med en klasskamrat och jämför. Diskutera vad ni uppfattade som det viktigaste och se om ni har missat något.
6. **Lämna in dina anteckningar**

5.2.7 Uppgift: Diskutera: Vad har du lärt dig i dina yrkesstudier hittills?

I den här övningen ska du fundera på vad du har lärt dig under din yrkesutbildning. Ibland kan det vara svårt att komma ihåg allt man kan, men det är viktigt att vara medveten om sina kunskaper och färdigheter. Detta är särskilt användbart när du söker jobb eller praktik.

Förbered dig med hjälp av AI:

Innan du deltar i diskussionen kan du använda AI för att förbereda dig. Du kan ställa frågor till AI för att få hjälp med att utveckla dina tankar och formulera dina svar på svenska.

Så här kan du använda AI:

- Be AI om hjälp att förklara yrkesspecifika ord som du har lärt dig under dina studier.
 - **Exempel:** "Vad betyder kundservice?" eller "Hur kan man förklara marknadsföring på ett enkelt sätt?"
- Få exempel på hur du kan prata om det du har lärt dig hittills.
 - **Exempel:** "Kan du ge mig ett exempel på hur man beskriver vad man har lärt sig i sina yrkesstudier?"
- Be AI om hjälp att formulera längre meningar eller utveckla dina svar.
 - **Exempel:** "Hur kan jag förklara vilka praktiska färdigheter jag har lärt mig?"

Diskutera sedan vad ni kan i grupp.

Diskussionsfrågor:

1. **Vilken utbildning går du?**
 - Berätta vilken utbildning du studerar och varför du valde den.
2. **Vad tycker du är det mest intressanta ämnet du har lärt dig hittills?**
 - Har du någon favoritkurs eller ett ämne som du tycker är särskilt intressant? Varför?
3. **Vilka praktiska färdigheter har du fått under din utbildning?**
 - Har du lärt dig att göra något specifikt under din utbildning som du kan använda i arbetslivet?
4. **Hur har dina studier hjälpt dig att förbereda dig för arbetslivet?**
 - Vad har du lärt dig om arbetsmarknaden och yrkeslivet under din utbildning?
5. **Hur ser du på framtiden?**
 - Vad hoppas du att du ska kunna arbeta med efter din examen? Har du några speciella mål eller drömmar?
6. **Vilka utmaningar har du mött under dina studier?**
 - Har du stött på några svårigheter eller utmaningar? Hur har du hanterat dem?
7. **Hur balanserar du studier med fritid?**
 - Vad gör du på din fritid för att koppla av? Hur får du tid för både studier och andra aktiviteter?

Tips för diskussionen:

- Använd AI för att öva på att besvara dessa frågor innan du diskuterar med en klasskamrat.
- Testa att be AI att ställa liknande frågor så att du kan träna på att svara muntligt.
- När du är redo, dela dina tankar och erfarenheter med din klasskamrat eller grupp under diskussionen.

5.2.8 Uppgift: Vad jag kan! (tankekarta)

I den här övningen ska du skriva ner vad du har lärt dig under din yrkesutbildning. Ibland kan det vara svårt att komma ihåg allt man kan, men det är viktigt att vara medveten om sina kunskaper och färdigheter. Detta är särskilt användbart när du söker jobb eller praktik.

Du kan göra den här övningen med penna och papper eller använda olika verktyg för att göra tankekartor på nätet, som till exempel **MindMeister** eller **Bubbl.us**. Välj det sätt som passar dig bäst.

Den här övningen hjälper dig att bli mer medveten om dina kunskaper och förbereder dig inför framtida jobbansökningar.

Instruktioner:

Skapa en tankekarta:

- Skriv ditt yrkesområde eller utbildning i mitten av pappret.
- Rita linjer ut från mitten och skriv ned olika saker du har lärt dig.
- Du kan dela upp dina kunskaper i olika kategorier, till exempel utgående från vilka kurser du har gått hittills.

Exempel:

- Om du studerar till frisör kan du skriva saker som "klippa hår", "färga hår" och "kundservice".
- Om du studerar vård kan du skriva saker som "vårda äldre", "första hjälpen" och "kommunikation".

Reflektion:

- När du är klar, titta på din tankekarta och fundera på vad du är bra på.
- Är det något område du vill utveckla mer? Vad tycker du är roligast?

Diskutera:

- Diskutera din tankekarta med en klasskamrat.
- Jämför vad ni har lärt er och ge varandra tips om hur ni kan utveckla era tankekartor.

Så här kan du ge feedback på en klasskompis tankekarta

1. Var positiv: Börja med att säga något bra om tankekartan. Till exempel:
 - "Jag tycker att du har bra idéer."
 - "Din tankekarta är tydlig och lätt att förstå."
2. Fråga om något: Om du inte förstår något, kan du fråga om det. Det hjälper din kompis att förklara bättre.
 - "Vad menar du med den här punkten?"
 - "Kan du förklara mer om den här delen?"
3. Ge förslag: Hjälp din kompis att förbättra tankekartan genom att ge förslag.
 - "Kanske du kan lägga till fler detaljer här."
 - "Du kan använda olika färger för att göra det ännu tydligare."

Kom ihåg att alltid vara snäll och respektfull när du ger feedback!

5.3 Källkritik

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

5.3.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I denna undervisningssekvens kommer du som studerande att utveckla din förmåga att identifiera, analysera och kritiskt granska information från olika källor. Fokus ligger på att lära sig vad källkritik innebär, hur man avslöjar falska nyheter, och att kunna producera texter som bygger på tillförlitlig information. Du kommer också att förstå hur falska nyheter skapas och sprids samt reflektera över dess påverkan på samhället och individen.

Grammatikmål:

Förbättra språklig precision och tydlighet vid skriftliga analyser och resonemang.

o Delmål:

- Skriva meningar med korrekt ordföljd och rätt användning av konjunktioner, t.ex. "Eftersom källan inte nämner en författare kan den vara opålitlig."
- Öva på att använda begrepp som " trovärdighet", "syfte" och "perspektiv" på ett korrekt sätt.
- Strukturera texten med inledning, diskussion och slutsats.

Skriftliga mål:

Utveckla förmågan att skriva källkritiska analyser och reflekterande texter. Studerande ska kunna producera texter som kritiskt granskar en källa och diskuterar dess trovärdighet.

o Delmål:

- Skriva en kort analys av en text eller bild med fokus på trovärdighet.
- Redogöra för hur falska nyheter kan påverka samhället i en reflekterande text.
- Ge exempel på hur man kan granska en källa med hjälp av konkreta frågor.

Läsförståelsemål:

Förstå och tolka texter som handlar om källkritik och falska nyheter.

o Delmål:

- Identifiera de viktigaste frågorna att ställa vid källkritik, t.ex. "Vem är avsändaren?" och "Vad är syftet?"
- Tolka exempeltexter på falska nyheter och hitta språkliga eller visuella varningstecken.
- Förstå hur källkritik används i olika kontexter, t.ex. i forskning eller nyhetskonsumtion.

Samtalsmål:

Studerande ska kunna uttrycka sina åsikter om källkritik och falska nyheter samt argumentera för sina ståndpunkter.

o Delmål:

- Diskutera varför källkritik är viktigt i dagens samhälle.
- Ge exempel på falska nyheter och reflektera över hur de påverkade dig eller andra.
- Använda artiga och tydliga uttryck för att framföra åsikter, t.ex. "Jag tror att det är viktigt att tänka på vem som tjänar på att sprida denna information."

PowerPoint-struktur: Falska nyheter

Titelbild

- Rubrik: Falska nyheter och källkritik

Bildkälla: DALL-E

Introduktion: Vad är falska nyheter?

- Information som är påhittad, manipulerad eller vilseledande.
- Syfte: Skapas ofta för att lura, påverka eller skapa rädsla.
- Exempel: Fake news som påverkat stora händelser (exempelvis valet i USA 2016).

Varför är falska nyheter farliga?

- Sprider osanningar som kan påverka samhället och demokrati.
- Skapar förvirring och kan leda till oro.
- Påverkar hur människor röstar, konsumerar eller tänker om vetenskap (t.ex. vacciner).

Hur skapas falska nyheter?

- Användning av AI och manipulativa tekniker (Deepfakes, manipulativa bilder).
- Sociala medier som plattform för spridning.
- Vem står bakom?
 - Vinstdrivna sajter, politiska aktörer eller individer som vill skapa kaos.

5. Källkritik: Hur kan vi vara försiktiga?

- **Fråga alltid:**
 - Vem har skrivit detta?
 - Varför har de skrivit det?
 - Vad säger andra källor?
- Exempel: Om det är för bra för att vara sant – det är troligen falskt!
- Dubbelkolla fakta innan du delar eller tror på något.

Exempel på falska nyheter

- *Välj aktuella exempel som din publik kan relatera till (exempelvis hälsomyter, ekonomiska bedrägerier).*
- *Visa hur dessa nyheter är strukturerade och vilka varningstecken man kan se.*
- *Diskutera konsekvenserna om man tror på falska nyheter.*

De här manipulerade bilderna spreds av personer som ville löjliggöra hjälparbetare som tog hand om asylsökande vid Finlands gräns.

Bild: Joakim Lax / Yle

Falska nyheter och AI – en växande utmaning

- AI:s roll i att skapa falska bilder, videor och ljud.
- Hur AI kan användas både för att sprida och avslöja falska nyheter.
- Framtida risker: Hur kan vi skydda oss i en värld där AI blir allt mer avancerad?

Inför presidentvalet i USA år 2016 då Donald Trump valdes till president spreds mängder av desinformation om motkandidaten Hillary Clinton. Den här bilden av Donald Trump är manipulerad.

Bildkälla: YLE

Fejkade bilder: Hur lätt det är att bli lurad

- Hur AI-genererade bilder som ser trovärdiga ut kan luras.
- Exempel från Yle: Bilden på påven i en Balenciaga-jacka som blev viral.

Påven såg trendig ut i sin vita dunjacka, men bilden var manipulerad.

Bildkälla: YLE

Falska nyhetssidor – en trend

- Användning av AI-genererade artiklar på falska nyhetssidor.
- News Guard har kartlagt över 600 falska nyhetssidor skapade med AI.
- Webbplatser som iBusiness Day och Ireland Top News är exempel.

Sammanfattning: Hur skyddar vi oss mot falska nyheter?

- Lita inte på allt du läser eller ser.
- Använd källkritiska verktyg och tänk efter innan du agerar på nyheter.
- Hjälp andra att förstå farorna med falska nyheter.

- Slutbudskap: "Var skeptisk, var källkritisk!"

Källor

- [Så blev vi lurade år 2023: Desinformationsexplosion när AI skapar falska nyheter, bilder och ljud – Vetamix – svenska.yle.fi](#)

5.3.2 Uppgift: anteckna under presentationen om falska nyheter

I den här uppgiften ska du göra anteckningar medan läraren pratar om falska nyheter. Anteckningarna hjälper dig att minnas och förstå det viktiga i presentationen.

1. Förbered dig:

- Ha papper och penna eller en dator redo.
- Välj en metod för att göra anteckningar, till exempel:
 - *Punktlista*: Skriv korta meningar om det viktigaste.
 - *Tankekartan (mindmap)*: Skriv ett ord i mitten och dra linjer till viktiga punkter.

2. Under presentationen:

- Skriv ner nyckelord och viktiga fakta.
- Fokusera på de delar som handlar om falska nyheter och hur man kan känna igen dem.

3. Efter presentationen:

- Titta på dina anteckningar och se om du kan lägga till något.
- Om något är oklart, fråga läraren eller en klasskamrat.

Tips:

- Använd egna ord när du gör anteckningar, så att du förstår bättre.

5.3.1 Text: Vad kan vi tro på? (A1)

Litar du på allt du ser på nätet? Det borde du inte! Ibland kan det vara svårt att veta om något är sant. Därför måste vi vara källkritiska – vi måste tänka efter och fråga oss själva om det vi läser är sant eller inte.

Tänk så här: Om någon säger att du kan få massor med pengar bara genom att klicka på en knapp – låter det inte lite för bra för att vara sant?

Då måste vi fråga:

1. **Vem har skrivit detta?** Kan vi lita på dem?
2. **Säger andra samma sak?** Om många säger samma sak är det mer troligt att det är sant.
3. **Varför har de skrivit detta?** Vill de sälja något eller lura oss?

Genom att tänka efter blir vi inte lurade. Så nästa gång du ser något på nätet, fundera på om det verkligen stämmer!

5.3.1 Text: Vad kan vi tro på? (A2)

Har du någonsin läst något på nätet och tänkt: "Kan det här verkligen stämma?" Det är där källkritik kommer in. Vi behöver tänka efter innan vi tror på allt vi läser. Bara för att det står på en webbsida betyder det inte att det är sant!

Tänk så här: Om någon säger att du kan tjäna tusentals euro genom att jobba hemifrån, bara genom att klicka lite på datorn – låter det för bra för att vara sant? Det är förmodligen det. Så vad ska vi göra? Vi måste ställa frågor:

1. **Vem skrev detta?** Är det en pålitlig person eller företag?
2. **Vad säger andra?** Om andra säger samma sak är det mer troligt att det är sant.
3. **Varför har de skrivit detta?** Vill de sälja något eller påverka dig på något sätt?

Genom att vara lite källkritisk kan du undvika att bli lurad och sprida falsk information. Så nästa gång du läser något, tänk till en extra gång!

5.3.2 Text: Vad kan vi tro på? (B1)

Källkritik – hur svårt kan det vara? Du har säkert hört om det, men hur ofta ställer du egentligen frågan: "Kan jag verkligen lita på det här?" Vi lever i en värld där information sprutar ut från alla håll: sociala medier, nyheter, bloggar. Men hur vet du vad som är sant och vad som är ren bluff?

Föreställ dig att du läser en artikel som säger att choklad gör dig supersmart. Låter ju fantastiskt, eller hur? Men vänta – vem skrev det? En chokladfabrikant? Ja, då kanske det inte är så trovärdigt. Därför är källkritik viktigt. Genom att ställa enkla frågor kan du undvika att bli lurad eller sprida falsk information.

Så hur gör man? Fråga dig själv:

1. **Vem är källan?** Är det en expert eller någon som bara vill sälja något?
2. **Stämmer det överens med annan information?** Om andra källor säger samma sak, är det mer troligt att det stämmer.
3. **Vad är syftet?** Försöker de påverka dig, kanske till och med manipulera dig?

Tänk på källkritik som ett superkraftigt filter som håller ute allt skräp. Du vill ju inte bli den som går på rykten om att jorden är platt, eller hur?

5.3.3 Uppgift: Textförståelse: Vad kan vi tro på?

Läs texten och svara sedan på följande flervalsfrågor. Välj det alternativ som passar bäst.

1. **Vad handlar källkritik om?**
 - a) Att acceptera allt man läser.
 - b) Att ifrågasätta om informationen är sann.
 - c) Att skriva egna nyheter.
2. **Vad bör du göra om något verkar för bra för att vara sant?**
 - a) Lita på det direkt.

- b) Dela det med alla dina vänner.
- c) Fundera på om det kan vara falskt.
- 3. **Vad är en viktig fråga att ställa för att vara källkritisk?**
 - a) Hur kan jag dela det här snabbt?
 - b) Vem har skrivit informationen?
 - c) Hur lång tid tar det att läsa artikeln?
- 4. **Om en artikel säger att du kan tjäna mycket pengar genom att klicka på en knapp, vad bör du göra?**
 - a) Klicka direkt för att inte missa chansen.
 - b) Kontrollera vem som skrivit artikeln och varför.
 - c) Tro att det är sant utan att tänka efter.
- 5. **Vad betyder det om många källor säger samma sak?**
 - a) Det gör informationen mer trovärdig.
 - b) Det betyder att informationen alltid är falsk.
 - c) Det är ett tecken på att informationen är gammal.
- 6. **Vad är ett exempel på en fråga du kan ställa för att tänka källkritiskt?**
 - a) Hur kan jag kopiera denna text?
 - b) Vad är syftet med denna information?
 - c) Hur lång är texten?

Svar:

- 1. b) Att ifrågasätta om informationen är sann.
- 2. c) Fundera på om det kan vara falskt.
- 3. b) Vem har skrivit informationen?
- 4. b) Kontrollera vem som skrivit artikeln och varför.
- 5. a) Det gör informationen mer trovärdig.
- 6. b) Vad är syftet med denna information?

5.3.4 Falska nyheter

Har ni hört talas om falska nyheter? Det är när någon sprider information som inte är sann, ofta för att påverka vad folk tror. Det kan vara svårt att se skillnaden mellan riktiga och falska nyheter. Därför är det viktigt att vara källkritisk!

Idag ska vi spela ett spel som heter *Bad News Game*. Spelet handlar om källkritik och om hur falska nyheter sprids på internet.

5.3.5 Uppvärmningsuppgift: Diskussion om falska nyheter

Innan vi börjar med *Bad News Game* ska vi prata om falska nyheter. Falska nyheter är när information sprids som inte är sann, och det kan påverka vad människor tror och hur de tänker. Vi börjar med att diskutera några frågor tillsammans.

Instruktioner:

- 1. **Exempel på falska nyheter**

Börja med att fundera på om ni har sett eller hört några exempel på falska nyheter. Det kan vara något ni har sett på sociala medier, i nyheterna eller från andra källor. Dela gärna era exempel med klassen.

Frågor att diskutera:

- Har ni någon gång delat något på sociala medier som visade sig vara falskt?
- Varför tror ni att vissa nyheter sprids även om de inte är sanna?

2. Personliga erfarenheter

Har ni själva blivit påverkade av en falsk nyhet? Eller har ni kanske känt någon som har blivit det? Diskutera hur det kändes att inse att det ni läste inte var sant.

Frågor att diskutera:

- Hur kändes det när ni förstod att informationen inte stämde?
- Var det lätt eller svårt att se att nyheten inte var sann?

3. Hur kan man vara källkritisk?

Diskutera vad ni gör för att vara säkra på att det ni läser eller ser på nätet är sant. Vilka knep använder ni för att vara mer källkritiska?

Frågor att diskutera:

- Hur kan man kontrollera om en nyhet är sann eller falsk?
- Finns det några varningstecken som kan hjälpa er att känna igen falska nyheter?

5.3.6 Uppgift: Spela Bad News Game

I *Bad News Game* får ni själva skapa falska nyheter och samla följare. Ju fler följare ni får, desto bättre går det för er. Men tänk på att era nyheter måste verka trovärdiga! Om ni skriver något som är för osannolikt, kan ni förlora följare.

Under spelets gång får ni olika brickor som visar vad ni har lärt er. Det finns sex olika typer av brickor i spelet, och varje bricka representerar en teknik som används för att sprida falska nyheter:

1. **Emotionell manipulation** – Här lär ni er att spela på människors känslor, som rädsla eller ilska, för att få dem att tro på era nyheter.
2. **Falska identiteter** – Ni kan låtsas vara någon annan för att verka mer trovärdiga, till exempel genom att skapa falska profiler på sociala medier.
3. **Konspirationsteorier** – Genom att sprida teorier om hemliga planer eller farliga organisationer kan ni skapa osäkerhet hos människor.
4. **Målgruppsmanipulation** – Ni kan välja ut vilka ni vill rikta era falska nyheter mot, ofta en viss grupp som är lättare att påverka.
5. **Vilseledande information** – Ni lär er att ändra på fakta eller visa saker ur ett visst perspektiv så att det ser ut som om er nyhet är sann.
6. **Trollning** – Genom att medvetet reta upp folk eller skapa kontroverser kan ni få uppmärksamhet, även om det ni säger inte är sant.

Spelet tar cirka 20 minuter, och när vi är klara ska vi diskutera vad vi har lärt oss. Fundera på hur de olika teknikerna användes och om ni själva någon gång har sett liknande saker på nätet.

Så här spelar du

1. **Gå till spelet:**
 - Klicka på denna länk: [Bad News Game](#)
2. **Spela spelet:**

- Spelet är på svenska. Följ instruktionerna och gör dina val.
 - I spelet lär du dig att skapa falska nyheter. Det visar hur falska nyheter sprids på internet.
- 3. Var källkritisk:**
- Tänk på att falska nyheter kan påverka människor.
 - Det är viktigt att alltid tänka efter innan du tror på allt du ser online.
- 4. Diskutera:**
- När du har spelat klart, prata med en klasskamrat eller läraren om vad du har lärt dig.
 - Vad var det svåraste eller roligaste i spelet?

Använd AI eller andra hjälpmedel:

- Om du stöter på svåra ord eller uttryck i spelet, kan du använda AI eller andra hjälpmedel för att förstå dem bättre. Fråga AI om hjälp med förklaringar eller betydelser av ord du inte förstår. Exempel på frågor du kan ställa är:
 - "Vad betyder detta ord?"
 - "Kan du förklara detta uttryck?"

Spelet lär dig att tänka kritiskt och förstå hur lätt det är att bli lurad av falska nyheter!

5.4 Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (hörförståelse, muntlig kommunikation)

5.4.1 Text: Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (A1)

Tanja är 18 år gammal och studerar till merkonom på Prakticum. Hon bor med sin pojkvän och älskar att dansa. När hon inte pluggar, dansar hon mycket.

Tanja tycker att utbildningen till merkonom är intressant och lärorik. Hon får lära sig saker som kundservice och bokföring. På Prakticum får hon jobba med riktiga arbetsuppgifter och träffa företag. "Jag lär mig saker som jag kommer att ha nytta av på jobbet," säger hon.

Hon gillar att det är både teori och praktik på Prakticum. Hon jobbar ofta i grupp och tycker att det gör studierna roligare.

Tanja drömmer om att arbeta inom kundservice eller försäljning när hon är klar med sin utbildning. Dansen är viktig för henne och hjälper henne att koppla av. "Dansen är min fristad," säger hon med ett leende.

5.4.1 Text: Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (A2)

Tanja är 18 år och studerar till merkonom på Prakticum. Hon bor med sin pojkvän och älskar att dansa. När hon inte studerar, tillbringar hon mycket tid på dansgolvet.

Hon tycker att merkonomutbildningen är både rolig och lärorik. Tanja studerar ämnen som kundservice, marknadsföring och bokföring, och utbildningen är praktisk. Det betyder att hon får jobba med riktiga arbetsuppgifter och får kontakt med företag. "Jag lär mig saker som kommer att vara användbara när jag börjar jobba," berättar hon.

Tanja uppskattar också att utbildningen på Prakticum blandar teori och praktik. Hon gillar att jobba i grupp och diskutera olika lösningar på problem. Det gör studierna mer levande och intressanta.

Efter examen hoppas Tanja få jobb inom kundservice eller försäljning, gärna på ett större företag. Dansen är också en viktig del av hennes liv och hjälper henne att koppla av efter en lång dag med studier. "Dansen är min fristad," säger hon leende.

5.4.2 Text: Tanja studerar till merkonom och dansar på fritiden (B1)

Tanja är en 18-årig student vid Prakticum där hon studerar till merkonom. Hon bor tillsammans med sin pojkvän och har en stor passion för dans. När hon inte studerar till sin framtida karriär inom ekonomi och affärer, hittar man henne ofta på dansgolvet.

Studierna vid yrkesinstitut

Tanja berättar att merkonomutbildningen är både intressant och utmanande. Utbildningen vid Prakticum ger henne möjlighet att studera allt från kundbetjäning till marknadsföring och bokföring. "Jag lär mig mycket som jag kommer att ha nytta av i arbetslivet," säger hon. Studierna är praktiska, vilket gör att hon får direkt kontakt med företag och riktiga arbetsuppgifter.

Tanja uppskattar särskilt Praktikums moderna miljö och möjligheterna att kombinera teori med praktik. "Vi jobbar mycket i grupp och får diskutera olika sätt att lösa problem. Det gör studierna mer levande och roliga," säger hon.

Drömmar om framtiden

Efter examen hoppas Tanja kunna arbeta inom kundservice eller försäljning, kanske på ett större företag. Hon tror att hennes utbildning kommer ge henne de verktyg hon behöver för att lyckas i arbetslivet.

Tanja lever ett balanserat liv mellan studier och sin passion för dans. Hon förklarar att dansen hjälper henne att slappna av och hålla sig aktiv efter långa dagar med studier. "Dansen är min fristad," säger hon med ett leende.

Practicums merkonomutbildning har verkligen öppnat dörrar för Tanja, och hon ser fram emot en spännande framtid.

5.4.3 Uppgift: hörförståelse. Tanja studerar till merkonom

AI

Lyssna på texten om Tanja som studerar till merkonom vid Prakticum och svara sedan på frågorna nedan. Du kommer att höra om hennes studier, fritidsintressen och framtidsplaner. Svara på frågorna genom att fylla i rätt svar. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

Frågor:

1. Hur gammal är Tanja?
 - a) 16 år
 - b) 18 år
 - c) 20 år
2. Vad studerar Tanja vid Prakticum?
 - a) Sjuksköterska
 - b) Lärare
 - c) Merkonom
3. Vem bor Tanja tillsammans med?
 - a) Hennes familj
 - b) Hennes pojkvän
 - c) Hennes vän
4. Vilket ämne tycker Tanja är viktigt för hennes framtida karriär?
 - a) Marknadsföring
 - b) Bokföring
 - c) Båda två
5. Vad tycker Tanja om dans?
 - a) Det är hennes jobb
 - b) Det är en hobby
 - c) Hon gillar det men hinner inte dansa
6. Varför tycker Tanja att studierna vid Prakticum är roliga?
 - a) De är alltid individuella
 - b) De är praktiska och gruppbaseade
 - c) De innehåller mycket läsning
7. Vad hoppas Tanja att hon kan arbeta med efter sin examen?
 - a) Kundservice eller försäljning
 - b) Danslärare
 - c) Lärare

Svar:

1. b) 18 år
2. c) Merkonom
3. b) Hennes pojkvän
4. c) Båda två
5. b) Det är en hobby
6. b) De är praktiska och gruppbaseade
7. a) Kundservice eller försäljning

5.5 Irina berättar om sin skola i Ukraina (jämförande uttryck)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

5.5.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I denna undervisningssekvens kommer du som studerande att utveckla din förmåga att jämföra och diskutera skolsystemet i ditt hemland och i Finland. Fokus ligger på att använda jämförande uttryck, reflektera över personliga erfarenheter, och utöka ditt ordförråd med skolspecifika termer. Undervisningen syftar till att förbättra både din muntliga och skriftliga kommunikation.

Grammatikmål:

Förstå och använda jämförande uttryck i skrift och tal.

- **Delmål:**

- Använda uttryck som *"mer än"*, *"mindre än"*, *"både... och..."*, *"på samma sätt som"*.
- Bilda korrekta meningar med adjektiv i komparativ och superlativ, t.ex. *"Skoldagarna i Finland är kortare än i Ukraina."*
- Öva på att använda bindeord som *"däremot"* och *"å andra sidan"* för att uttrycka skillnader.

Skriftliga mål:

Utveckla förmågan att skriva reflekterande och jämförande texter.

- **Delmål:**

- Skriva en text som innehåller jämförande uttryck, t.ex. *"I Finland börjar barnen skolan senare än i mitt hemland."*
- Strukturera en jämförande text med inledning, huvuddel och avslutning.
- Använda ett varierat ordförråd som inkluderar skolspecifika termer.

Läsförståelsemål:

Studerande ska kunna läsa och förstå texter om skolsystem från olika länder.

- **Delmål:**

- Identifiera likheter och skillnader mellan skolsystem i texten.
- Förstå och förklara skolspecifika ord och begrepp.
- Tolka jämförande uttryck och dra slutsatser om författarens perspektiv.

Samtalsmål:

Delta i diskussioner om skolupplevelser och jämföra dessa.

- **Delmål:**

- Diskutera frågor som rör skolschema, ämnen och skolmat med en partner.
- Använda uttryck som *"Jag tycker att skolan i Finland är mindre stressig än..."*
- Bemöta och bygga vidare på en klasskamrats jämförelser med fraser som *"Det är intressant, men jag tycker att..."*

5.5.2 Text: Min skola i Ukraina (A1):

Hej! Jag heter Irina och jag kommer från Ukraina. Jag ska berätta om min skola i Ukraina.

I Ukraina börjar vi skolan när vi är 6 eller 7 år. Först går vi i grundskolan i fyra år. Sedan går vi i mellanstadiet i fem år. Efter det kan vi välja att gå på gymnasiet eller yrkesskola. Jag gick på en vanlig skola.

Min skoldag började klockan åtta på morgonen och slutade klockan tre på eftermiddagen. Vi hade många ämnen varje dag, som matematik, historia, språk och idrott. Vi hade också mycket läxor.

Skolmat var inte gratis i Ukraina. Många elever tog med mat hemifrån. Vi kunde också köpa mat i skolan, men den var inte alltid bra. Vi åt i matsalen, men vi hade inte mycket tid. I Ukraina fick vi inte alltid välja våra ämnen. Vi hade många prov och behövde få bra betyg.

Vägen till skolan var lång för mig. Jag tog bussen till skolan, men ibland gick jag. I Finland cyklar många elever, men i Ukraina var det inte lika vanligt.

Efter grundskolan kan man gå på **yrkesskola** om man vill lära sig ett yrke, till exempel mekaniker eller frisör.

Jag tycker om det finska skolsystemet. Här känns det som att eleverna har mer tid och mindre stress. Det är också bra att skolmaten är gratis.

Det finns skillnader mellan Ukraina och Finland, men också många likheter. Båda länderna vill att eleverna ska lyckas!

5.5.3 Text: Min skola i Ukraina (A2):

Hej! Jag heter Irina och jag kommer från Ukraina. Jag vill berätta lite om hur skolan var i mitt hemland.

I Ukraina börjar barnen i skolan när de är 6 eller 7 år gamla. Skolan är uppdelad i olika nivåer. Först går man i grundskolan, och den pågår i fyra år. Sedan går man i mellanstadiet, som är fem år långt. Efter det kan man välja att gå på gymnasiet eller en yrkesskola. Jag valde att gå på en vanlig skola fram till gymnasiet.

Min skoldag började ofta klockan åtta på morgonen och slutade ungefär klockan tre på eftermiddagen. Vi hade olika ämnen varje dag, som matematik, historia, språk och idrott. En sak som var annorlunda jämfört med Finland är att vi hade fler lektioner varje dag. Vi hade också mycket läxor, särskilt i matematik och språk.

Skolmat var inte gratis i Ukraina. Många elever tog med sig egen mat hemifrån. Ibland kunde vi köpa mat i skolan, men den var inte alltid så bra. Vi åt i en stor matsal, men det var vanligt att eleverna inte stannade så länge där eftersom de ofta hade bråttom till nästa lektion. En annan skillnad är att vi i Ukraina inte alltid fick välja vilka ämnen vi ville läsa. Många ämnen var obligatoriska, och vi hade många prov varje termin. Det var mycket press på oss att få bra betyg.

Vägen till skolan var ganska lång för mig. Jag bodde i en liten stad och min skola låg i centrum. Jag brukade ta bussen till skolan varje morgon, men ibland kunde jag också gå om det var fint väder. I Finland är det vanligt att man cyklar till skolan, men det var inte lika vanligt i Ukraina.

Efter grundskolan kan man välja att studera vidare på yrkesskolor om man vill lära sig ett specifikt yrke, till exempel mekaniker eller frisör. Jag tycker att det är en bra idé eftersom det ger unga människor en chans att lära sig ett jobb direkt efter skolan.

Jag gillar det finska skolsystemet också. Här i Finland känns det som att eleverna har mer tid att tänka och inte behöver stressa lika mycket. Det är också bra att skolmaten är gratis, och jag tycker om att vi kan välja mellan olika rätter i matsalen.

Det är några skillnader mellan Ukraina och Finland, men det finns också många likheter. Båda länderna vill att eleverna ska lära sig mycket och lyckas i framtiden!

5.5.4 Text: Min skola i Ukraina (B1)

Hej! Jag heter Irina och jag kommer från Ukraina. Jag vill gärna berätta om hur skolan fungerade i mitt hemland och om skillnaderna mellan Ukraina och Finland.

I Ukraina börjar barnen skolan när de är 6 eller 7 år gamla. Skolsystemet är uppdelat i flera nivåer. Först går man i grundskolan i fyra år. Därefter går man i mellanstadiet, som pågår i fem år. Efter mellanstadiet kan eleverna välja mellan att fortsätta på gymnasiet eller att börja på en yrkesskola. Självt gick jag i en vanlig skola fram till gymnasiet.

Min skoldag började vanligtvis klockan åtta på morgonen och slutade runt klockan tre på eftermiddagen. Vi hade flera ämnen varje dag, som matematik, historia, språk och idrott. Jag upplevde att vi ofta hade fler lektioner och mer läxor än här i Finland, speciellt i ämnen som matematik och språk.

En viktig skillnad är att skolmaten i Ukraina inte är gratis. Många elever tar med sig egen mat hemifrån, och ibland kan man köpa mat i skolan, även om den inte alltid var så bra. Vi åt lunch i en stor matsal, men det var vanligt att vi inte satt kvar så länge, eftersom vi ofta hade bråttom till nästa lektion.

En annan skillnad är att vi i Ukraina oftast inte fick välja våra ämnen. Många ämnen var obligatoriska, och varje termin hade vi många prov. Pressen att få bra betyg var ganska stor, och det skapade mycket stress.

Jag bodde i en mindre stad, och min skola låg i centrum, så min skolväg var ganska lång. Jag tog oftast bussen till skolan, men om vädret var fint gick jag ibland. Här i Finland är det vanligt att cykla till skolan, men i Ukraina var det mindre vanligt.

Efter grundskolan kan man välja att studera vidare på en yrkesskola, där man kan utbilda sig till exempelvis mekaniker eller frisör. Jag tycker att det är ett bra alternativ, eftersom det ger unga en chans att börja jobba direkt efter skolan.

Jag gillar också det finska skolsystemet. Här i Finland känns det som att eleverna har mer tid och mindre stress, vilket gör att man kan fokusera bättre. Det är dessutom bra att skolmaten är gratis, och jag tycker om att det finns olika rätter att välja mellan i matsalen.

Även om det finns vissa skillnader mellan Ukraina och Finland när det gäller skolan, så finns det också många likheter. Båda länderna satsar på att eleverna ska lära sig mycket och ha en bra framtid!

5.5.5 Uppgift: läsförståelse

Läs texten och välj det alternativ som passar bäst för varje fråga. Övningen fungerar oavsett om du har läst versionen på A1, A2 eller B1-nivå. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förstå texten om det behövs.

- När börjar barnen i skolan i Ukraina?**
 - a) Vid 5 eller 6 år
 - b) Vid 6 eller 7 år
 - c) Vid 8 eller 9 år
- Hur länge går eleverna i grundskolan och mellanstadiet i Ukraina?**
 - a) Totalt sju år
 - b) Totalt nio år
 - c) Totalt tio år
- Hur lång var en vanlig skoldag för Irina?**
 - a) Från 9 till 14
 - b) Från 8 till 15
 - c) Från 7 till 16
- Var skolmaten gratis i Ukraina?**
 - a) Ja
 - b) Nej
- Hur kom Irina till skolan?**
 - a) Hon cyklade
 - b) Hon åkte buss
 - c) Hon tog tåg
- Vad kan elever göra efter grundskolan i Ukraina?**
 - a) De kan gå på yrkesskola eller gymnasium
 - b) Gå i pension
 - c) Ingenting alls
- Vad tycker Irina om skolan i Finland?**
 - a) Den är för svår
 - b) Den är mindre stressig än i Ukraina

- c) Den har för många ämnen

Svar:

1. b) Vid 6 eller 7 år
2. b) Totalt nio år
3. b) Från 8 till 15
4. b) Nej
5. b) Hon åkte buss
6. a) De kan gå på yrkesskola eller gymnasium
7. b) Den är mindre stressig än i Ukraina

5.5.6 Ordlista (skola)

Bekanta dig med ord som är handlar om skolan. Den här listan kan vara till hjälp.

- Ett skolsystem, flera skolsystem
- En grundskola, flera grundskolor
- Ett gymnasium, flera gymnasier
- En lärare, flera lärare
- Ett klassrum, flera klassrum
- En läxa, flera läxor
- Ett prov, flera prov
- En lektion, flera lektioner
- En studietid, flera studietider
- Ett schema, flera scheman
- En disciplin, flera discipliner
- En fritidsaktivitet, flera fritidsaktiviteter
- Ett ämne, flera ämnen
- En läroplan, flera läroplaner
- Ett betyg, flera betyg
- En termin, flera terminer
- En skolmat (obestämd form), skolmaten (bestämd form, singular)
- En skolväg, flera skolvägar
- En matsal, flera matsalar

5.5.7 Ordlista (jämförelseuttryck)

Jämförelseord:

- **Lika som:** "Skoldagen i mitt hemland är **lika lång som** i Finland."
- **Mer än / Mindre än:** "Skolmaten i Finland är **bättre än** i mitt hemland."
- **Både... och...:** "Både i Finland och i mitt hemland börjar vi skolan vid 7 års ålder."
- **Skillnaden mellan... och...:** "Skillnaden mellan skolorna i Finland och mitt hemland är att..."
- **På samma sätt som:** "Vi har lektioner på samma sätt som i Finland."

5.5.8 Uppgift: intervju - Jämför skolsystemen

Uppgift: intervju – Jämför skolsystemen

1. Arbeta två och två. En person är intervjuare och den andra blir intervjuad. Intervjuaren ställer frågor om sin klasskamrats skolupplevelser i hemlandet.
2. Använd frågorna nedan för att intervjua din partner om skolan. Frågorna handlar om olika delar av skolsystemet, till exempel schema, ämnen, lärare och skolmat.
3. Förbered dig först på egen hand. Tänk på vad du vill berätta om din skola. Skriv ner några viktiga ord som stöd. Du får använda AI eller andra hjälpmedel.
4. Skriv ner viktiga ord under intervjun. Då kan du enkelt sammanfatta vad din klasskamrat berättade.
5. Byt roller så att båda får vara både intervjuare och intervjuad.
6. Efter intervjun presenterar intervjuaren klasskamratens svar för klassen. Den som blev intervjuad kan rätta till om något blev fel.
7. Försök att använda svenska så mycket som möjligt under intervjun. Om du stöter på ett svårt ord, fråga din partner eller läraren om hjälp.

Frågor att diskutera i par eller små grupper:

1. Hur såg en vanlig skoldag ut i ditt hemland?
 - Var skoldagen lång eller kort? Hur såg ett schema ut? Hur många lektioner hade du?
2. Vilka ämnen var obligatoriska (måste man läsa) och vilka var frivilliga?
 - Fanns det fler eller färre obligatoriska ämnen än i Finland? Vilka ämnen kunde man välja?
3. Hur var relationen mellan lärare och elever?
 - Var lärarna stränga eller avslappnade? Var det vanligt med läxor och prov?
4. Hur påverkade disciplinen (reglerna) skolmiljön?
 - Fanns det särskilda regler för disciplin? Hur hanterade man mobbning och andra problem?
5. Fanns det fritidsaktiviteter?
 - Fanns det aktiviteter utanför lektionerna, som sport, konst eller musik?
6. Hur fungerade betygssystemet i ditt hemland?
 - Skilde sig betygen från de i Finland? Hur fick man sina betyg?
7. Hur tog du dig till skolan?
 - Var din skolväg lång eller kort? Gick du, tog buss eller cyklade du? Kände du dig trygg på vägen?
8. Hur var skolmaten?
 - Fick du skolmat i ditt hemland? Om ja, hur var den? Var det vanligt att ta med egen mat? Vad tycker du om skolmaten i Finland jämfört med ditt hemland?
9. Vilka skillnader har du märkt mellan skolan i Finland och i ditt hemland?
 - Finns det några stora skillnader som varit svåra att vänja sig vid? Finns det något du tycker är bättre eller sämre?

5.6 Skolsystemet i Finland

5.6.1 Text: Utbildningssystemet i Finland – En översikt för nyinflyttade (A1)

Finland är känt för att ha ett bra skolsystem. Alla barn och ungdomar ska få samma chans att gå i skolan. Här kan du läsa om hur skolorna i Finland fungerar.

Småbarn och förskola

I Finland kan små barn (0–6 år) gå på daghem. Det är frivilligt, men många föräldrar låter sina barn gå där. Barnen leker och lär sig nya saker. När barnen är 6 år börjar de i förskola. Det är ett år som förbereder dem för grundskolan.

Grundskolan

Barn i Finland börjar grundskolan när de är 7 år. Grundskolan är gratis och alla måste gå där i nio år, från årskurs 1 till 9. I skolan lär sig eleverna ämnen som modersmål, matematik, naturvetenskap och språk. Alla lär sig också svenska, eftersom Finland har två språk: finska och svenska.

Efter årskurs 9 är grundskolan klar. Då kan eleverna välja att studera vidare.

Gymnasiet och yrkesutbildning

Efter grundskolan kan ungdomar välja mellan gymnasiet och yrkesskola.

1. **Gymnasiet:** Gymnasiet tar tre år. Där förbereder sig eleverna för att söka till universitet eller högskola. De kan också göra studentexamen.
2. **Yrkesskola:** På yrkesskolan lär man sig ett yrke. Man kan till exempel utbilda sig till elektriker, kock eller vårdare.

Båda utbildningarna är gratis.

Högre studier

Efter gymnasiet eller yrkesskola kan man studera vidare på universitet eller yrkeshögskola. Universitet fokuserar på forskning och teori. Yrkeshögskolan är mer praktisk och förbereder för jobb. Studierna är gratis för finska medborgare och personer från EU-länder.

Vuxenutbildning

I Finland kan vuxna studera om de vill byta jobb eller lära sig något nytt. Det finns korta kurser och längre utbildningar. Man kan studera på heltid eller deltid.

Stöd i skolan

I Finland får elever hjälp om de behöver det. Skolan ger extra stöd till de som har det svårt i vissa ämnen. Det finns också hjälp för invandrare, som språkundervisning i finska eller svenska och modersmålsundervisning.

5.6.1 Text: Utbildningssystemet i Finland – En översikt för nyinflyttade (A2)

Finland är känt för ha ett bra och modernt skolsystem. I Finland försöker man ge alla barn och ungdomar samma möjligheter att utbilda sig. Här får du en enkel översikt över utbildningssystemet.

Småbarnspedagogik och förskola

Utbildningen börjar med småbarnspedagogik för barn mellan 0 och 6 år. Daghem är frivilligt, men många föräldrar låter sina barn gå där. Barnen får leka och lära sig grundläggande saker.

När barnen fyller 6 år börjar de i förskolan. Förskolan är ett år som förbereder barnen för grundskolan.

Grundskolan

I Finland börjar barn i grundskolan när de fyller 7 år. Grundskolan är gratis och obligatorisk. Den varar i nio år, från årskurs 1 till 9.

I grundskolan lär sig eleverna ämnen som modersmål, matematik, naturvetenskap och språk. Svenska är ett obligatoriskt ämne eftersom Finland är ett tvåspråkigt land.

När eleverna är klara med grundskolan kan de välja att fortsätta studera vidare.

Gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Efter grundskolan kan ungdomar välja mellan gymnasiet och yrkesutbildning.

1. **Gymnasiet:** Gymnasiet tar tre år och förbereder eleverna för universitet och högskolor. Efter gymnasiet gör de studentexamen.
2. **Yrkesskola:** På yrkesskolan lär man sig ett yrke, som elektriker, kock eller vårdare.

Båda utbildningarna är frivilliga och kostnadsfria.

Högre utbildning

Efter gymnasiet eller yrkesskolan kan man studera vidare på universitet eller yrkeshögskola. Universitet fokuserar på forskning och teori. Yrkeshögskolor ger mer praktisk utbildning. För finska medborgare och personer från EU-länder är studierna gratis.

Vuxenutbildning

Finland erbjuder många möjligheter för vuxna att studera. Det kan vara för att byta jobb eller lära sig något nytt. Det finns både kortare kurser och längre utbildningar. Man kan studera på heltid eller deltid.

Stöd och hjälp i skolan

I Finland finns det stöd för alla elever. Elever som behöver extra hjälp i ett ämne kan få stödundervisning. Det finns också hjälp för invandrare, som språkundervisning i finska eller svenska.

5.6.2 Text: Utbildningssystemet i Finland – En översikt för nyinflyttade (B1)

Finland är känt för sitt välfungerande och moderna utbildningssystem. Här strävar vi efter att ge alla barn och ungdomar lika möjligheter till utbildning, oavsett bakgrund. Här är en introduktion till de olika nivåerna i det finska utbildningssystemet och vad du som nyinflyttad kan behöva veta.

Småbarnspedagogik och förskola

Utbildningsresan börjar med småbarnspedagogik för barn i åldern 0–6 år. Barnomsorg är frivillig men många föräldrar väljer att låta sina barn delta eftersom det ger en trygg miljö där barn kan leka och lära sig grundläggande färdigheter. När barnen fyller 6 år börjar de i förskola, som är ett år förberedande utbildning innan grundskolan.

Grundläggande utbildning

I Finland börjar barn grundskolan det år de fyller 7 år. Den grundläggande utbildningen är obligatorisk och kostnadsfri, och den varar i nio år. Detta innebär att barn och ungdomar går i skolan från årskurs 1 till 9. Undervisningen i grundskolan är mångsidig, och eleverna lär sig ämnen som modersmål, matematik, naturvetenskap och språk. Svenska är ett obligatoriskt ämne eftersom Finland är ett tvåspråkigt land.

Efter årskurs 9 slutar den grundläggande utbildningen, men ungdomarna uppmuntras att fortsätta till någon form av vidare utbildning.

Gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Efter den grundläggande utbildningen kan ungdomar välja mellan gymnasiet och yrkesutbildning.

1. **Gymnasiet** – Gymnasiet tar vanligtvis tre år och förbereder eleverna för högskolestudier. Efter att ha gått klart gymnasiet kan eleverna ta studentexamen, vilket är ett viktigt steg för att ansöka till universitet och högskolor.

2. **Yrkesutbildning** – Yrkesutbildning är ett alternativ för dem som vill lära sig ett yrke direkt. Utbildningen är praktisk och leder ofta till arbete direkt efter examen. Exempel på yrken man kan utbilda sig till är elektriker, kock och vårdare.

Både gymnasieutbildning och yrkesutbildning är frivilliga och kostnadsfria.

Högre utbildning

Efter gymnasiet eller yrkesutbildning kan de som vill studera vidare ansöka till universitet eller yrkeshögskola. Universiteten fokuserar på akademiska och forskningsinriktade studier, medan yrkeshögskolorna ger mer praktisk utbildning som förbereder för arbetslivet. Att studera på universitet eller yrkeshögskola är kostnadsfritt för finska medborgare och invånare från EU- och EES-länder.

Vuxenutbildning

Finland erbjuder också många möjligheter till vuxenutbildning för dem som vill fortsätta studera eller byta karriär senare i livet. Det finns olika typer av vuxenutbildning, från kortare kurser till längre utbildningar, och man kan studera på deltid eller heltid.

Stöd och hjälp i utbildningen

Utbildningssystemet i Finland är byggt för att stötta alla elever, oavsett vilka behov de har. Skolor erbjuder stöd i olika former för elever som behöver extra hjälp, till exempel särskilt stöd eller stödundervisning i vissa ämnen. Dessutom finns det stöd för elever med invandrarbakgrund, som språkundervisning i finska eller svenska, och modersmålsundervisning i elevens eget språk.

5.6.1 Uppgift: Sammanfatta texten

Instruktioner:

1. **Läs texten noggrant:**
Läs igenom texten om det finska utbildningssystemet (A1, A2 eller B1-versionen beroende på din nivå). Försök att förstå huvudidéerna och detaljerna.
2. **Identifiera nya ord:**
Gör en lista över ord som är nya för dig. Skriv ner:
 - Ordet
 - Vad du tror att det betyder (utifrån texten).
 - En enkel mening där du använder ordet.

Exempel:

- **Ordet:** Grundskola
 - **Betydelse:** Skola för barn från årskurs 1 till 9.
 - **Mening:** I Finland går alla barn i grundskolan.
3. **Skriv en kort sammanfattning (100–200 ord):**
Använd din ordlista och skriv en sammanfattning av texten. Försök att använda så många av de nya orden som möjligt.

Kom ihåg:

- Börja med att berätta vad texten handlar om.
 - Skriv om de viktigaste delarna av utbildningssystemet.
4. **Exempel på hur du kan börja:**
 - "Texten handlar om hur utbildningen fungerar i Finland. Alla barn går i grundskolan, som är gratis och obligatorisk..."
 5. **Lämna in och få feedback:**
När du är klar med din sammanfattning, lämna in den till läraren eller dela med en

klasskamrat. Diskutera om ni har använt de nya orden korrekt och om sammanfattningen är tydlig.

6. Mitt arbete

6.1 Sammansatta ord

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

6.1.1 Teori: Sammansatta ord i svenska språket

Svenskan är ett språk som använder många sammansatta ord. Sammansatta ord bildas genom att kombinera två eller flera ord till ett nytt ord med en ny betydelse. Det första ordet beskriver ofta något om det andra ordet och ger en tydligare bild av vad det betyder. Att förstå och kunna använda sammansatta ord hjälper dig att uttrycka dig mer exakt på svenska.

En bra regel: Om det är en sak, är det också ett ord

En enkel regel att komma ihåg är: *Om det är en sak, är det också ett ord.* Det betyder att om du beskriver ett föremål, ett begrepp eller något som hör ihop, ska du skriva orden ihop. Här är några exempel:

- *Solglasögon* (ett par glasögon som skyddar ögonen från solen)
- *Skolväska* (en väska avsedd att användas i skolan)
- *Tandborste* (ett redskap som används för att borsta tänderna)

Att tänka på regeln "om det är en sak, är det också ett ord" hjälper dig att undvika vanliga misstag och gör att du lättare vet när två ord ska skrivas ihop.

Hur bildas sammansatta ord?

Ett sammansatt ord består av minst två delar, där varje del är ett eget ord som har en betydelse. Här är några exempel på hur ord kan sättas ihop:

1. Substantiv + Substantiv

Exempel: *Skrivbord* (skriv + bord)

Detta betyder ett bord där man kan skriva.

2. Adjektiv + Substantiv

Exempel: *Långfilm* (lång + film)

Här beskriver ordet *lång* att det handlar om en film med längre speltid.

3. Verb + Substantiv

Exempel: *Springpojke* (springa + pojke)

Detta ord syftar på en pojke som har som uppgift att springa ärenden eller utföra uppdrag åt andra.

4. Substantiv + Verb

Exempel: *Solnedgång* (sol + nedgång)

Här beskriver ordet att solen går ner, alltså solens nedgång.

Hur vet man vad ett sammansatt ord betyder?

Ofta kan du förstå betydelsen av ett sammansatt ord genom att titta på vad de ingående orden betyder. Om du till exempel känner till orden *sol* och *glasögon* kan du räkna ut att *solglasögon* är glasögon som skyddar ögonen från solen.

Men alla sammansatta ord är inte så lätta att tolka. Vissa ord kan ha en ny betydelse när de sätts ihop, till exempel:

- *Gräslök* betyder inte "lök som växer i gräset" utan är en specifik sorts lökväxt.

Varför använder vi sammansatta ord?

Sammansatta ord gör språket effektivt och beskrivande. De kan beskriva något väldigt exakt och ge mycket information på en gång. I svenskan är det också möjligt att skapa nya ord ganska fritt, vilket gör att vi kan hitta på nya ordkombinationer för att beskriva något vi vill förklara.

Vanliga misstag

Det är lätt att göra misstag när man skriver sammansatta ord. Ett vanligt fel är att skriva ihop ord som borde stå isär, eller tvärtom, att skriva isär ord som borde vara sammansatta. I svenskan ska många ord skrivas ihop som ett ord istället för att delas upp. Här är några exempel:

- **Rätt:** *Fotbollsspelare*
Fel: *Fotbolls spelare*
- **Rätt:** *Blåbärspaj*
Fel: *Blå bärs paj*

Hur kan man träna på sammansatta ord?

1. **Läsa texter** – När du läser svenska texter, försök att notera hur ord sätts ihop och fundera på deras betydelse.
2. **Bilda egna ord** – Träna på att skapa egna sammansatta ord genom att kombinera två ord och beskriva vad de betyder tillsammans.
3. **Använd ordböcker** – SAOL (Svenska Akademiens ordlista) och andra svenska ordböcker är bra hjälpmedel om du är osäker på hur ett ord ska skrivas. Ladda ner appen eller besök svenska.se.

6.1.2 Uppgift: Skriv meningar med sammansatta och särskrivna ord

Instruktion:

Nedan finns en lista med ord som kan skrivas både sammansatt och isär. Skriv en mening för varje variant och visa att du förstår skillnaden i betydelse.

Ordlista för övningen:

1. **Brunhårig:** En person med brunt hår.
Brun hårig: Någon som är brun och hårig (kan syfta på päls).
2. **Rökfritt:** Ett område där rökning inte är tillåten.
Rök fritt: En uppmaning att röka hur mycket du vill.
3. **Skumtomte:** En sorts godis (vanligt kring jul).
Skum tomte: En misstänkt eller konstig person.

4. **Smultronställe:** En favoritplats (både bokstavligt och bildligt).
Smultron ställe: Ett ställe där det finns smultron.
5. **Långhårig:** En person eller ett djur med långt hår.
Lång hårig: Något som är långt och hårigt (t.ex. en borst eller tråd).

6.1.3 Uppgift: Para ihop rätt ord

Instruktion: Para ihop orden i kolumn A och kolumn B för att bilda sammansatta ord kopplade till arbete och arbetsplats.

Kolumn A	Kolumn B
Arbets	Ledare
Kontors	Regler
Anställnings	Plats
Löne	Rum
Skydds	Avtal

Svar:

- Arbetsledare
- Kontorsrum
- Anställningsavtal
- Löneplats
- Skyddsregler

6.1.4 Uppgift: Identifiera sammansatta ord i arbetsmiljön

Instruktioner:

1. **Utforska din arbetsmiljö:**
 - Gå runt på din skola, praktikplats eller arbetsplats och titta noga på saker, skyltar, föremål och dokument.
2. **Skriv ner sammansatta ord:**
 - Identifiera ord som består av två eller fler delar, t.ex. "arbetsplats", "kontorsstol" eller "brandutgång".
 - Om du ser ord som verkar vara sammansatta, skriv ner dem.
3. **Reflektera över orden:**
 - Fundera på vad varje ord betyder och varför det är sammansatt.
 - Till exempel:
 - **Brandutgång:** En utgång som används vid brand.
 - **Kontorsstol:** En stol som används på kontor.
4. **Skriv en lista:**
 - Skriv en lista med minst 10 sammansatta ord du hittar i din arbetsmiljö.
 - Om du inte hittar tillräckligt många, kan du tänka på ord som är relaterade till arbete eller använda ordböcker och internet.
5. **Dela med klassen:**
 - När du har gjort din lista, dela dina ord med klassen och diskutera vilka som är vanligast eller mest intressanta.

- Du kan också berätta om något ord var svårt att förstå eller om du tyckte något var extra roligt att hitta.

6.2 Hjälpmedel (synonymer, finlandismer, skrivregler)

1. Synonymer

När du vill variera ditt språk eller hitta bättre ord kan du använda synonymer.se. Där kan du:

- Hitta **synonymer** (andra ord som betyder samma sak).
- Hitta **motsatsord**.
- Se **exempel** på hur olika ord används i meningar.

Uppgift: synonymer

För varje mening nedan finns ett markerat ord. Välj rätt synonym från de fyra alternativen. Använd synonymer.se som hjälpmedel.

1. Hon var **rädd** när hon såg ormen.
 - a) skräm
 - b) modig
 - c) glad
 - d) blyg
2. De hade en **rolig** dag på stranden.
 - a) tråkig
 - b) regnig
 - c) svår
 - d) skojig
3. Han är alltid **snäll** mot sina vänner.
 - a) hård
 - b) elak
 - c) vänlig
 - d) bestämd
4. Filmen var mycket **spännande**.
 - a) lugn
 - b) intressant
 - c) dramatisk
 - d) långtråkig
5. Efter träningen kände hon sig **trött**.
 - a) pigg
 - b) dåsig
 - c) glad
 - d) stressad
6. Det var **kallt** (kall) ute på vintern.
 - a) varmt
 - b) svalt
 - c) kyligt
 - d) iskallt

Svar:

1. a) skrämnd
2. d) skojig
3. c) vänlig
4. c) dramatisk
5. b) dåsig
6. c) kyligt

2. Finlandismer

För att förstå ord som bara används i Finland, så kallade **finlandismer**, kan du använda [Finlandssvensk ordbok](#).

Uppgift: finlandismer

Läs meningarna nedan och välj rätt standardsvenska ord för att ersätta finlandismen. Varje mening har tre alternativ.

1. Jag måste köpa en **semla** till frukosten i morgon.
 - a) bulle
 - b) fralla
 - c) smörgås
2. Jag behöver nya **tossor** för sommaren.
 - a) sockor
 - b) sportskor
 - c) skor
3. Min dator är i **roskisen** bredvid skrivbordet.
 - a) papperskorgen
 - b) skåpet
 - c) hyllan
4. Vi ska **fara** till Sverige nästa sommar.
 - a) flyga
 - b) paddla
 - c) åka
5. Hon **slapp** inte in i huset eftersom dörren var låst.
 - a) kom
 - b) hann
 - c) lyckades
6. Jag ska på en **skolning** om arbetsmiljö på jobbet nästa vecka.
 - a) introduktion
 - b) utbildning
 - c) diskussion
7. Det var **kiva** att träffa er på festen i lördags.
 - a) jobbigt
 - b) viktigt
 - c) trevligt

Svar:

1. b) fralla
2. b) sportskor
3. a) papperskorgen
4. c) åka
5. a) kom
6. b) utbildning
7. c) trevligt

3. Skrivregler

För dig som redan har bra kunskaper i svenska finns det även [snabba skrivregler](#). Dessa regler hjälper dig att:

- Veta när du ska använda **stor eller liten bokstav**.
- Förstå om ett uttryck ska skrivas som **ett ord eller flera**.
- Lära dig om **avstavning** och andra skrivregler.

6.3 Matilda är missnöjd (reklamation)

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

6.3.1 Målsättningar för undervisningssekvensen

I den här undervisningssekvensen kommer du som studerande att lära dig hur man skriver och svarar på reklamationer. Du kommer att förstå vikten av att uttrycka dig tydligt och artigt i både skriftliga och muntliga sammanhang. Fokus ligger på att använda passande fraser för att framföra klagomål och ge förslag på lösningar. Sekvensen kommer också att inkludera hur man bemöter reklamationer på ett professionellt sätt.

1. Grammatikmål:

Korrekt användning av artiga och formella fraser i reklamationer

Målet är att studerande ska kunna identifiera och korrekt använda formella fraser som används vid reklamationer, både när man klagar och när man svarar på klagomål.

Delmål:

- Förstå och använda fraser för att uttrycka klagomål, t.ex. "Jag vill reklamera" och "Jag tycker att produkten borde fungera längre".
- Lära sig formella sätt att ge förslag på lösningar, t.ex. "Jag vill gärna byta varan eller få den reparerad".
- Använda artiga uttryck för att svara på klagomål, t.ex. "Tack för att du hörde av dig" och "Vi beklagar att du har haft problem med produkten".

2. Skriftliga mål:

Skriva en tydlig och artig reklamation

Målet är att studerande ska kunna skriva reklamationer där de tydligt förklarar problemet och föreslår en lösning.

Delmål:

- Skriva en reklamation med beskrivning av problemet, t.ex. "Skärmen fungerar inte."
- Ge relevanta detaljer, t.ex. datum för köp, ordernummer, och bifoga kvitto.
- Föreslå en lösning i reklamationen, t.ex. "Jag vill byta telefonen eller få den reparerad utan kostnad."

3. Läsförståelsemål:

Förstå texter om reklamationer och kundservice

Målet är att studerande ska kunna läsa och förstå reklamationstexter och kundservice-svar, där formella och artiga fraser används.

Delmål:

- Identifiera huvudproblemet i reklamationstexter.
- Förstå hur företag svarar på reklamationer och vilka steg de erbjuder för att lösa problemet.
- Känna igen artiga och professionella fraser som används i kundtjänst.

4. Samtalsmål:

Öva på att uttrycka klagomål och ge svar på reklamationer i samtal

Målet är att studerande ska kunna delta i dialoger om reklamationer där de framställer klagomål och bemöter dessa på ett artig och professionellt sätt.

Delmål:

- Använda artiga och tydliga fraser för att beskriva ett problem muntligt, t.ex. "Jag är missnöjd med min mobiltelefon eftersom skärmen är trasig."
- Bemöta klagomål genom att erbjuda lösningar, t.ex. "Vi kan byta ut telefonen utan kostnad."
- Öva på att hantera kundklagomål i rollspelsdialoger och känna sig trygg med att föra sådana konversationer.

6.3.2 Text: Matilda är missnöjd (A1)

Hej,

Jag vill byta en mobiltelefon som jag köpte den 5 november. Jag har använt den i två veckor, och nu fungerar inte skärmen. Den är helt svart, och jag kan inte använda telefonen. Jag har försökt att starta om den, men det hjälper inte.

Jag tycker att telefonen borde fungera längre än två veckor. Jag vill gärna byta den eller få den lagad. Jag skickar med kvittot.

Tack för hjälpen.

Vänliga hälsningar,

Matilda Nylund

6.3.3 Text: Matilda är missnöjd (A2)

Hej,

Jag vill reklamera en mobiltelefon som jag köpte den 5 november. Efter två veckor slutade skärmen att fungera. Den är helt svart, och jag kan inte använda telefonen. Jag har försökt starta om den, men det fungerar inte.

Jag tycker att en ny mobiltelefon ska hålla längre än två veckor, så jag vill gärna byta den

eller få den reparerad utan kostnad. Jag bifogar kvittot och beställningsnumret.
Tack på förhand för hjälpen.

Vänliga hälsningar,
Matilda Nylund

6.3.4 Text: Matilda är missnöjd (B1)

Hej,

Jag vill reklamera en mobiltelefon som jag köpte den 5 november. Efter att jag använt den i två veckor slutade skärmen att fungera. Den är helt svart och jag kan inte använda telefonen alls. Jag har försökt starta om den, men problemet kvarstår.

Jag tycker att en ny mobiltelefon borde hålla längre än två veckor, och därför vill jag gärna byta ut den eller få den reparerad utan kostnad. Jag bifogar kvittot och beställningsnumret för köpet.

Tack på förhand för hjälpen.

Vänliga hälsningar,
Matilda Nylund

6.3.5 Teori: Om att göra en reklamation

Vad är en reklamation?

En reklamation är när du kontaktar ett företag för att klaga på en vara eller tjänst som du inte är nöjd med. Du kan reklamera om varan du köpt är trasig, om du har fått fel vara, eller om tjänsten inte var som utlovat.

När du skriver en reklamation är det viktigt att vara tydlig. Du ska beskriva vad som är fel och förklara vad du vill att företaget ska göra, till exempel skicka en ny vara, ge dig pengarna tillbaka, eller laga varan.

Vad ska du tänka på när du skriver en reklamation?

1. **Var tydlig och enkel:**

Skriv vad som är fel och när du upptäckte problemet. Säg också om du har försökt lösa problemet tidigare.

2. **Använd ett vänligt språk:**

Även om du är missnöjd är det bra att vara artig. Ett vänligt språk hjälper dig att få hjälp snabbare.

3. **Föreslå en lösning:**

Säg vad du vill att företaget ska göra. Vill du ha pengarna tillbaka, en ny vara, eller en reparation?

4. **Ge viktiga detaljer:**

Skriv med information om kvitto, ordernummer och datum för köpet. Det hjälper företaget att hitta din beställning och lösa problemet snabbare.

Exempel på hur du kan börja en reklamation:

- **Hej, jag vill reklamera en produkt...**
"Hej, jag vill reklamera den dator jag köpte den 12 oktober, eftersom den slutade fungera efter bara två dagar."
- **Jag tycker att tjänsten inte var bra...**
"Jag tycker att städningen jag beställde inte var bra. Det var smuts kvar i rummet efteråt."

När du skriver en reklamation ska du alltså vara tydlig, vänlig och förklara vad du vill att företaget ska göra. Kom ihåg att ta med kvittot och annan viktig information så att de kan hjälpa dig snabbare.

6.3.6 Uppgift 1, Skriv en reklamation

Uppgift: Skriv en reklamation utifrån din bransch

I den här uppgiften ska du skriva en reklamation baserad på en kundsituation inom den bransch du studerar. Tänk på att vara tydlig, artig och konkret när du beskriver problemet och föreslår en lösning.

Instruktioner:

Välj en situation som kan uppstå i din framtida yrkesroll. Här är några exempel som kan hjälpa dig att komma igång, men du kan också använda en egen erfarenhet om du vill.

Exempel på situationer:

- **Reklamation från en anhörig på ett ålderdomshem:** En anhörig till en klient på ett ålderdomshem är missnöjd med vården eller bemötandet. Skriv en reklamation där du förklarar vad som har gått fel och vad du förväntar dig att vårdpersonalen ska göra för att förbättra situationen.
Exempel: "Min mamma har fått fel medicinering flera gånger, vilket oroar mig mycket. Jag vill att ni ser över er rutiner och garanterar att detta inte händer igen."
- **Reklamation från en kund på en frisörsalong:** En kund är missnöjd med en frisyr eller hårfärgning. Skriv en reklamation där du beskriver vad som har gått fel och vad du förväntar dig av frisörsalongen för att rätta till det.
- **Reklamation från en kund på en restaurang:** En kund är missnöjd med maten eller servicen på en restaurang. Skriv en reklamation där du beskriver problemet och förklarar vad du förväntar dig för kompensation.
- **Reklamation från en kund inom skönhetsvård:** En kund är missnöjd med en behandling på en skönhetssalong, till exempel en massage eller hudvårdsbehandling. Beskriv problemet och föreslå en lösning, som en gratis ny behandling eller återbetalning.

När du har skrivit din reklamation:

- **Använd AI för feedback:** Du kan använda AI för att få feedback på din reklamation. Här är några frågor du kan ställa:
 - Jag studerar svenska och vill bli bättre på att skriva reklamationer. Här är en reklamation jag har skrivit:
 - Kan du ge mig feedback på min reklamation? Var den tydlig och artig?

- Finns det något jag kan förbättra i min beskrivning av problemet?
- Var min text grammatisk korrekt?
- Hur kan jag göra min reklamation mer professionell?

Lämna in din reklamation när du är färdig och redigerad.

Lycka till!

6.3.7 Teori: Hur man svarar på en reklamation

Att svara på en reklamation är viktigt för att visa att du bryr dig om kunden. Här är några enkla steg som hjälper dig att hantera reklamationer på ett bra sätt.

1. Svara snabbt

När du får en reklamation, svara så fort som möjligt. Kunden vill veta att du har tagit emot klagomålet och att du ska hjälpa till.

Exempel:

"Tack för att du hörde av dig. Vi har fått din reklamation och kommer att undersöka problemet direkt."

2. Visa att du förstår

Visa att du förstår kundens problem och säg att du är ledsen att något har gått fel.

Exempel:

"Vi är ledsna att din produkt inte fungerade som den ska. Vi förstår att detta är tråkigt för dig."

3. Förklara vad som händer nu

Berätta för kunden vad som kommer att hända närmast. Om du behöver mer information, be om det på ett vänligt sätt.

Exempel:

"Vi ska undersöka problemet och hjälpa dig så fort vi kan. Du får svar inom några dagar."

4. Ge en lösning

När du vet vad som har gått fel, ge en enkel lösning. Det kan vara att byta produkten, ge pengarna tillbaka, eller laga produkten.

Exempel:

"Vi kan skicka en ny produkt till dig, eller om du vill, laga den gamla utan kostnad."

5. Håll en vänlig ton

Hela tiden är det viktigt att vara vänlig och hjälpsam, även om kunden är missnöjd. Ett trevligt svar hjälper ofta till att lösa problemet på ett bättre sätt.

Exempel:

"Vi tackar för ditt tålamod och hoppas kunna lösa problemet så snart som möjligt."

6. Följ upp ärendet

Efter att problemet har lösts, följ upp och kolla om kunden är nöjd med lösningen.

Exempel:

"Vi hoppas att den nya produkten fungerar bra. Om du har fler frågor, tveka inte att höra av dig till oss."

Sammanfattning:

När du svarar på en reklamation, kom ihåg att vara snabb, vänlig och ge en tydlig lösning. Ett bra bemötande hjälper till att behålla kundens förtroende och lösa problemet på ett positivt sätt.

6.3.8 Uppgift: Välj det bästa svaret på kundens reklamation

- "Ursäkta, men jag har fått fel pizza."
 - Okej, vad vill du att jag ska göra åt det?
 - Så bra att du märkte det. Jag ska byta ut den och se till att du får rätt pizza genast!
 - Byt med din kompis, då!
- "Den här mobilen slutade fungera efter en vecka. Vad ska jag göra?"
 - Har du provat att sätta den i en låda och låtsas som ingenting?
 - Oj, det låter inte bra. Jag ska se till att vi byter ut den åt dig utan kostnad.
 - Det är nog bara din tur som är dålig, vi kan inte göra något åt det.
- "Hej, jag beställde en röd tröja, men jag fick en blå. Vad hände?"
 - Jag ber om ursäkt, vi skickar en röd tröja till dig så snart som möjligt.
 - Färgblindhet, kanske?
 - Blå är ju en fin färg också!
- "Jag bokade ett hotellrum med havsutsikt, men jag kan bara se en parkering från fönstret."
 - Det är en sjö på andra sidan parkeringen, om du kisar kan du nog se den!
 - Parkering är viktigt! Tänk på alla som får plats med sina bilar där.
 - Oj, det måste ha blivit ett fel. Vi ska genast se om vi kan flytta dig till ett rum med utsikt mot havet.
- "Hej, min nya dator fungerar inte som den ska. Den startar inte ens."
 - Vi beklagar verkligen. Vi kommer att skicka en ny dator till dig direkt och betala för returen av den gamla.
 - Har du provat att slå på den med lite kärlek och tålamod?
 - Hmm, kanske datorn har en dålig dag. Försök igen i morgon!

Svar:

- b)
- b)
- a)
- d)
- a)

6.3.9 Uppgift: Läs och öva på ord och uttryck

Instruktioner:

1. Välj en text

Läs igenom de tre texterna nedan och välj den som känns mest utmanande för dig. Texten på nivå **A1** är enklast, **A2** är lite svårare, och **B1** ännu svårare och **B2** är den mest avancerade.

MobiCon svarar på reklamationen (A1/ enklast)

Hej Matilda,

Tack för att du kontaktade oss på **MobiCon**. Vi är ledsna att höra att din mobiltelefon inte fungerar. Vi vill gärna hjälpa dig.

Vi kommer att skicka en ny mobiltelefon till dig utan extra kostnad. Du behöver bara skicka tillbaka den trasiga telefonen till oss. Vi bifogar en fraktsedel som du kan använda.

Tack för ditt tålamod!

Vänliga hälsningar,

MobiCon Kundservice

MobiCon svarar på reklamationen (A2/ lite svårare)

Hej Matilda,

Tack för att du kontaktade oss på **MobiCon** angående din mobiltelefon. Vi beklagar att skärmen har slutat fungera efter så kort tid, och vi förstår att du är besviken.

Vi kan erbjuda dig två alternativ:

1. Vi kan skicka en ny mobiltelefon till dig utan extra kostnad.
2. Du kan få telefonen reparerad kostnadsfritt.

Du kan välja det alternativ som passar dig bäst. Skicka tillbaka den trasiga telefonen till oss med den bifogade fraktsedeln, så tar vi hand om resten.

Tack för ditt tålamod, och vi hoppas att lösa detta snabbt!

Vänliga hälsningar,

MobiCon Kundservice

MobiCon svarar på reklamationen (B1/ ännu svårare)

Hej Matilda,

Tack för att du kontaktade **MobiCon** och berättade om problemet med din mobiltelefon. Vi beklagar verkligen att skärmen har slutat fungera efter bara två veckor, och vi förstår din besvikelse över detta.

För att lösa situationen erbjuder vi dig följande alternativ:

1. Vi kan omedelbart skicka en ny mobiltelefon till dig utan extra kostnad.
2. Om du föredrar det, kan vi reparera den trasiga telefonen kostnadsfritt.

För att vi ska kunna hjälpa dig vidare, ber vi dig att returnera den trasiga telefonen med den bifogade fraktsedeln. När vi har mottagit den, kommer vi att behandla ditt ärende så snabbt som möjligt.

Vi uppskattar din förståelse och hoppas att kunna åtgärda detta på ett tillfredsställande sätt!

Vänliga hälsningar,
MobiCon Kundservice

MobiCon svarar på reklamationen (B2 svårast)

Hej Matilda,

Tack för att du kontaktade oss på MobiCon angående problemet med din mobiltelefon. Vi beklagar djupt att skärmen har slutat fungera efter så kort tid, och vi förstår helt din besvikelse över situationen.

För att åtgärda detta erbjuder vi dig två alternativ:

1. Vi kan omedelbart skicka en ny mobiltelefon till dig, utan några extra kostnader.
2. Om du föredrar, kan vi reparera den trasiga telefonen kostnadsfritt.

För att vi ska kunna hjälpa dig på bästa sätt, ber vi dig att skicka tillbaka den defekta telefonen med hjälp av den bifogade fraktsedeln. Så snart vi har mottagit den, kommer vi att påbörja processen och se till att ditt ärende behandlas skyndsamt.

Vi uppskattar din förståelse och ditt tålamod, och vi kommer att göra vårt yttersta för att lösa detta så snabbt och smidigt som möjligt.

Vänliga hälsningar,
MobiCon Kundservice

2. Läs texten noggrant

Läs den valda texten. När du stöter på ord eller uttryck som du inte förstår, skriv ner dem.

3. Använd AI för att få hjälp

Använd AI för att förstå de svåra orden och uttrycken bättre. Du kan fråga om betydelser, exempel, eller översättningar för de ord du inte förstår. Här är några exempel på hur du kan ställa frågor:

- Vad betyder "fraktsedel"?
- Hur använder man ordet "beklagat" i en mening?
- Kan du översätta "åtgärda" till engelska?

4. Använd de nya orden

När du har fått hjälp med de svåra orden och uttrycken, försök att skriva egna meningar med dem. Det hjälper dig att lära dig hur du använder orden i rätt sammanhang. Lämna in meningarna som du har skrivit.

6.3.10 Uppgift: Skriv ett svar på reklamationen

Det här är en uppföljningsuppgift till uppgiften Skriv en reklamation.

Byt reklamation med en klasskompis eller använd din egen

När du har skrivit din reklamation, byt med en klasskompis eller använd den reklamation du skrev själv. Du ska nu svara på reklamationen som om du arbetade på kundservice.

2. Steg 3: Svara på reklamationen

Svara på reklamationen som om du jobbar på företaget som har fått klagomålet.

Använd en vänlig och professionell ton och följ dessa steg:

- Bekräfta att du har tagit emot reklamationen.
- Visa att du förstår kundens problem och be om ursäkt om det behövs.

- Förklara hur du kommer att lösa problemet (t.ex. ersättning, reparation, eller återbetalning).
- Tacka kunden för att de hörde av sig och be dem höra av sig om de har fler frågor.

Exempel på svar:

"Hej! Tack för att du kontaktade oss. Vi beklagar att din mobiltelefon har slutat fungera, och vi förstår att det är frustrerande. Vi kommer att skicka en ny telefon till dig utan extra kostnad. Du behöver bara skicka tillbaka den trasiga telefonen till oss med den bifogade fraktsedeln. Tack för ditt tålamod, och hör gärna av dig om du har fler frågor!"

När du har skrivit ditt svar, antingen från en given situation eller en personlig erfarenhet, kan du be AI om feedback. Använd dessa frågor för att få hjälp med att förbättra din text:

- Kan du ge mig feedback på mitt svar på en reklamation? Var den tydlig och artig?
- Finns det något jag kan förbättra?
- Var min text grammatisk korrekt?
- Hur kan jag göra min reklamation mer professionell?

AI kommer då att hjälpa dig genom att ge tips på förbättringar och påpeka eventuella fel, så att du kan skriva en bättre reklamation.

Lämna in båda versionerna av reklamationerna.

6.3.11 Uppgift: Dialogövning – Reklamation

Instruktioner:

1. Arbeta i par

Den ena personen är en **missnöjd kund**, och den andra personen är en **försäljare**. Ni ska hitta på ett problem med en produkt eller tjänst och öva på att lösa reklamationen genom en dialog.

2. Hitta på ett problem

Bestäm tillsammans vad problemet är. Det kan vara något enkelt som att en vara har gått sönder, en tjänst inte fungerade som lovat, eller att produkten inte motsvarade kundens förväntningar.

Exempel på problem:

- En trasig mobiltelefon.
- En restaurangbeställning som blev fel.
- En resa som blev inställd.

3. Skriv inte ner dialogen

Ni ska inte skriva hela dialogen, utan öva på att prata fritt. Använd de fraser ni har lärt er för att:

- **Beskriva problemet** som kund.
- **Svara på reklamationen** som försäljare, och försöka lösa problemet.

4. Spela upp inför klassen

När ni har övat färdigt, ska ni spela upp er dialog inför klassen. Försök att vara tydliga och prata i ett lugnt tempo så att alla förstår.

Be om hjälp vid behov

Om ni behöver hjälp med ord eller fraser, kan ni fråga läraren eller använda AI. AI kan hjälpa er att förklara saker, men ni ska själva skapa dialogen.

Fraser ni kan använda:

- **Kund:**
 - "Jag är inte nöjd med produkten eftersom..."
 - "Den här varan fungerar inte som den ska."
 - "Jag skulle vilja få pengarna tillbaka/byta varan."
- **Försäljare:**
 - "Jag förstår att du är missnöjd. Jag ber om ursäkt för problemet."
 - "Vi kan erbjuda dig en reparation/en ny produkt."
 - "Tack för att du berättade om problemet, vi ska lösa det så snart som möjligt."

Lycka till med dialogen och kom ihåg att öva på att lyssna och svara på varandra! Ni får gärna göra dialogen rolig och underhållande!

6.4 Min arbetsdag

Mål för kunnande: Att fungera i olika kommunikationssituationer

Mål för kunnande: Att producera olika typer av texter

6.4.1 Uppgift: Ordlista för nya kollegor

Instruktioner:

Föreställ dig att en ny kollega ska börja arbeta på din arbetsplats. Skapa en ordlista med 15-20 viktiga ord som hen behöver förstå. Skriv varje ord och ge en kort förklaring av vad ordet betyder och varför det är viktigt i ditt yrke. Använd AI eller andra hjälpmedel för att förklara orden.

Så här gör du:

1. **Välj viktiga ord:** Tänk på vilka ord som är vanliga i ditt arbete. Det kan vara namn på verktyg, maskiner, arbetsmoment eller säkerhetsregler.
2. **Skriv ordet:** Skriv ordet tydligt så att den nya kollegan ser vad det är.
3. **Förklara kort:** Ge en enkel förklaring av ordet. Berätta också kort varför ordet är viktigt att kunna på jobbet.

Exempel på ordlista för en byggarbetsplats:

1. **Hammare** – Ett verktyg som används för att slå i spikar. Viktigt för många byggjobb.
2. **Skyddsglasögon** – Glasögon som skyddar ögonen. Viktigt för säkerheten när vi bygger.
3. **Tumstock** – Ett verktyg för att mäta. Vi använder den för att få rätt mått.
4. **Säkerhetsväst** – En väst som gör att man syns bättre på byggplatsen. Viktig för säkerheten.

Efter uppgiften:

Läs din ordlista för en klasskamrat och fråga om de förstår orden. Diskutera tillsammans och hjälp varandra om det finns frågor.

6.4.2 Uppgift: Min arbetsdag

Instruktioner:

Beskriv en vanlig arbetsdag i ditt yrke. Börja från morgonen och berätta vad du gör under dagen fram till slutet av arbetsdagen. Försök att använda ord från din bransch och skriv så att någon som inte känner till ditt yrke kan förstå.

1. **Början på dagen:** Vad är det första du gör när du kommer till jobbet? Behöver du förbereda något?
2. **Arbetsuppgifter och verktyg:** Berätta om några vanliga arbetsuppgifter. Vilka verktyg, maskiner eller material använder du? Varför är de viktiga?
3. **Kunder:** Arbetar du med kunder? Hur pratar du med dem? Vad hjälper du dem med?
4. **Säkerhet:** Finns det några viktiga regler för säkerhet i ditt yrke? Hur ser du till att arbetet blir säkert?
5. **Samarbete:** Arbetar du med andra? Hur pratar ni med varandra för att göra arbetet bra?
6. **Slutet på dagen:** Vad gör du när arbetsdagen är slut? Förbereder du något för nästa dag?

Exempeltext för en studerande inom bygg och konstruktion:

Min arbetsdag börjar klockan sju. Först tar jag på mig arbetskläder och skyddsutrustning, som hjälm och handskar. Jag kontrollerar att alla verktyg är i bra skick, som hammaren och skruvdragaren.

Idag ska jag bygga en vägg. Jag börjar med att mäta ytan noga, för att mätten ska bli rätt. Jag använder en tumstock och en mätsticka för att mäta. Jag pratar med mina kollegor så att vi gör rätt från början.

När dagen är slut städar vi arbetsplatsen och lägger tillbaka alla verktyg. Då är vi redo för nästa dag.

Efter uppgiften:

Läs upp texten för en klasskamrat eller i grupp. Ni kan också fråga varandra om saker ni vill veta mer om!

6.4.3 Uppgift: Instruktioner för min vikarie

Scenario:

Du ska åka på semester och förbereder instruktioner för din vikarie, som ska göra en viktig arbetsuppgift när du är borta. Uppgiften är något du gör ofta på jobbet, så du känner väl till alla steg och redskap som behövs.

Instruktioner:

Skriv en steg-för-steg-beskrivning av hur vikarien ska utföra arbetsuppgiften. Försök också att förklara vilka redskap och material som behövs, och om det finns några säkerhetsregler att tänka på.

Så här gör du:

1. **Skriv arbetsuppgiftens namn:** Börja med att berätta vad vikarie ska göra. Exempel: "Rengöring av verktyg," "Sortera dokument," eller "Kundmottagning."

2. **Beskriv steg för steg:** Skriv ner varje steg i ordning så att vikarien vet vad som ska göras. Gör instruktionerna så enkla som möjligt.
3. **Lista redskap och material:** Skriv ner vilka saker som behövs för att göra arbetet, t.ex. "sopborste," "dator," "skruvmejsel," eller "rengöringsmedel."
4. **Beskriv säkerhetsregler:** Om det finns några säkerhetsregler, skriv ner dem. Det kan vara saker som "Använd handskar" eller "Se till att maskinen är avstängd."

Exempel: Sotning av en skorsten och rensning av ventilationskanaler

1. **Förbered utrustning och skyddsutrustning:**
 - Se till att ha med dig rätt verktyg: sotviska, borstar i olika storlekar, skyddsglasögon, skyddsmask och handskar.
 - Kontrollera utrustningen innan du börjar arbetet för att säkerställa att allt är i bra skick.
2. **Inspektera skorstenen och ventilationskanalerna:**
 - Börja med att inspektera skorstenen för att se om det finns tecken på skador eller blockeringar.
 - Kontrollera ventilationskanalerna för att avgöra om de behöver rengöras.
3. **Sota skorstenen:**
 - Använd sotviskan och borstarna för att rengöra insidan av skorstenen från sot och skräp.
 - Borsta neråt, och se till att allt sot samlas upp i en sotlåda eller på en täckt yta.
4. **Rensa ventilationskanalerna:**
 - Använd en mindre borste för att rengöra ventilationskanalerna från damm och smuts.
 - Var försiktig så att du inte skadar kanalerna under arbetet.
5. **Städa upp efter sotningen:**
 - Samla upp allt sot och damm och töm sotlådan på en säker plats.
 - Kontrollera att området är rent och att inga redskap har lämnats kvar.

Redskap och material:

Sotviska, borstar, skyddsglasögon, skyddsmask, handskar, sotlåda, dammsugare för sot om det behövs.

Säkerhet:

Använd alltid skyddsmask, handskar och skyddsglasögon för att undvika kontakt med sot. Var noga med att stå stadigt, särskilt om du arbetar på hög höjd. Om skorstenen är skadad eller osäker, meddela kunden och avbryt arbetet.

Efter uppgiften:

Läs instruktionerna för en klasskamrat och låt dem ställa frågor om de inte förstår något. Diskutera tillsammans om instruktionerna är tydliga och tillräckliga.

6.5 Min arbetsplats

6.5.1 Uppgift: Regler och arbetsmiljö på min arbetsplats

Instruktioner:

Berätta om de regler och rutiner som finns på din arbetsplats. Skriv både om regler för

säkerhet och om hur ni samarbetar med varandra. Beskriv också hur arbetsmiljön är och vad ni gör för att alla ska trivas och må bra. Använd exempel från ditt eget yrke.

Så här gör du:

1. Säkerhetsregler:

- Berätta om några viktiga regler för säkerhet. Dessa regler är ofta skrivna och alla måste följa dem. Tänk på saker som skyddsutrustning, säkerhet i maskiner eller hygien.
- Exempel: "På byggarbetsplatsen måste vi alltid använda hjälm och skyddsglasögon."

2. Regler för samarbete och trivsel:

- Berätta om några regler för hur ni samarbetar och håller god stämning. Det kan vara oskrivna regler, sådant som ni bara vet att ni ska göra. Det kan till exempel handla om att ni hälsar på kunder eller hjälper varandra.
- Exempel: "I vår butik hälsar vi alltid på kunderna när de kommer in. Det är ingen skriven regel, men vi gör det för att de ska känna sig välkomna."

3. Arbetsmiljö och trivsel:

- Berätta hur ni gör arbetsplatsen trivsam och bra att arbeta på. Hur ser arbetsmiljön ut? Finns det något ni gör för att alla ska trivas och må bra?
- Exempel: "Vi har kaffepauser tillsammans, och då kan vi prata och koppla av. Det gör att vi trivs bättre på jobbet."

Exempeltext för en anställd inom vården:

Säkerhetsregler:

"På vårdhemmet måste vi tvätta händerna innan vi hjälper en ny patient. Vi använder också handskar och munskydd för att skydda både oss själva och patienterna."

Regler för samarbete och trivsel:

"Det är också viktigt att vi hjälper varandra när någon har mycket att göra. Vi delar arbetsuppgifter rättvist och pratar lugnt med patienterna, så att de känner sig trygga."

Arbetsmiljö och trivsel:

"Vi har ett pausrum där vi kan koppla av och prata med varandra. Det gör att vi mår bra och orkar bättre på jobbet."

Diskussionsfrågor efter uppgiften:

När du är klar, diskutera med en klasskamrat eller i små grupper:

- Vilka likheter och skillnader finns mellan era arbetsplatser?
- Hur hjälper reglerna er att skapa en bra arbetsmiljö?
- Vad tycker du är viktigt för att trivas på jobbet?

6.6 Min framtid

6.6.1 Grammatik: Futurum i svenskan

När vi pratar om framtiden på svenska kan vi använda *ska*, *kommer att*, *tänker*, *skulle vilja* eller **presens + framtidsord**. Här är regler för hur du använder dessa sätt att uttrycka framtid:

1. Ska

- Vi använder **ska** när vi har bestämt oss för att göra något i framtiden.
- **Form:** [Person] + **ska** + verb i grundform.

Exempel:

- *Jag ska lära mig mer om säkerhet.*
- *Nästa år ska jag börja en kurs.*

2. Kommer att

- Vi använder **kommer att** när vi pratar om något som troligen händer i framtiden, utan att vi aktivt planerar det.
- **Form:** [Person] + **kommer att** + verb i grundform.

Exempel:

- *Det kommer att finnas nya maskiner på jobbet.*
- *Jag tror att jag kommer att få fler arbetsuppgifter.*

3. Skulle vilja

- Vi använder **skulle vilja** när vi pratar om något vi önskar i framtiden, men det är inte säkert.
- **Form:** [Person] + **skulle vilja** + verb i grundform.

Exempel:

- *Jag skulle vilja bli chef på min arbetsplats.*
- *I framtiden skulle jag vilja lära mig att använda datorprogram.*

4. Tänker

- Vi använder **tänker** när vi planerar att göra något och har funderat på det, men det är inte lika bestämt som *ska*.
- **Form:** [Person] + **tänker** + verb i grundform.

Exempel:

- *Jag tänker söka en ny kurs i vinter.*
- *Nästa år tänker jag lära mig att köra truck.*

5. Presens + framtidsord

- Ett annat sätt att uttrycka framtid är att använda **presens** tillsammans med ett **framtidsord** (som *imorgon*, *nästa vecka*, *om två år*). Detta är vanligt i svenskan, särskilt i talspråk.
- **Form:** [Person] + verb i presens + framtidsord.

Exempel:

- *Jag går på bio imorgon.*
- *Vi ringer dig ikväll.*
- *De åker till Stockholm nästa vecka.*
- *Jag är klar med min utbildning om två år.*

6.6.2 Uppgift: Min yrkesroll i framtiden

Tänk på ditt arbete och din yrkesroll. Hur vill du att din karriär ska utvecklas i framtiden?

Vilka nya färdigheter vill du lära dig?

1. **Skriv några meningar om dina framtidsplaner.** Tänk på frågor som:
 - Vad vill du lära dig i framtiden?
 - Vilka arbetsuppgifter skulle du vilja göra?
 - Finns det någon ny roll eller position som du vill ha?
2. **Använd ord och uttryck om framtiden.** Använd ord som *"ska"*, *"kommer att"* och *"skulle vilja"*.

3. **Exempelmeningar:**

- *"I framtiden skulle jag vilja lära mig att hantera nya maskiner."*
- *"Om några år vill jag arbeta som chef på mitt jobb."*
- *"Jag kommer att gå en kurs i säkerhet för att bli bättre i mitt arbete."*

4. **Extra:** Om du vill kan du berätta för en klasskamrat om dina planer. Lyssna på deras idéer också!

Källförteckning

Aoe.fi (19.12 2024). Kommunikation på modersmålet svenska, svenska som andraspråk, 4 kp - Biblioteket för öppna lärresurser (aoe.fi) Hämtad 19.12 2024 från <https://aoe.fi/#/etusivu>

Aoe.fi (27.5 2020). Svenska som andraspråk 4 kp - Biblioteket för öppna lärresurser (aoe.fi) Hämtad 11.3 2024 från <https://aoe.fi/#/etusivu>

Bad news game (2024), hämtad 20.5 2024 från <https://www.badnewsswedish.eu/#intro>

Lätta bladet (2024), <https://latabladet.fi/>

Open AI (2024), ChatGPT, version 4o, <https://chatgpt.com/>

Svenska YLE (2024). Vetamix, <https://svenska.yle.fi/vetamix>

Svenska YLE (2024). Nyheter på lätt svenska, arenan.fi/poddar/1-50362086.

8-sidor (2024). Nyheter på lätt svenska, <https://8sidor.se/>

Det här materialet har producerats i projektet
VIERKO-FRIS år 2024.

Projektet VIERKO-FRIS har genomförts med strategifinansiering för yrkesutbildningen som Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 2023. VIERKO är en gemensam satsning för sextiotvå (62) utbildningsanordnare. Arbetet har koordinerats av Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

I projektet har man utvecklat kvaliteten på utbildningen i och på främmande språk och utbudet av undervisning i inhemska språk inom yrkesutbildningen.

Mer info:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Studiematerial:

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>